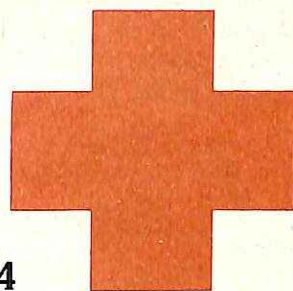

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1974

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΙΑΣ

Την τελευταία Κυριακή της 'Αποκριάς, ο κ. 'Ασοφος, μελαγχολικότερος από ποτέ, είχε νοσταλγήσει τους πολλούς μασκαράδες της εποχής του.

— Μπορεί ή 'Αποκριά — έλεγε — να κέρδισε σε ευπρέπεια και καθαριότητα. Οι μασκαράδες μπορεί να έγιναν πλουσιώτεροι και πολυτελέστεροι. Μπορεί να κάνουν, με το μασκάρεμά τους, φιλολογία και τέχνη στους «χορούς των κεφαλών». Μπορεί να μάς παρουσιάζονται ακόμα, όπως μάς παρουσιάστηκαν αυτή τη χρονιά, με την αμφίβολη ζωή ήρώων και ήρωίδων, νεκραναστημένων απ' τους τάφους των βιβλίων. 'Ο γηραιός σας, αμετανόητος φίλος θα νοσταλγή πάντα τους παλιούς λαϊκούς μασκαράδες του δρόμου της εποχής του. Αυτοί ήσαν τουλάχιστον μία δημιουργία.

— Δημιουργία είπατε, διδάσκαλε;

— Μία πρωτογενής ίσως δημιουργία, αλλά δημιουργία πάντοτε. Θυμηθήτε μου, παρακαλώ, την παλιά γκαμήλα, που άρπαζε τα πορτοκάλια απ' τα μανάβικα, εύθυμο σύμβολο της ελληνικής άρπαγής, που γίνεται τάχα στ' άσπεια:

«Αϊ, κυρά γκαμήλα, πορτοκάλι φάρεψε...».

— Μην ξεχνάτε όμως, διδάσκαλε, ότι ή φοβερή αυτή γκαμήλα, με το πελώριο σώμα της, το μακρύ της λαιμό και τα συγκρουόμενα σαγόνια της, ήταν ο τρόμος των μικρών παιδιών.

— 'Αλλά γι' αυτό ακριβώς ήταν ένας μεγάλος παιδαγωγός.

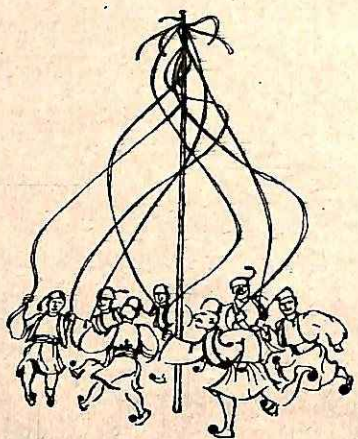
— Παιδαγωγός;

— Βεβαίωτατα. Αυτή μάς έκανε έμās, τους πολλούς ανθρώπους, να καταλάβουμε, από τα μικρά μας χρόνια, ότι καθετί, που φαίνεται γκαμήλα, δεν είναι γκαμήλα αληθινή. Μπορεί να είναι, αξιόλογα, και ένα σκιαχτρο καμωμένο από παλιοτσούβαλα, προβιές και τσέρκια, που σκεπάζουν μερικούς βρώμικους κατεργαρέους. Στις σημερινές αποκριές, ή έξωτική γκαμήλα έξελέχτηκε σ' ένα ντόπιο γαϊδουράκι. Τί παρασταίνει, παρακαλώ, αυτό το γαϊδουράκι; Τίποτε. 'Εκτός αν παρασταίνει τον ξεπεσμό που πα-

ρατηρείται σε όλα τα πράγματα των ημερών μας.

— 'Ο κ. 'Ασοφος είχε αρχίσει να ξαναζή τις λαϊκές αποκριές των παιδικών του χρόνων.

— Θυμηθήτε μου, σας παρακαλώ, ακόμα τον ψαρά της στεριάς.

Σχέδ. Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗ

Τί θελκτική δημιουργία! Ένας άνθρωπος άνεβασμένος σε μία καρέκλα, μ' ένα καλάμι ψαριχής στο χέρι, τινάζει το άρμίδι του, με το δόλωμα ενός σύκου καρφωμένου σε φανταστικό άγκιστρι, το τινάζει στη θάλασσα του πλήθους. Και ή ανθρώπινη μαρίδα, τα παιδάκια του δρόμου, με το στόμα ανοιχτό, ωρμούσανε να του φάνε το δόλωμα. Με τί χάρη, τότε, ο ευκίνητος ψαράς σήκωνε ψηλά το καλάμι του, πριν άγγίξουν τα χείλη των παιδιών το όρεχτικό δόλωμα. Και με τί χάρη, πάλι, κάποια μικρή μαριδούλα, του τρώγε, κάποτε, το δόλωμα χωρίς να πιαστή στο άγκιστρι. Αυτός δεν ήταν πια ένας κοινός ψαράς. Ήταν ένας «άλιεύς ψυχών, άθώων παιδιάτικων ψυχών.

— Και οι Μακεδόνες, διδάσκαλε;

— Καλά που μου τους θυμίσατε.

Οι Μακεδόνες με τα μακεδονίστικα. Με τις περικεφαλαίες και τα δόρατα. Αυτοί ήταν ή ελληνική, ή ρωϊκή παράδοση, που ζούσε ακόμα στις ψυχές των Έλλήνων. 'Από τα παιδιά αυτά με τα μακεδονίστικα κι από την περηφάνειά τους βγήκαν κατόπιν οι ήρωες των ελληνικών πολέμων. 'Αλλοίμονο! Οι πιεσμένοι και οι κολομπίνες ήρθανε ν' αντικαταστήσουν, με τα φράγκι-

κα ρούχα τους και τη φράγκικη ψυχή τους τους ήρωϊκούς Μακεδόνες. 'Ας κλείσουμε όμως την ήρωϊκή παρένθεση. Για θυμηθήτε, παρακαλώ, το γιατρό με το ψηλό καπέλλο και το κλυστήρι στο χέρι. Τι σάτυρα των τσαρλατάνων της εποχής! Νόμιζε κανείς πως είχε βγή από το 'Ιατροσυμβούλιο του Σολωμού. Ένας μεγάλος ποιητής είχε συναντηθ ή με το λαϊκό πνεύμα σε μία κοινή δημιουργία.

— 'Ο κ. 'Ασοφος άναζούσε ολοένα τις παλιές του αποκριές.

— Παρεκτός όμως — εξακολούθησε — από τις τυπικές αυτές αποκριάτικες δημιουργίες του λαϊκού πνεύματος, πόσες άλλες ακόμα προσωπικές μικροδημιουργίες δεν μάς παρουσίαζε κάθε αποκριά; 'Η φτιασιδωμένη γριά, λόγου χάρη, ο αϊώνιος τύπος. 'Ο γαμπρός με τα κυριακάτικα του τι χαριτωμένη κοινωνική παρωδία. 'Η παραμάνα με τα μουστάκια, που βύζαινε το μωρό της, τι σάτυρα πληρωμένη στοργής. 'Η μαμμή, που γύρευε γυναϊκές να ξεγεννήση, στο δρόμο, τι εύθυμία. 'Ο άνθρωπος που καβαλίκευε τον ίδιο τον εαυτό του, τι μυθοπλαστία. Και έπειτα θυμηθήτε μου, παρακαλώ, τον άνθρωπο που έτρωγε τα μακαρόνια του, ζεστά-ζεστά, μέσα σ' ένα... άγγεϊο της νυχτός.

— Σταματάτε, λοιπόν, διδάσκαλε, και σ' αυτή τη βρώμικη χυδαιότητα;

— 'Ο κ. 'Ασοφος έκανε ένα κίνημα σοβαρής διαμαρτυρίας.

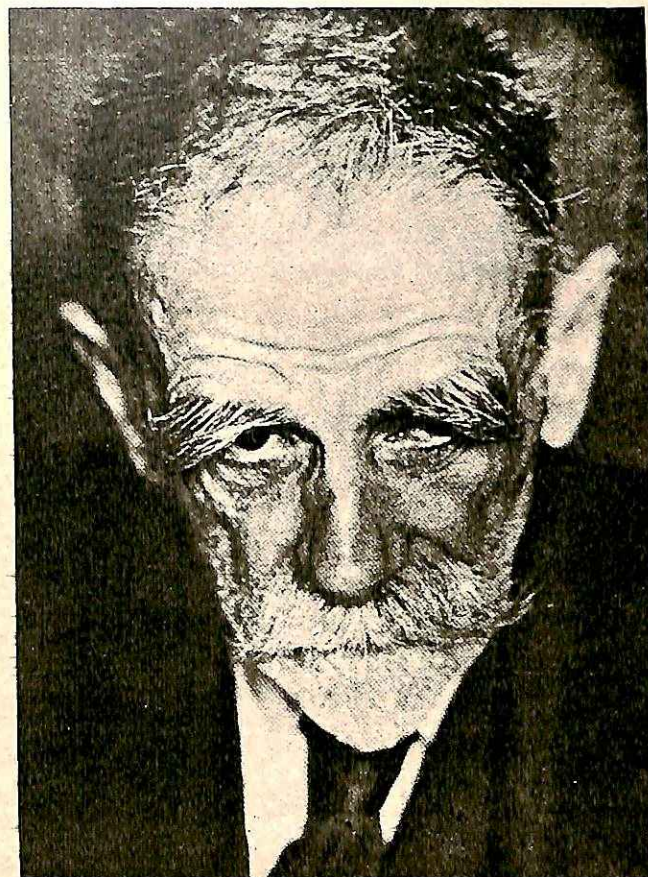
— Τίποτε δεν είναι χυδαίο, κύριοι, που δε γίνεται μ' ένα χυδαίο σκοπό. Και τίποτε δεν είναι βρώμικο, όταν δεν έχη τα πραγματικά στοιχεία της βρωμιάς. 'Ο άνθρωπος αυτός έτρωγε τα μακαρόνια του σ' ένα καθαρότατο πήλινο άγγεϊο, άγορασμένο από το σταματάδικο εκείνη τη στιγμή, και πολύ καθαρότερο από τα πιάτα του ξενοδοχείου, που τρώμε όλοι έμεις οι άλλοι, καθημερινώς, τα μακαρόνια μας. 'Από το άγγεϊο της νυχτός το άγγεϊο αυτό δεν είχε παρά μόνο το σχήμα του. 'Αλλά το σχήμα δεν κάνει το πράγμα.

— Τι θυμίζει, όμως, διδάσκαλε;

— 'Αλλά έδω, ακριβώς, κρύβεται, κύριοι, το άνωτερο ήθικόν νόημα της μασκαράτας αυτής.

— Τής βρίσκετε, λοιπόν, και ήθικόν νόημα;

(Συνέχεια στην σελίδα 13)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΒΡΟΧΗ

Καθώς όλοι αι μεγάλοι ιδέαι του πνευματικού κόσμου, και τα μεγάλα φαινόμενα του κόσμου του φυσικού πόσας έκδοχάς δύνανται να προσλάβουν, και πόσων νοημάτων είναι επιδεκτικά! 'Εν πρώτοις είναι δυνάμεις εν ταντώ αγαθαί και κακοποιοί, ή, κατά τας περιστάσεις, καθώς εκανχάτο ο Καραϊσκάκης, άλλοτε δρώσαι ως δαίμονες, άλλοτε ως άγγελοι. 'Η κατά τας περιστάσεις και κατά τους καιρούς, άλλοτε εδωγετοῦσαι, άλλοτε καταστρέφουσαι. 'Η φωτιά ή οποία πρό τινων έτών κατέστρεψε τους ναούς της Θεσσαλονίκης, απεκάλυπεν εν τούτοις προς χάριν των βυζαντινολόγων μνημεία τέχνης, τα οποία θα παρέμενον ές αεί τεθαμμένα και άπρόσιτα χωρίς την βοήθειαν του όλέθρου. 'Η ολοκίανος εδδία, ή την βοήθειαν του όλέθρου και άπόλαυσις των περιπατητών χαρά των ματιών και άπόλαυσις των περιπατητών είναι ή φάγονσα των καρπών και ή απελπισία των γεωργών. 'Η βροχή συμβολίζει κατ' έξοχήν το πολυσύνθετον, πολυνόητον, και πολυσήμαντον των πρα-

γμάτων. Κατά τους μήνας, κατά τον καιρόν, κατά την ώραν, κατά τον τρόπον και κατά τον τόπον εις τον όποιον εμφανίζεται, καθίσταται πρόξενος έναλλάξ ευτυχών και συμφορών, αισθητικών απολαύσεων και θετικών απογοήσεων. Γονιμοποιεί, ζωογονεί, εξαλείφει, θανατώνει, είναι κέρας 'Αμαλθείας, ή πέταλον από το άλογον του 'Αττίλα. 'Επειτα, εάν την σχετίσωμεν προς τον άνθρωπον τον σκεπτόμενον και τον αισθανόμενον και τον αγωνιζόμενον να σκάπη την έπαρξίν του, ως να ήτο γή διά φύτευμα καρπών ή διά θάψιμον νεκρών ή να την σμιλεύη διά να την κάμη άγαλμα, ή βροχή έναλλάξ και μαζί και κατά τας διαθέσεις εκάστου, τι πλήξας και τι βόρβορος, τι εικών και τι ποίησις! Πόσον ύποβλητική και μονοσική πόσον! Πόσον πεζή, άχρους, άτονος, πόσον ενοχλητική! Εις τα φαινόμενα του κόσμου, εις την άπέραντον αυτήν και μυριονόητον ιδέαν την όποιαν καλούμεν φύσιν, καθρεπτίζομεν άσυνειδήτως τα άσήμαντα ή σημαντικά μας ύποκείμενα βλέπομεν τα πρόσωπά μας και αποφανόμεθα. 'Η φύσις δεν είναι ούτε ώραία, ούτε άσχημος' είναι αναισθητική. 'Ημείς είμεθα οι έφευρέται της ώραϊότητος' και εις την τέχνην, καθώς και εις την φύσιν. Και πόσον έχει δίκαιον ο μέγας φιλόσοφος, όταν έσημείωσε το βαθύ τουτο, και μόνον κατ' επιφάνειαν παραδοξολόγον ρητόν: «Πρώτον έγινεν ή τέχνη, και ύστερα ή φύσις!» 'Ας είναι.

Την περασμένην Κυριακήν, καθώς ή βροχή έξερράγη θυελλώδης, ακάθεκτος, την απεστράφη κατ' άρχας και την έβλασφήμησα. 'Εματαίωσα τον προωϊόν κυριακόν περίπατόν μου τον άνεκτίμητον. Θά έμενα φυλακισμένος, έμποδισμένος, άδρανής, άχρησιμοποίητος. 'Ο περίπατος αναγκαστικώς μετήλλαξεν εις νωθόν ακούμπισμα όπισθεν ενός παραθύρου. Και είχε δίκαιον ο μέγας Κολοκοτρώνης (τεσσαράκοντα έτη πριν επαναλάβη το ρητόν του εις τον πρόλογον της 'Ιστορίας της 'Αγγλικής Φιλολογίας ο 'Ιππόλυτος Ταιν), να γράφη εις μίαν από τας τόσον άξιααγνώστους έγκυκλίους του «Προς την Σεβαστήν Διοίκησιν» ότι «από το ένα μέρος ή πειθώ, και από το άλλο ή βία» είναι ικαναί να κατορθώσουν τα πάντα, δημιουργούν την ιστορίαν. Το από του παραθύρου θέαμα από αντιπαθητικού μετεβλήθη εις αξιοπερίεργον, προήχθη εις γραφικόν. άνεπτύχθη εις θαυμάσιον! Αρόμος, ούρανός, δένδρα, μάνδρα, σπίτια, τριοχιδορμικαί γραμμαί, πάροδοι, διαβάται, ο θόρυβος, ή σιωπή όλα είχαν προσλάβει διαστάσεις πρωτοτύπου, ύποβλητικής, πλουσίας εις έντυπώσεις, έκφραστικάς, αισθητικάς. 'Αλλ' αντί να διατηρήσω τον εαυτόν μου εις την άμεσον προς δ,τι έβλεπα επικοινωνίαν, είτε από κακήν συνήθειαν, είτε άκριβώς από την καλολογικήν φυσιογνωμίαν του θεάματος, ήρρισε να ύποκαθίστα ληληθίας εις την φαντασίαν μου την βροχήν των στοιχείων ή βροχή... των βιβλίων. Αηλονότι των βιβλίων εις ό,τι μονακώτερον μάς προσφέρουν. Εις την ποιήσιν.

Τρεις ποιηταί έστάθησαν εμπρός μου και μου προσέφερον τας από την βροχήν δημιουργημένας εικόνας των. 'Ο πρώτος μου την ζωογραφίζει ασάλευτον σχεδόν, σιγαλήν, λυπητεράν, μέχρι του να καταθλίβη και τα πουλιά, λυγίζουσιν καταδακρυσμένα τα φιλώματα. Οι βροσσούλες ταράσσονται από τα τινάγμα-

(Συνέχεια στην σελίδα 4)

ΚΟΣΜΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ

Πείσθηκα αὐτὸν τὸν καιρὸ πὼς τὰ σπονογίτια ἔχουν κοσμικὴ κίνησι πὺν πάει καπνός. Ἐσεῖς δὲ θὰ τὸ πιστέψετε, ἀλλὰ θάχετε ἄδικο. Στὴν ἐξοχή, ὅταν δὲν ἔχω δουλειά, κατασκοπεύω τὴ ζοὴ καὶ τὰ ἦθη τους. Δὲν ξέρω ἂν ἔχουν κολλήσει ἀπὸ μᾶς, ὁ ἀτομικισμὸς τὸν ὅμως εἶναι κτηνητός. Οἱ καρδερίνες, τὰ φλώρια, τὰ σακχαδιά, οἱ λούγαροι, τὰ φανέτα, ὅλα τὰ πουλιά, πὺν στέκουν κοντὰ τους καὶ μποροῦν νὰ παραβληθοῦν μαζί τους, ἔχουν μέσα τους τὸ πνεῦμα τῆς ἀγέλης: Σπανίως παίρνουν τὴν πρωτοβουλία νὰ πετάξουν μοναχὰ τους· πᾶνε στὴ βοσκή, στὸ νερό, στὸ δέντρο νὰ καθίσουν· ὅλα μαζί κελαῖδουν ἢ φεύγουν πανικόβλητα, ὅταν ἀκουσθῇ τουφεκιά. Ὁ σπονογίτης ὅμως εἶναι ἄτομο· ἔχει αὐτοτέλεια· μὰ στὴν καπνοδόχο, μὰ στὰ κεραμύδια, μὰ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τοὺς σωλήνες τῆς βροχῆς, μὰ μέσα σ' ἕνα ὁποιοδήποτε ἀρχιτεκτονικὸ κενὸ τοῦ τοίχου, αὐτός, πρῶτα -

ΒΡΟΧΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 3)

τα τὸν τελμάτων· τὸ μονοπάτι ἀπογυμνώνεται καὶ σκελετώνεται, ὁ ἄμμος κόκκινος παρασύρεται ἀπὸ τὸ νερόν, ὁ οὐρανὸς ὅλος πελιδνὸν παραπέτασμα, τὰ τζάμια στάζουν καὶ ἀντηχοῦν ἀπὸ τὰ βροχοσταλάγματα, βῶδια γυροῦν μουσκεμένα, ἀγοπορημένα, ἕνα σκυλὶ ζωομένο τὰ συνοδεύει. Λάσπη καὶ καταχνιά. Θλιβερώτατο πρᾶγμα ἡ βροχή! Ὁ δεύτερος τὴ βλέπει σὰν ἀδερφοῦλα του, γλυκεῖα νὰ πετᾷ μὲ ὑγρὰ φτερούγια, ἐνῶ χορεύουν αἱ κίσσαι καὶ τραγουδοῦν οἱ κότσυφοι, ἐνῶ ὀρχοῦνται τὰ λουλούδια καὶ ψάλλουν οἱ φωλιές. Τὴ στολίζει περιδέραιον ἀπὸ μαργαριτάρια. Εὐλογημένη, γιατί μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Γελά καὶ φιλεῖ μὲ τὰ χεῖλη τῆς τὰ δροσισμένα ἀπὸ τὰ χαμοκέρασα τὸν δασών. Καὶ κλαίει καὶ ὅλο κλαίει, καὶ ψάχνει κ' ἐγγίζει μὲ τὰ χίλια μύρια δακτυλάκια τῆς· ὅσο πὺν ἔρχεται ὁ ἥλιος καὶ σφονγγίζει μὲ τὰ χρυσὰ μαλλιά του τὰ πόδια τῆς Βροχῆς. Ὁ τρίτος ὀνειρεύεται καὶ πλάθει τὸ φάντασμα τῆς Βροχῆς. Γ' αὐτὸν τὰ μάτια τῆς Βροχῆς εἶναι ὑγρά, σκοτεινά, πλάνα, θολὰ τὸ φῶρεμά της πὺν τὸ ὑφαίνει ἀπὸ τὰ σύννεφα. Ταγγάνα τὸν οὐρανῶν, τὴν ἀκούει νὰ χτυπᾷ τὸ θλιβερό της ντέφι στὰ γυαλιά τοῦ παραθύρου. Ὁ τρίτος ποιητὴς μ' ἐνδιαφέρει περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους ξένους λαμπροὺς ὁμοτίμους του. Διότι εἶναι Ἑλλήν, ὀνομάζεται Λάμπρος Πορφύρας, καὶ εἶναι δι' ἡμᾶς ὁ διεισδυτικὸς ψάλτης τῶν τρεμοσβυνομένων ὥραιότητων.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

πρῶτα, διατηρεῖ μονοκατοικία. Τὸ πρῶτ' θὰ βγῇ νὰ πᾶν μονάχος του στὴ δουλειά του· καὶ μονάχος θ' ἀποσπορῇ νὰ τὸν πάρη κομμάτι τὸ μεσημέρι — οἱ σπονογίτες κάνουν «σιέστια» — σὲ σκιερὸ μέρος.

Ὅλες τὶς ὥρες τῆς λαύρας, οἱ σπονογίτες ἐξαφανίζονται, χάνονται, ἀδύνατο νὰ ἰδῇτε μισόν. Θὰ τοὺς ἀκούσετε πάλι, μόλις ἀρχίσῃ νὰ γέρῃ ὁ ἥλιος. Στὰ κεραμύδια, στὸν κισσό, στὸ πεῦκο, στὰ κυπαρίσσια τῆς ἐκκλησίας, μέσα στοὺς μαβιοὺς καὶ τοὺς πορτοκαλένιους τόνους τοῦ δειλινοῦ, θὰ χαλάσουν τὸν κόσμο ἀπὸ τὴ φλαυρία. Τότε μαζεύονται. Ὅχι γιὰ νὰ κάνουν ἀγέλη, ἀλλὰ κοινωνία. Τὶς περισσότερες φορές νομίζετε πὼς πρόκειται γιὰ φάιβ - ὀκλόκ. Πότε τὸ δίνουν οἱ οἰκοδεσπότες τοῦ κισσοῦ, πότε οἱ κάτοικοι τῆς στέγης, πότε οἱ κύριοι τοῦ κυπαρισσιοῦ. Τότε μαζεύονται ὅλοι σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ τρία μέρη καὶ ἀρχίζουν τὸ ἀτέλειωτο κοσμικὸ κοτσομπολιό.

— Τσάβ, τσάβ, τσίβ, τσίβ!

Τὶ λένε τόσην ὥρα; Κανείς δὲν ξέρει. Ὁ ἀπεριόριστος ἐγωϊσμὸς τοῦ ἀνθρώπου, πὺν μόνο τὸν ἀνθρώπο βρίσκει σπονδαῖο καὶ μόνον αὐτὸν προσέχει, δὲν ἄφησε νὰ βρεθῇ τὸ κλειδὶ τῆς συνεννόησης τῶν πουλιῶν. Ὁ Σαμπολιὸν ἔφαγε χορὸν καὶ μᾶς ἐξηγήσῃ τὰ ἱερογλυφικά τῆς Αἰγύπτου. Γιὰ τὰ σπονογίτια δὲ βροθήκε κανείς νὰ μᾶς μπάσῃ στὴ γλώσσα τους. Τὶ ἐνδιαφέροντα πράγματα θὰ μαθαίναμε! Ἀπὸ τὴ ζωνηρότητα τῆς φλαυρίας νοιώθω, πὺν σ' αὐτὰ τὰ φάιβ - ὀκλόκ μπαίνουν «ἐπὶ τάπητος» πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ ὅλα τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς ἡμέρας. Τὶ θάδινα νὰ εἶχα λεπτομεροῦς πρακτικά! Φαντάζομαι πὺν ἐνα ἀπὸ τὰ μεγάλα ζητήματα εἶναι, αὐτὸν τὸν καιρὸ, οἱ σκυιές καὶ οἱ ροδιές. Γίνεται κριτικὴ τῶν σκύων πὺν ἀφανίζουν στὰ περιβόλια, πῶς ὅλα τὰ σκυιάχτρα πῶς τὸν τοποθετῇ οἱ περιβολάσηδες:

— Ακούστε, κύριοι — λέει ἕνας σπονογίτης ἀπὸ τοὺς πῶς τσαχπίνηδες — τί ἔκαμε, πέρα, κοντὰ στὸ πηγάδι ἕνας βλάκας: Ἐκορέμασε σ' ἕνα παλούκι ἕνα σακκάκι, ἕνα πανταλόνι κ' ἕνα παλιοκάπελλο, νὰ μᾶς φοβίσῃ! Μὰ καταλάβετε, δηλαδή, ἰδέα πὺν τὴν ἔχει γιὰ μᾶς, πὺν πεταλῶνουμε τὸν ψύλλο: Ἐπῆγα δίπλα κ' ἔφαγα ὅσα σῦκα ἤθελα!

Ἐκτός ἀπὸ τὶς συγκεντρώσεις αὐτές, οἱ σπονογίτες κάνουν κ' ἐπισκέψεις — ἐπισκέψεις κανονικές, ὅπως οἱ δικές μας. Ἐνα ξεῖνος φεύγει ἀπ' τὸν κισσό καὶ πᾶει ἀπέναντι στὸ κυπαρίσσι, ὅπου τὸ ὑποδέχονται μὲ χαιρετισμούς, κομπλιμέντα καὶ βροχή ἔρω-τήσεις. Σὲ λιγάκι φεύγει καὶ ἀπὸ κει καὶ πετάει σ' ἄλλο σπῆτι, σ' ἕνα κεραμίδι· ἄλλες χαιρετούρες, ἄλλη ἄλλη σπῆτι, σ' ἕνα κεραμίδι. Νομίζω, μάλιστα, πὺν εἶδα καὶ σπονογίτια νὰ... τσακίζουν τὶς κάστες τους στὴν πόρτα μιᾶς κατοικίας, μ' ὅλο πὺν ὁ ὑπηρετὴς τοὺς εἶπε πὺν ἡ κυρία εἶναι ἀπάνω!

Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Αἱ νεώτεροι θεωρίαι

Τώρα πὺν μὲ τὰ ἠλεκτρονικὰ τηλεσκόπια οἱ ἀστρονόμοι δύνανται νὰ ἀνιχνεύουν τὸ διάστημα εἰς ἀφαντάστους ἀποστάσεις, εὐρίσκουν οὐράνια σώματα διαφόρων εἰδῶν, τὰ ὅποια δὲν ἔμπορουν νὰ συλλάβουν τὰ ὀπτικὰ τηλεσκόπια, ἀκόμη καὶ τὰ μεγαλύτερα τῶν πέντε μέτρων.

Μὲ τὰς τελευταίας παρατηρήσεις γνωρίζομεν τώρα ὅτι εἰς τὸ διάστημα μέχρις ἀποστάσεως δέκα δισεκατομμυρίων ἐτῶν φωτὸς καὶ πλέον ὑπάρχουν καὶ κινούνται τρισεκατομμύρια ἀστέρων, ἀστρικῶν συστημάτων, γαλαξιδῶν, νεφελωμάτων, ὄγκων ἀστρικῆς ὕλης. Καὶ τὰ σώματα αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς διαρκὴ κίνησιν καὶ δρᾶσιν καὶ ὑφίστανται ἀλλαγὰς καὶ ἐκρήξεις καὶ μετασχηματισμούς. Διότι τὸ πᾶν κινεῖται καὶ συνταράσσεται εἰς τὴν ἑκτασιν τοῦ σύμπαντος.

Καὶ διερωτᾶται κάθε ἀνθρώπος: Ποῦ εὐρέθη ὅλη ἡ τεραστία αὐτὴ ὕλη; Πότε ἀραγε ἀρχισε νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ κινῆται; Μὲ ποῖον τρόπον ἀρχισε ἡ ὑπαρξίς του καὶ ἡ κίνησις του;

Οἱ μὲν παλαιοί, πὺν δὲν εἶχαν μέσα καὶ ὄργανα παρατηρήσεως ἄλλα ἐκτός ἀπὸ τὸν ὀφθαλμόν, ἐδίδαν ἐρμηνείας προχείρους, ὅπως γνωρίζομεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς καὶ συγγραφείς. Μετὰ Χριστὸν ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ἐδίδετο ἡ ἐξηγήσις ὅτι εἶπεν ὁ Θεὸς καὶ ἐγένετο ὁ κόσμος. Οἱ ἐπιστήμονες τώρα λέγουν, καλὰ, εἶπεν ὁ Θεὸς καὶ ἐγένετο, ἀλλὰ αὐτὸ ἀκριβῶς θέλομεν νὰ ἐξακριβώσωμεν: ποίους νόμους ὥρισεν ἡ Θεία βούλησις νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ δημιουργία. Διότι τὸ πᾶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀκολουθεῖ σταθεροὺς νόμους. Καὶ ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ τῆς σημερινῆς θέσεως καὶ καταστάσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων προσπαθοῦν νὰ ἀνακαλύψουν πὺν ἀρχισαν νὰ λειτουργοῦν οἱ νόμοι, πότε περίπου ἔμπορῃ νὰ ἀρχισαν καὶ ποῖα θὰ ἦτο τότε ἡ θέσις τῶν σήμερον διασκορπισμένων οὐρανίων σωμάτων.

Μὲ τὸν συνδυασμὸν λοιπὸν τῶν παρατηρήσεων κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους οἱ ἀστρονόμοι κάμνουν διαφόρους ὑποθέσεις διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος. Αἱ ὑποθέσεις, ἐὰν δὲν συγκρούωνται μὲ τοὺς γνωστοὺς νόμους καὶ δίδουν μίαν λογικὴν ἐξήγησιν, καλοῦνται θεωρίαι, δηλαδή ὑποθέσεις ἐπαληθευόμεναι. Τοιαύτας ὑποθέσεις - θεωρίας ἔχουν κάμει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη οἱ ἀστρονόμοι ἀρκετὰς.

Κατὰ μίαν θεωρίαν, ὅλοι οἱ ἀστέρες καὶ ἡ οὐρανὸς ὅλη εἰς τὸ ἀχανές διάστημα ὑπῆρχαν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν μεταξύ τῶν καὶ θὰ μείνουν ἔτσι καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐπ' ἀπείρον εἰς τὸ διάστημα ἀτελείωτον κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις, ἄνω, κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, δηλαδή κυβικῶς.

Κατὰ μίαν ἄλλην θεωρίαν, ἡ ὅποια σήμερον θεωρεῖται γενικῶς πιθανωτέρα, ἀπαξάπασα ἡ ὕλη τοῦ οὐρανοῦ ἦτο συγκεντρωμένη κάποτε εἰς ἕνα χῶ-

ρον σχετικῶς περιορισμένον. Καὶ ἦτο ἡ ὕλη ἀέριος. Ὅμως ἡ ὑπερσυγκέντρωσις προεκάλεσε ἀφάνταστον συμπύκνωσιν καὶ θέρμανσιν. Ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ δημιουργηθοῦν μέσα εἰς τὴν συγκεντρωμένην ὕλην τὰ στοιχεῖα, δηλαδή τὸ ὀξυγόνον, ὁ ἄνθραξ, σίδηρος, μόλυβδος κλπ. Δεύτερον ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία πυρηνικῶν ἀντιδράσεων, αἱ ὅποιαι προεκάλεσαν τὴν ἐκρήξιν τοῦ σωροῦ τῆς ὕλης. Ἡ ὕλη ἐξετινάχθη μὲ τεραστίαν δύναμιν καὶ ἔκτοτε ἐπὶ δισεκατομμύρια ἐτῶν ἐξακολουθεῖ νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ κέντρον πρὸς τὰ ἔξω. Ἐπομένως τὸ Σύμπαν μοιάζει μὲ ἕνα μπαλλόνι, τὸ ὅποιον φουσκώνει διαρκῶς, ἀφοῦ ἡ ἀπομάκρυνσις τῆς ὕλης ἀπὸ τὸ κέντρον πρὸς τὰ ἔξω συνεχίζεται. Ὅλοι οἱ κόσμοι καὶ οἱ γαλαξίαι εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ τεραστίου αὐτοῦ μπαλλονιοῦ. Ὁ κόσμος λοιπὸν δὲν εἶναι κυβικῆς μορφῆς, ἀλλὰ σφαιροειδοῦς. Αὐτὴ ἡ θεωρία συμβιβάζεται μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ ἐρμηνεύει πολλὰ φαινόμενα τῶν παρατηρήσεων καὶ μετρήσεων τῶν οὐρανίων σωμάτων. Ἐν τούτοις δὲν μᾶς δίδει ἱκανοποιητικὰς ἐξηγήσεις διὰ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ κόσμου. Μένει ὅμως νὰ ἴδωμεν καὶ ἄλλας θεωρίας.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΟΥ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Ἐκ τῶν πλανητῶν ὁ Ἑρμῆς κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ μηνὸς δίδει μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὸν ἥλιον, ἔχει λαμπρότητα πρῶτον μεγέθους καὶ δύναται νὰ γίνῃ ὁρατός. Ἡ Ἀφροδίτη ἐμφανίζεται τὸ πρῶτ' εἰς τὰ ΑΝΑ ὡς Ἐωσφόρος. Ἀνατέλλει ἀρχικῶς 1 1/2 ὥραν καὶ εἰς τὸ τέλος 2 ὥρας πρὸ τοῦ ἡλίου καὶ ἔχει λαμπρότητα (—4) μεγίστην. Ὁ Ἄρης φαίνεται ἀπὸ τὸ βράδυ πρὸς Ν ὕψηλα καὶ δίδει τὴν 1ην μεταμεσονύκτιον. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς θὰ εὐρίσκειται πλησίον τῶν Πλειάδων. Τὸ φῶς τοῦ βαθυκίτρινου ἐλαττοῦται καὶ θὰ εἶναι περίπου ἕξ ἴσου λαμπρὸς μὲ τὸν γειτονικόν του Λαμπαδιαν τοῦ Ταύρου. Ὁ Ζεὺς ὅλον τὸν μῆνα εὐρίσκειται κοντὰ εἰς τὸν ἥλιον, διὸ καὶ ἀόρατος. Ὁ Κρόνος τὸ βράδυ εὐρίσκειται εἰς τὰ ΝΝΑ εἰς τὴν αὐτὴν πάντοτε θέσιν μεταξύ Λαμπαδίου, Αἰγὸς καὶ Διδύμων. Ἡ Σελήνη τὴν πρωΐαν τῆς 19ης ὡς φθίνουσα μὴν ἔχει εὐρίσκειται εἰς Α πλησίον τῆς Ἀφροδίτης. Τὴν 22αν ἔχομεν Νέαν Σελήνην. Ὁ κομήτης Κόχοβτεκ διέπνευσε τὰς ἐλπίδας τῶν ἀστρονόμων νὰ εἶναι ὁ λαμπρότερος τοῦ αἰῶνος. Ἐπέρασε κοντὰ μᾶς πολὺ ἀσθενῆς. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Φεβρουαρίου θὰ εἶναι μεταξύ Πηγᾶσου καὶ Κριτοῦ ἀσθενῆς τρίτου μεγέθους καὶ κατὰ τὰ τέλη παρὰ τὸν Κριτὸν ἔκτου μεγέθους. Διακρίνεται μὲ διόπτρας μόνον ὑπὸ ἐκείνων πὺν γνωρίζουν ὅλους τοὺς γειτονικοὺς ἀσθενεῖς ἀστέρας διὰ νὰ τὸν ξεχωρίσουν.

ΠΑΛΑΙΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

Η ΜΗΤΕΡΑ

Του ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ

Να μιὰ γιορτή που δὲ χρειάζεται καμμιὰ ξεχωριστή προσπάθεια ἢ ἐπιτήδευσι γιὰ νὰ τὴ γιορτάσουμε. Οὔτε τὰ καλά μας ροῦχα νὰ φορέσουμε, οὔτε νὰ πάρουμε ὕφος ἐπίσημο, οὔτε νὰ στήσουμε ἐξέδρες γιὰ νὰ μιλήσουμε ἀπ' αὐτὲς στὰ πλήθη, οὔτε δάφνινα στεφάνια νὰ πλέξουμε γιὰ νὰ στεφανώσουμε ζωντανὰ ἢ ἀγαματοποιημένα κεφάλια ἡρώων. Σήμερα εἶναι μιὰ ἄλλη γιορτή. Τῆς Μητέρας ἢ γιορτῆς τῶν Μητέρων, τῆς Μητέρας σας, τῆς Μητέρας μας, εἴτε ζοῦν, εἴτε εὐλογοῦν τὰ παιδιά τους ἀπὸ τὸν πέρα κόσμον — ἢ γιορτῆς ὅλων τῶν μανάδων τοῦ κόσμου. Μητέρα, ἢ μήτρα, ἢ πηγὴ τῆς ζωῆς, τῆς ζωῆς μας, Μητέρα, ἢ ἀπεραντὴ ἀγκαλιά που ἀνοίγεται γιὰ νὰ σφίξει μέσα τῆς μ' ἐκείνη τὴν ἀπαλοσύνη καὶ τὴν τρυφερότητα που εἶναι δύναμι ἀκανάνικη — γιὰ νὰ σφίξει καὶ νὰ προστατεύει ἀπὸ κάθε τι τὸ κακό, αὐτὸ που ἢ ἴδια ἐβγαλε στὸ φῶς : τὸ πλάσμα τῆς. Τὸ παιδί τῆς. Τὰ παιδιά τῆς.

Ποιὸς τάχα νὰ βρῆκε, ποιὸς πρῶτος νὰ ἐπλάσε τὴ λέξι «Μητέρα»; Θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἢ πρώτη λέξι που ψιθυρίστηκε μέσ' ἀπὸ τὰ χεῖλη κάποιου βρέφους ὅταν ἡ πρώτη του ματιὰ ἔπεσε μὲ νόησι στὸ πρόσωπο τῆς γυναίκας που τὸ εἶχε γεννήσει καὶ που τώρα τὸ κρατεῖ στὴν ἀγκαλιά τῆς καὶ τὸ κοιτάζει σὰ νὰ βλέπῃ σ' αὐτὸ τὸ δροσερό, τὸ πανάγνο, τὸ ἀνυποψίαστο μωτράκι, περικλειστο ὅλο τὸ θαῦμα τῆς ζωῆς : «Μάνα! Δὲ βρίσκεται — λέξι καμμία — νάχῃ στὸν ἦχο τῆς — τόση ἀρμονία! — Σὰν ποιὸς νὰ σ' ἄκουσε — μὲ στήθος κρῦο — ὄνομα θεῖο;» Εἶναι ἀπὸ τὰ ποιηματάκια που μαθαίναμε στὰ θρανία τοῦ δημοτικοῦ μαζί μὲ πόσα ἄλλα παιδικὰ στιχοιργήματα. Τὰ πιὸ πολλὰ ἀπ' αὐτά, μέιναν ἐκεῖ στὰ παιδικὰ θρανία. Δὲ δρασκέλισαν ποτὲ τὸ κατώφλι τοῦ σκολειοῦ γιὰ νὰ μᾶς παρακολουθήσουν στὴ ζωὴ. Μὰ τὸ ποιηματάκι αὐτὸ τοῦ Μαρκοῦ, δὲν εἶναι παιδικό. Δὲν τὸ ἔγραψε γιὰ τὰ παιδιά, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Μᾶς ἀκολουθεῖ σὰν τὴν ἴδια μας τὴ σκιά, γιὰτὶ δένει σὰν ὁμφάλιος λῶρος τὸ παιδί μὲ τὴ μάνα καὶ τὴ μάνα μὲ τὸ παιδί στὴν πιὸ μυστικὴ καὶ ἀκατάλυτη ἀμοιβαιότητά τους : σ' αὐτὴ τὴ λυτρωτικὴ ἐξάρτησι τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ἐδῶ, δὲν ἔχει νὰ ἐρευνήσουμε καὶ νὰ συζητήσουμε τὸ «γιατί». Ἡ κατάστασι αὐτὴ, εἶναι «δοσμένη». Ἄς ἀφήσουμε τοὺς ψυχολόγους νὰ ψάχνουν αὐτὸ τὸ μέγα πρόβλημα τῆς μητρότητος καὶ νὰ ἐρευνοῦν τοὺς νόμους που διέπουν τὴν ψυχολογία τῆς Μητέρας. Ἄς ἀφήσουμε τοὺς ὑγιεινολόγους, τοὺς παιδιατρους καὶ ὅλους τοὺς «εἰδικούς» νὰ ἐξευρίσκουν, νὰ προτείνουν καὶ νὰ διδάσκουν ὅλ' αὐτὰ τὰ σοφὰ καὶ τὰ χρήσιμα καὶ τὰ πολυτίμη πρακτικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ μέσα που προστατεύουν τὴ Μητέρα καὶ τὴ βοηθοῦν νὰ πραγματοποιήσῃ καλύτερα τὸν προορισμό τῆς στοὺς κόλπους τῆς οἰκογένειας, τῆς κοι-

νωνίας καὶ τοῦ ἔθνους. Ἄς βγοῦμε μιὰ στιγμὴ ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς τομεῖς καὶ ἄς κοιτάξουμε καταπρόσωπο τὴ μορφή τῆς Μητέρας. Τότε θὰ νοιώσουμε πὼς ἡ Μητέρα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνα «μέγιστο δεδομένο ζωῆς». Ἡ ιδιότητα τοῦ νὰ εἶναι ἢ γυναίκα Μητέρα, δόθηκε ἀπὸ τὴν Πρόνοια ὅπως ὅλα τ' ἄλλα «μεγάλα καὶ ἀπλὰ πράγματα» που σχηματίζουν τὴν ἀκατάλυτη βάσι τῆς ζωῆς. Εἶναι ἡ Μητέρα ἓνα μέγιστο δεδομένο, ὅπως ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα καὶ τὸ δέντρο καὶ τὸ λουλούδι καὶ ἡ ἀνάσα μας καὶ τὸ αἷμα μας. Τὰ βλέπουμε, τὰ ζοῦμε, δὲν τὰ συζητάμε. Ξέρουμε μόνο πὼς κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο τῆς Μητέρας φυτρώσαμε, καὶ πὼς σ' αὐτοῦ τοῦ ἴσκιου τὸν κύκλο μέσα θὰ ζήσουμε, εἴτε ἡ Μητέρα εἶναι ἀκόμη στὴ ζωὴ, εἴτε ἔχει λυτρωθῇ.

Μονάχα ἢ παρουσία τῆς Μητέρας γεμίζει ἀπόλυτα, καὶ μὲ ἀνιδιοτέλεια, τὴ μοναξιά μας. Ὅλα τ' ἄλλα που μᾶς μεθοῦν τόσο συχνά, ἔχουν βέβαια μεγάλη σημασία καὶ μᾶς εἶναι ἀπαραίτητα, ἀλλὰ μόνο γιὰ ὀρισμένο σκοπὸ καὶ διάρκεια. Ὅμως ἡ κυριαρχία τῆς Μάνας ἐπάνω μας εἶναι ἀπόλυτη. Καὶ ἡ πιὸ μεγάλη ποίησι δὲ φτάνει γιὰ ν' ἀποδώσῃ αὐτὸ που νοιώθουμε ὅταν κοιτάξουμε τὴ μορφή τῆς. Προστὰ τῆς γινόμαστε ὅλοι ἴσοι. Καὶ κάθε τι που θὰ τῆς ποῦμε γιὰ νὰ ἐκφράσουμε αὐτὸ που μᾶς ἐμπνέει ἐκείνη, ἀκόμα κι ὁ πιὸ ἀσήμαντος κι ὁ πιὸ ἀγράμματος λόγος, θάχῃ κάτι ἀπὸ τὴν ποίησι τοῦ προσευχομένου. Δὲν ἔμεινε ποιητὴς μικρὸς ἢ μεγάλος, διαβολικὸς ἢ ἀγγελικὸς, που νὰ μὴν προσευχήθηκε γιὰ τὴ Μητέρα του, που νὰ μὴν τὴν ἀντίκρυσεν σὰν εἰκόνη καὶ νὰ μὴν τὴ θυμίσει μὲ τὴν ἀναλυμένη σὲ λόγους συγκίνησή του. Αὐτὰ τὰ ποιήματα δὲν κρίνονται, ὅπως δὲν κρίνονται ἂν ἔχουν τοῦτη ἢ ἐκείνη τὴν ἀξία, ὅπως δὲν κρίνουμε πόση ἀξία μπορεῖ νὰ ἔχουν τὰ λογῆς τάματα που κρεμνᾶν τὰ χέρια τῶν πιστῶν στὶς εἰκόνες τῆς Θεοτόκου. Ἡ ἀξία τους δὲν εἶναι ἀπὸ χρυσάφι ἢ ἀσήμι ἢ ἀπὸ διαμάντια — ἢ ἀξία τους ὅλη βρίσκεται στὸ αὐθόρμητο κίνημα τῆς συγκινημένης καὶ πιστῆς ψυχῆς, που μ' ἓνα τάμα κρεμνᾶ τὶς ἐλπίδες τῆς στὸ θαυματουργὸ εἰκόνημα. Θαυματουργὸ εἰκόνημα εἶναι καὶ ἡ μορφή τῆς Μητέρας. Καὶ κάθε κίνημά μας πρὸς αὐτήν, γίνεται ματιὰ λατρείας, χάδεμα τῶν μητρικῶν μαλλιῶν, ἀγκάλιασμα τῆς Μητέρας, λόγος που τραγουδᾷ αὐτὴ τὴ θεῖαν ἐξάρτησι. «Τὴν κάθε νύχτα, ἀργά, — καθὼς χωρίζοντας — ἀπ' τὴν κινούμενη ἐπιφάνεια — βυθίζομαι διαφεύγοντας — σκιαγμένος μέσ' στὸν ὕπνο — τὴν κάθε νύχτα, ἀργά, — ὅλο τὸ εἶναι μου συνάζοντας — στὸ κόμισμά σου μπρὸς — σταυροκοπιέμαι» (Κ. Τσάτσος).

Τι εἶναι αὐτὴ ἡ ὁρμὴ τοῦ παιδιοῦ πρὸς τὴ Μητέρα; Εἶναι μιὰ αὐθόρμητη καὶ φυσιολογικὴ ἀνταπόδοσι τῆς ἀπεραντῆς ἀγάπης, τῆς ἀστέρευτης; που ἀνοβλύζει ἀέναα ἀπὸ τὴ μητρικὴ καρδιά καὶ

που κατακλύζει τοὺς καρποὺς τῶν σπλάχνων τῆς. Γιατὶ ἡ Μητέρα εἶναι ἢ παροχὴ δίχως ὄρια. Εἶναι ἢ προσφορά, χωρὶς τὴν ἀπαίτησι ἀντιμισθίας. Εἶναι ἢ φλόγα που δὲν καίει, μὰ συντηρεῖ. Εἶναι, τέλος, ὁ μητρικὸς πόνος, που κι αὐτὸς δὲν ἔχει ὄρια, δὲν ἔχει τέλος, δὲν ἔχει ἐξαγορὰ καὶ ἡμέρωμα, σὰν τύχη καὶ προκληθῇ ἀπὸ τὴν ἀπώλεια τοῦ ἀγαπημένου καρποῦ : «Ἐσὺ, παιδί μου, ἐκίνησες νὰ πᾶς στὸν Κάτω Κόσμον, — κι ἀφήνεις τὴ μανούλα σου πικρὴ, χαροκαμένη. — Παιδάκι μου, τὸν πόνο σου ποῦ νὰ τὸν ἀπιθῶσω; — Που κι ἂν τὸν ρίξω τρίστρατα, τὸν παίρνουν οἱ διαβάτες, — κι ἂν τὸν ἀφήσω στὰ κλαριά τὸν παίρνουν τὰ πουλάκια. — Που νὰ βαλθοῦν τὰ δάκρυά μου γιὰ τὸν ξεχωρισμό σου; — Ἄν πέσουνε στὴ μαύρη γῆς, χορτάρι δὲ φυτρώνει, — ἂν πέσουνε στὸν ποταμὸ, ὁ ποταμὸς στερεῖται, — ἂν πέσουνε στὴ θάλασσα πνίγονται τὰ καράβια, — κι ἂν τὰ σφαλίσω στὴν καρδιά γλήγορα σ' ἀνταμώνω». Ὁ πόνος ὁ μητρικὸς ὄρια δὲν ἔχει.

Ἡ ποίησι που ἔγραψαν ἄντρες γιὰ τὴ Μητέρα ὁμολογεῖ τὴν ἀδυναμία τους, τὸν ἀφοπλισμό τους προστὰ τῆς. Ἀλλὰ ἡ μητρικὴ ἀγάπη εἶναι κάτι ἄλλο. Κι αὐτὸ τὸ «κάτι ἄλλο» μόνο ἢ γυναικεία αὐτογνωσία μπορεῖ νὰ τὸ πιάσῃ καὶ μάλιστα σ' ἐκείνες τὶς τόσο λεπτὲς ἀποχρώσεις του, που εἶναι τόσο ἀπαραίτητες γιὰ τὴν ποίησι. Τὸ παιδί μεγαλώνει σιγὰ — σιγὰ, αὐτονομεῖται, κ' ἔρχεται ὥρα που ἀποφασίζει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι ἢ νὰ πῇ στὴ Μητέρα του : «Ἀπόψε δὲ θὰ γυρίσω». Κ' ἡ Μητέρα, που ὡς τώρα ἐβλεπε τὸ σπίτι ὁμορφο καὶ καινούργιο καὶ φρέσκο σὰν τὸ παιδί τῆς, ἀκούγοντας αὐτὸ τὸ «ἀπόψε δὲ θὰ γυρίσω» μὲ τρόπο ἀνακαλύπτει πὼς τὸ σπίτι τῆς πάλιν, γέρασε κ' εἶναι ἴδιο μὲ τὴ βαθεῖα πίκρα που νοιώθει : «Μιὰ μέρα ὁ μεγάλος μου γιὸς εἶπε : «τὸ βράδυ δὲ θὰ γυρίσω σπίτι νομίζω». Ἐβαλα τὰ μικρὰ νὰ κοιμηθοῦνε, — καὶ τότε θαρρῶ πὼς κοίταξα τὸ σπίτι μας γιὰ πρώτη φορά. Ἦταν παλιό, καὶ τὸ χεῖμῶνα θὰ ἔσταζε μὲ τὶς βροχές».

Καμμιὰ κοινωνικὴ ἀλλαγὴ, καμμιὰ ἐξέλιξι τῆς οἰκογενειακῆς ψυχολογίας καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς, καμμιὰ ἐπανάστασι στὶς μορφὲς τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων δὲν μετατόπισε τὴ Μητέρα ἀπὸ τὸ πίνων σχέσεων δὲν μετατόπισε τὴ Μητέρα ἀπὸ τὸ προαιώνιο ἀνθρώπινο καὶ κοσμοσθηρικὸ βᾶθος τῆς. Καὶ οἱ πιὸ παλαιοὶ μῦθοι οἱ σχετικοὶ μὲ τὴν περιπάθεια τῆς γυναίκας σὰ Μητέρας, οἱ μῦθοι τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, τῆς Νιόβης, ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι σύγχρονοι καὶ νὰ διατηροῦν ἀμείωτο σὲ δραματικὴ ἐνάργεια τὸν πλαστικὸ συμβολισμό τους. Ποιὸς μένει ἀσυγκίνητος κάθε που θὰ ἀναπολήσῃ τὸν τραγικώτατο μῦθο τῆς πολυτεκνῆς Νιόβης; Μᾶς διδάσκει σπαραχτικὰ ὡς πιὸ βαθμὸ μπορεῖ νὰ φτάσῃ ὁ πόνος τῆς Μητέρας που χάνει τὰ παιδιά τῆς. Κ' ἐκείνη, πετρώθηκε ἀπὸ τὴ θλίψι τῆς : «Πᾶει τὸ στερνὸ παιδί τῆς καὶ πάει τὸ καρδιοχτύπι — μαζί καὶ τὸ στερνὸ τῆς» τίποτε δὲν τὴν δένει — μὲ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου τὴν πέτρωσεν ἢ λύπη — καὶ πέτρα πάντα μένει». (Παλαμᾶς).

Παγκόσμια ἢ γιορτὴ τῆς Μητέρας, ὅπως παγκόσμια καὶ ἡ Μορφὴ τῆς. Ὅμως αὐτὸ, δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἀτενίσουμε καὶ τὶς ἐλληνικὲς τῆς Μορφῆς — καὶ πρὸ παντὸς ἐκείνη που τὴ δείχνει τόσο νὰ

ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

ΜΠΟΥΡΜΠΟΥΛΑΣ

ΚΑΙ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ

Ἦρθαν πρῶτα τὰ Μπουρμπούλια, τὰ Μαμούνια, τὰ Σκαθάρια, τὰ Ζουζούνια, καὶ προβάλανε χαζά, ἀπὸ φλοῦδες καὶ κελύφια ἀπ' τὴ Μάνα τὴ μεγάλη, κάθε σπιθαμὴ, κάθε σχισμὴ, ἐβλεπε κ' ἓνα φυντάκι, κ' ἓνα πλάσμα τροφαντὸ νὰ προβάλλῃ καὶ νὰ φτάνῃ.

Εἶχανε μπροστὰ τους βάλει καπετάνιο ἓνα Μπούρμπουλα τρανὸ, σοφὸ κεφάλι, Μπούρμπουλα ἴσως περσινὸ, που ὅλα τᾶξερε καὶ μὲ τὸ παραπάνω.

Δρόμο πήρανε καὶ δρόμο ἀφῆσαν, ἓνα πλάσμα θαμαστὸ, μιὰ Πεταλούδα ἀπαντήσαν. Ἀπλώνε στὸν ἥλιο τὰ φτερά τῆς, λαμπερά φτερά, τάχα πὼς ἤθελε νὰ τὰ στεγνώσῃ, ἐνῶ ἦταν στεγνά (πλάσμα κούφιο, χωρὶς γνώση), γιὰτὶ ὁ ἥλιος ὁ καλὸς τῆς τᾶχε δώσει, ὅλο χρώματα καὶ χνουδία καὶ φανταχτερὰ καλούδια.

Μήτε γύρισε νὰ δῇ τὰ Ζουδία, χοντροστρουμπουλα, κοντά. Μὰ τὰ Ζουδία τὴν κοιτοῦσαν καὶ τὴν προσκυνούσαν, σὰ ζουδία εἴτε ἄθῶα, εἴτε κουτά. Μὰ κι ὁ Μπούρμπουλας τὴ γνώρισε καὶ μὲ λόγια ταπεινά τὴν καλωσόρισε.

(Ἀπόσπασμα)

μοιάζῃ μὲ τὴν ἀγρότισσα Παναγία. «Μιὰ σιταράτη, μιὰ γλυκεῖα, μιὰ ταπεινὴ σὰ χήρα — σὰν κουρασμένη, σὰν φτωχιά, σὰν ἔρμη, σὰν κλαυμένη». (Παλαμᾶς). Εἶναι ἢ κλασσικὴ, σὰν ἀγιογραφημένη μορφή τῆς μαντιλοδεμένης μάνας, τῆς λαϊκῆς, που τὰ μάτια τῆς ἔχουν μύρια δάκρυα γιὰ πόνους καὶ πόνους ἢ μορφή ἢ σημαδεμένη ἀπὸ τὶς ἀκοίμητες ἔγνοιες καὶ τὶς βαρεῖες δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ καὶ τοῦ χωραφιοῦ, ἀπὸ τὶς ἀτέλειωτες φροντίδες γιὰ τὰ παιδιά τῆς; ἢ μορφή που ἂν πᾶν νὰ σταθῇ σιμὰ στὸ φτωχικὸ εἰκονοστάσι τοῦ σπιτιοῦ τῆς, δὲν θὰ τὴν ξεχωρίσουμε ἀπὸ τὴν ὄψι τῆς Παναγίας : «Μαυροντυμένη, μαυρομαντηλοῦσα, — καὶ τὰ μάτια σου ἀστέρευτα κλαμένα, — Παρθένα, Μεγαλόχαρη, Ἐλεοῦσα, — ἦσουν γιὰ μένα! — Ἦταν βοριάς στὴ στέγη που βογγοῦσε — κ' ἦταν ἢ ἔρμια που ἀλύχταγε στὴν πόρτα, — μὰ μέσα ὁ Θεὸς τῆς φτώχειας μᾶς βλογοῦσε — τὰ λίγα χόρτα. — Καὶ σὺ, κλαμένη, μαυροφορεμένη, — φιλι κι ὁρμήνια, ὁ λόγος σου καμπάνα, — μέσ' στὴν ψυχὴ μου Ἀνάστασι σημαίνει — γλυκεῖα μου Μάνα». (Θ. Κυριαζῆς).

Στὸ λαϊκὸ αὐτῆς τῆς μητρικῆς Μορφῆς ἄς περάσουμε σήμερα ἓνα στεφάνι πλεγμένο ἀπὸ ἀγριολούλουδα ἑλληνικά...

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ

Η ΜΗΤΡΙΚΗ ΣΤΟΡΓΗ

Στή μητρική στοργή χρωστούμε τις πιο γλυκειές, τις πιο συγκινητικές εντυπώσεις της παιδικής μας ηλικίας. Είν' ευτυχισμένοι όσοι τις δοκίμασαν και δεν έπαψαν να τις θυμούνται.

Θυμάμαι πώς όταν πήγαινα στο σπίτι κουρασμένος από το τρέξιμο, ανέβαινα στο ψηλό μου καρεκλάκι και καθόμουν αμίλητος ακούγοντας τη μητέρα μου. Τόσο ευχάριστη ήταν ή μιλιιά της, τόσο γλυκειά, που παρακαλιόμουν να μη σταματήσει.

Ένα βράδυ άλλαξα θέσι. Ξάπλωσα στη μεγάλη πολυθρόνα της σάλας και κούρνιασα σαν τα πουλιά.

— Νύσταξες, αγόρι μου; είπε ή μητέρα. Αίντε, σήκω γλυκό μου και σύρε στο κρεββάτακι σου.

— Άς μείνω λίγο ακόμα, μανούλα — αποκρίθηκα — δε νυστάζω.

Κι όμως ένοιωθα βαριά τα βλέφαρά μου. Η φαντασία μου ήταν γεμάτη από θαμπά, πολύ ευχάριστα όνειρα. Καθώς έκόντευα ν' αποκοιμηθώ, ένοιωσα πώς μ' έχάιδευε ένα λεπτό, πολύ τρυφερό χεράκι. Τό πήρα βιαστικά, τ'όσφιζα και τόφερα στα χείλη μου.

Είδα στο φώς του σπαρμασέτου που έκαιγε δίπλα τη μητέρα να σφίγγεται πάνω μου, να μου χαϊδεύη τα μαλλιά, να με κοιτάξη στοργικά, κι άκουσε τη μελωδική φωνή της να ψιθυρίζει :

— Έλα, καρδούλα μου, σήκω. Είναι πιά καιρός να κοιμηθής.

Έμεινα ασάλευτος με τα χείλη στο χέρι της. — Σήκω τώρα, αγγελούδι μου, ξανάπε ή μητέρα χαϊδεύοντας το λαιμό μου.

Πετάχτηκα άμέσως άπάνω και την άγκάλιασα μ' όλη μου τη δύναμη.

— Μανούλα μου, χρυσή μου μανούλα, είπα, πόσο σ' αγαπάω...

Στο πρόσωπό της άνθισε ευθύς εκείνο το χαμόγελό της το άγγελικό. Τα μάτια της έλαμψαν όπως της άνοιξιάντικης ήμέρας το γλυκοχάραμα.

— Αλήθεια, μ' αγαπάς πολύ; είπε.

Δε βρήκα κατάλληλα λόγια για να της άπαντήσω.

Λίγες στιγμές άργότερα ξαναμίλησε ή μητέρα :

— Πρόσεξε τι θα σου πώ. Αγάπα με πάντα, μη με ξεχάσης ποτέ. Κι άμα πάψης νάχης μητέρα, μὴν τὴν άλησμονήσης. Άκούς;

Έπεσα στα γόνατά της, τὰ φίλησα, και μπόρεσα να ψιθυρίσω με χείλη που τρέμανε και με μάτια βουρκωμένα :

— Μητερούλα μου, ψυχή μου λατρευτή, πάψε σε παρακαλώ να λές τέτοια λόγια!

(Διασκευή) ΠΑΝ

ΠΕΤΡΟΥ ΧΑΡΗ, Άκαδημαϊκός

Ο ΙΣΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Ο ΠΕΤΡΑΚΗΣ ετοιμάστηκε για να πάη να χαιρετήσει τον ξάδερφό του, που γιόρταζε. Φόρεσε τα καλύτερά του ρούχα, πήρε από το συρτάρι του γραφείου του μια ωραία κασσετίνα, — το δώρο που θα τουκανε, — και κατέβηκε στην πόρτα.

Τρεις δρόμοι πήγαιναν στο ξαδέλφου το σπίτι, μακρινό κάπως κι έξοχικό. Ο ένας ήταν φαρδύς, ασφαλτωμένος, καθαρός. Οί άλλοι δυο στενοί, σε πολλές μεριές χωρίς πεζοδρόμιο, γεμάτοι λάσπες και χαντάκια. Μά ήταν πιο σύντομοι από τον πρώτο κι ο Πετράκης πήρε έναν απ' αυτούς.

Στη μέση του παλιόδρομου, άπάντησε ένα χαντάκι γεμάτο νερό. Έκανε να το πηδήση, δεν τα κατάφερε κι έπεσε μέσα. Έτσι αναγκάστηκε να γυρίσει πίσω στο σπίτι για ν' αλλάξη ρούχα.

Και ξανακατέβηκε στην πόρτα. Μά πάλι δε διάλεξε το φαρδύ και καθαρό δρόμο.

Σε λίγο έν' αυτοκίνητο, περνώντας από το δρόμο που είχε πάρει ο Πετράκης, σήκωσε τις λάσπες ψηλά, τις πέταξε στα πλάγια κι έτσι τον έκανε έλεινó.

Ο Πετράκης γύρισε πάλι στο σπίτι, καθαρίστηκε, και τότε μόνο πήρε το φαρδύ και καθαρό δρόμο.

ΟΤΑΝ ΕΦΘΑΣΕ ο Πετράκης στο ξαδέλφου του και, για να δικαιολογήση την άργοπορία του στο τραπέζι, διηγήθηκε τις περιπέτειές του, ο θεός του του είπε :

— Μ' αυτό που έπαθες σήμερα, Πετράκη, έλαβες ένα καλό μάθημα. Είδες πόσο άργησες, για να μὴν πάρης από 'ξαρχής τον ίσιο δρόμο; Έ, το ίδιο θα παθαίνης, όταν μεγαλώσης και ζητᾷς να καταφέρης κάτι, παίρνοντας δρομάκια συντομώτερα μὰ επίκινδυνα. Θ' αναγκάξωσαι να γυρίσης κάθε τόσο, πίσω, θα χάνης καιρό και θα παίρνης ύστερα, — μὰ άργά λιγάκι — τον ίσιο δρόμο, τον καλό και σίγουρο.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΛΥΡΙΚΑ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Στίχοι

(Άπό τον «Κρητικό», τον «Πόρφυρα»
κ.ά. ποιήματα)

- * Πάντ' άνοιχτά, πάντ' άγρυπνα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου.
- * Τούτη ή ψυχή είναι βαθειά, κ' έγιόμισε από πόνο,
- * Άστραψε γέλιο άθάνατο, παιγνίδι τῆς χαρᾶς του, στο φῶς τῆς καλωσύνης του, στο φῶς τῆς ομορφίᾶς του.
- * Όλοι σάν ένας, και χτυπούν, όμως έσύ σάν όλους.
- * Όλίγο φῶς και μακρινό σε μέγα σκότος κ' έρμο.
- * Με δυό φιλιὰ τῆς μάνας μου μιὰ χούφτα γῆ τῆς γῆς μου.
- * Το χάσμα π' άνοιξε ο σεισμός κ' ευθύς έγιόμισε άνη.
- * Νύχτα γεμάτη θάματα, νύχτα σπαρμένη μάγια.
- * Η δύναμί σου πέλαγο κ' ή θέλησί μου βράχος.
- * Στή θύρα τὴν δόλοχρυσή τῆς Παντοδυναμίας πνεύματα μύρια παλαιά, πνεύματα μύρια νέα σ' άκαρτερούν για να σου ποὺν πῶς άργησες να φθάσης.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Ο ΠΕΥΚΟΣ

Ένας πεύκος μες στον κάμπο γέρασε ο φτωχός. Στέκει εκεί πρωί και βράδυ μοναχός.

Έχασε μεγάλους κλώνους, έμαθε πολλά. Ζή διακόσια τόσα χρόνια στρογγυλά.

Άκουσε τὰ καρυσόφυλλα, είδε άρματωλούς, πέρασε πολέμους, μπόρες, κεραυνούς.

Μά βαστάει σάν παλληκάρι, όσο κι αν γερνᾷ, κι άγναντεύει πέρα ως πέρα τὰ βουνά.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
Άκαδημαϊκός

Ο ύπναρᾱς

Το πρωί, μ' όλο το κρύο, τή βροχή, τήν παγωνιά, ξεκινᾷν για το σχολείο τὰ παιδιά στη γειτονιά.

Με τη σάκκα τους στον ώμο κρεμασμένη ταχτικά, μέσ' στον έρημο το δρόμο περπατοῦνε βιαστικά.

Μά κοιμάται ακόμα ο Γιάννης κ' ή μαμά του τον ξυπνᾷ : — Έ! μά συ το παρακάνεις. Ξύπνα κ' ή ώρα σου περνᾷ.

Τέλος θα το κατορθώσει ο ύπναρᾱς να σηκωθεί κι όλα θα τ' αναστατώση όσο που να ετοιμασθῇ

στο σχολείο του για να τρέξη... Μά, όπως γίνεται συχνά, άφού ή βέργα του τις βρέξη, τότε πιά έντελῶς ξυπνᾷ!

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
Άκαδημαϊκός

Ο Λάλος - παπαγάλος

Στον σπούργιταν καυχήθηκεν ο λάλος - παπαγάλος κι ο φίλος μας κορδώνειται σάν φουσκωμένος γάλος.

— «Κοίτα σάν κουβεντιάζω λες άνθρωπος δεν μοιάζω; Έσύ όλο «τοίου» τσαμπούνᾱς κάθε πρωί όταν ξυπνᾱς». Κι ο σπουργίτης ο ζωηρός με πονηριά σφυρίζει :

— «Δικό μου το τραγούδι μου κι ο κάθε μου σκοπός, μά σένα ή γλωσσίτσα σου όλο... παπαγαλίζει...»

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΖΗΤΩ

ΟΙ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ!

Ποτέ, σ'ας τὸ λέω εὐλικρινά, δὲν μπορέσαμε νὰ χαροῦμε ξένοιαστα — ὅπως τοῦ ἀξίζει — τὸν Φεβρουάριο μὲ τὶς μασκαράδες του. Ἐνῶ κατέφθανε μὲ χιλιάδες υποσχέσεις, ἄλλοτε βέβαια μ' ἓνα κρύο καθαυτὸ χειμωνιάτικο, κι ἄλλοτε μὲ λιακάδες καθαυτὸ καλοκαιρινές — δὲν ἔχει σημασία — ἐμεῖς κλεινόμαστε μέσα στὸ σπίτι μας σὰν νὰ ἦταν ἐχθρὸς μας καὶ ζούσαμε μιά κατάστασι πολιορκίας. Κι ὅχι μόνον ἐμεῖς. Μὰ ὅλα τὰ σπίτια ποὺ ἔχουν παιδιὰ στὸ σχολεῖο. Εἶναι οἱ διαγωνισμοὶ ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα μας. Τοὺς ἀκοῦς νὰ πλησιάζουν σὰν τὰ καλλικαντζαράκια τοῦ δωδεκαήμερου, στὴν ἀρχὴ διακριτικὰ μὲ μικρὰ ἀθόρυβα βήματα κ' ὕστερα μὲ δυνατὲς καμπανοκρουσίες. Δευτέρα, ἀρχαία, Τετάρτη, μαθηματικά. Παρασκευή, ἱστορία.

Κ' ἔτσι ὁ Φεβρουάριος, αὐτὸς ὁ γλυκύτατος μῆνας, ὁ μόνος ποὺ ὑπόσχεται τόσες χαρές, τόσα ξεφαντώματα καὶ τόσα γέλια, γίνεται ἀναγκαστικὰ ὁ μῆνας τῆς πιὸ τρομερῆς ἀγωνίας. Μιά δυνατὴ ἀνησυχία ἐρχεται ἀπρόσκλητη νὰ καθήσῃ στὸ σπίτι μας κι ἀνακατείνεται μὲ τὰ εὐφρόσυνα μηνύματα, τὰ κοτιγιὸν καὶ τὸν χαρτοπόλεμο. Οἱ ὀρισμοί, οἱ κανόνες, οἱ ἡμερομηνίες, οἱ ἐξαιρέσεις καὶ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα γίνονται ἐμπόδια σ' ἓνα μεγάλο ἀγωνιστικὸ στίβο, ποὺ πρέπει νὰ τὰ υπερπηδήσουμε γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ χαροῦμε τοὺς ἀποκριάτικους χοροὺς καὶ τὰ γλέντια. Μῆνας χρέους καὶ δοκιμασίας. Γονεῖς καὶ παιδιὰ κλειδαμπαρωνόμαστε στὸ σπίτι, ἀνοίγουμε τοὺς μεγάλους στρατηγικοὺς χάρτες κι ἐτοιμάζουμε τὰ σχέδια τῆς ἀμυνας καὶ τῆς υπερασπίσεως, σὰν νὰ εἴμαστε Ρωμαῖοι καὶ νὰ ἦταν ὁ Ἀννίβας ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη μας. Ὁ μπαμπὰς θὰ βοηθήσῃ στὰ Μαθηματικά; ἢ μαμὰ στὰ ἑλληνικά, ὅσο καὶ ὅπως μποροῦν. Καὶ τότε συμβαίνουν τὰ ἐξῆς παράξενα: Μὲ τὴν ἀνθρωπολογία τὸ ὠραῖο ἀνθρώπινο σῶμα ἀναλύεται σὲ σκελετὸ στὰ ὅστα τοῦ κρανίου καὶ τῶν ἄκρων καὶ χάνει ὅλη του τὴ γοητεία. Μὲ τὴν ἀλγεβρα τὰ καλοκάγαθα γράμματα Χ, Ψ καὶ Ω γίνονται ἐφιαλτικὲς Ἐρινύες ποὺ κρατοῦν μὲ κακία τὸ μαγικὸ κλειδί γιὰ τὴν λύσι τῶν προβλημάτων. Μὲ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἀνακράζουμε συνεχῶς τὰ λόγια τοῦ Ἀμλετ: «Νὰ ζῇ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῇ», καὶ μὲ τὴν γραμματικὴν ἢ ὠραία, ἢ θαυμαστὴ ἑλληνικὴ μας γλῶσσα γίνεται

μιά φουρτουνιασμένη θάλασσα, ὅπου ἐπιπλέουν — καρβάκια στὰ κύματα — τὰ μακρὰ, τὰ βραχέα καὶ τὰ δίχρονα, οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα.

Βλέπεις λοιπὸν τὰ παιδικὰ γελαστὰ μάτια ποὺ κοιτάζουν συνήθως ἀμέριμνα, νὰ ἀντιφεγγίζουν μιὰν ἀξεπέραστη ἐγνοια, καὶ τὰ λυπᾶσαι μ' ὅλη σου τὴν καρδιά. Καθὼς τὰ βλέπεις νὰ κυκλοφοροῦν αὐτὲς τὶς μέρες στοὺς δρόμους, σοῦ θυμίζουν μικροὺς στρατιῶτες ποὺ μὲ τὴν πέννα στὸ χέρι, σὰν ἀκόντιο, πηγαίνουν νὰ κονταροκτυπηθοῦν μὲ κανένα μεγάλο δράκο. Θὰ τὰ βγάλουν ἀραγε πέρα; Καὶ στὴ σκέψι σοῦ σφίγγεται ἡ ψυχὴ.

Τὸν Φεβρουάριο λοιπὸν γινόμαστε στὸ σπίτι δύο στρατόπεδα: Οἱ καθαυτὸ ἀγωνιστὲς καὶ τὰ «μετόπισθεν». Οἱ ἀγωνιστὲς φεύγουν τὸ πρωὶ μὲ τὴν πανοπλία τους, μὲ τὴν πολεμικὴ τους ἐξάρτησι, μ' ὅ,τι τέλος πάντων μπόρεσαν ν' ἀποτυπώσουν στὸ κεφάλι τους. Πηγαίνουν γιὰ πόλεμο, ρίχνονται στὴ μάχη καὶ ἀγωνίζονται. Ὡσπου νὰ εἰπωθῇ τὸ: Ζήτημα πρῶτον, ζήτημα δεύτερον, ζήτημα τρίτον, ἢ πῆσι τῶν παιδιῶν ἀνεβοκατεβαίνει ἀπὸ τὸ 20 ἕως τὸ μηδὲν μὲ καταπληκτικὴ ταχύτητα. Σὲ λίγο ὅμως μέσα στὴν ἄκρα ἡσυχία τῆς αἰθούσης θ' ἀκουστῇ τὸ μικρὸ χαρχάλισμα τῆς πέννας πάνω στὸ χαρτί, ἄλλοτε τρεχάτης, γεμάτης αὐτοπεποίτησι κ' ἄλλοτε διστακτικῆς.

Τὰ μετόπισθεν εἵμαστε ἐμεῖς, οἱ γονεῖς. Ἐμεῖς δὲν πολεμάμε. Ἐμεῖς περιμένουμε. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερο. Εἵμαστε ἢ ἀντίπερα ὀχθη κ' εἵμαστε γιὰ κλύματα. Μιά ρυτίδα αὐλακώνει τὸ πρόσωπό μας. Ὅταν στὸ γραφεῖο μᾶς μιλοῦν, εἵμαστε ἀφηρημένοι. Κι ὅταν μᾶς ζητήσουν κάποιο ἐγγραφο, ἰδρώνουμε νὰ τὸ βροῦμε, γιὰτὶ ἐκεῖνὴ τὴν ὥρα γράφουμε νοερά ἐκθεσι μαζί μὲ τὸ παιδί μας. Ἡ σκέψι μας κ' οἱ εὐχές μας παρακολουθοῦν βῆμα - βῆμα, λεπτὸ μὲ λεπτὸ, τὸν ἀγῶνα τῶν παιδιῶν μας.

Σὰν πλησιάζῃ ἡ ὥρα τοῦ γυρισμοῦ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἡμερήσιο σύντομο πόλεμο, ὅσοι βρισκόμαστε στὸ γραφεῖο ἀρπάζουμε τὸ τηλέφωνο καὶ μέχρι ν' ἀκουστῇ ἡ γλυκεῖα ἀγαπημένη φωνὴ ποὺ θὰ ἐπισημοποιῇ τὸν θρίαμβο ἢ τὴν «συμφορά», ἡ καρδιά μας ἔχει διανύσει τεράστιες ἀποστάσεις ἀγωνίας.

Λοιπὸν; Μὰ συνήθως ὑπάρχει ὁ θρίαμβος. Κανένα παιδί δὲν γράφει ποτὲ ἄσχημα. Ὅλα σωστά. Ἐτσι λέει ἡ ξανομάλλα ἢ κόρη κι ὁ λεβέντης ὁ γιός. Κάτι μικρολαθάκια βέβαια ἔγιναν, μὰ δὲν εἶναι τίποτα σπουδαῖο κι οὔτε θὰ βάλουμε τὴν γάτα μας νὰ κλαίῃ. Δόξα Σοὶ ὁ Θεός.

Ὁ Ἀρχιμήδης δοξάστηκε ἄλλη μιὰ φορὰ μὲ τὸν νόμο τῆς βαρύτητας τῶν σωμάτων. Καλὴ του ὥρα. Ὁ Κολοκοτρώνης ἀγωνίστηκε στὴν Τριπολιτσά κι ὅχι στὸ Γουέμπλεϋ. Μακρὸν πρό βραχέος περισπᾶται. Στὴν ὀπτικὴ τὰ εἰδῶλα βρέθηκαν στὴ σωστὴ τους θέσι κι ὅχι στὴν ἀνάποδη. Καὶ τὸ πρόβλημα τῆς τριγωνομετρίας; Ὡχ, ἀδελφέ! Ἐνα παιχνιδάκι, ἦταν ἀπ' αὐτὰ τὰ μηχανικὰ παιχνίδια ποὺ χαρίζουν στὰ παιδιὰ τὶς γιορτές. (Ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε ὅλοι λύνουμε τὰ προβλήματα στὴν οἰκογένεια μὲ μεγάλη εὐκολία. Τὸ μῆλο κάτω ἀπὸ τὴν μηλιὰ θὰ πέσῃ...).

— Τὸ ἔλυσες, λοιπὸν, χρυσό μου;

— Τὸ ἔλυσα, μαμὰ!

— Μπράβο, παιδί μου!

Ἀγκαλιές, δάκρυα, φιλιὰ. Κι ὅλα εἶναι καλὰ, σὰν τελειώνουν καλὰ. Ζήτω, λοιπὸν, οἱ διαγωνισμοί.

ΜΙΛΑΕΙ ΜΙΑ ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ

Παραμύδι

Εἶπε ὁ Ἀέρας:

— Ἀκοῦστε μιὰ ἱστορίαν ἀληθινή...

— Νὰ μένη, ἔκανε ἡ Βροχή, σειρά μου νὰ μιλήσω. Μᾶς ἔχεις τρελλάνει πιά μὲ τὰ οὐρλιαχτά σου...

— Εὐγε, κυρία μου. Πολὺ ὠραία, ἀποκρίθηκε ὁ Ἀέρας. Εἶναι τὸ εὐχαριστῶ γιὰ τὶς ὑπηρεσίες μου. Ἔχασες ὅτι διευκολύνω τὴ δουλειά σου μὲ τὸ ν' ἀναποδογυρίζω, φυσώντας, τὶς ὀμπρέλλες τοῦ κοσμάκη, ποὺ ἔτσι βρέχεται περίφημα.

— Σωπάστε, εἶπε καλωσυνάτα, ἀλλὰ μὲ ἡγεμονικὴ μεγαλοπρέπεια ἡ Ἡλιαχτίδα. Θὰ σᾶς πῶ ἐγὼ μιὰν ἱστορίαν.

Τόσῃ ἐντύπωσι ἔκανε τὸ ὕφος της, ποὺ βουβάθηκε ὁ Ἀέρας καὶ ξαπλώθηκε στὴ γῆ γιὰ ν' ἀκούσῃ τὴν ἱστορίαν της, κ' ἡ Βροχή κατάπιε τὴ φούрка της. Μόνον ποὺ σιγομουρμούρισε πὼς ὁ Ἡλιος εἶναι τύραννος, ὅ,τι θέλει κάνει γιὰτ' εἶναι ὁ δυνατότερος.

— Ὁ κύκνος ὁ περίφημος, ἄρχισε ἡ Ἡλιαχτίδα, ποὺ ἄλλοτε ἔφερνε τὴν εὐτυχία, ἔπλεε κάποτε πάνω στ' ἀσπρογάλαζα κύματα τῆς θάλασσας. Σὰν τὸ χρυσάφι λάμπανε οἱ φτεροῦγες του. Καθὼς τὶς ἐτίναζε, ἔφυγε ἓνα μικρὸ φτερό του, τὸ πῆρε ὁ ἀνεμος καὶ τὸ πῆγε στὸ κατάστρωμα ἑνὸς καϊκιῦ κ' ἐκεῖ ἠπλέχτηκε στὰ κατσαρά μαλλιά ἑνὸς νεαροῦ. Τὸν ἔκανε εὐτυχισμένο. Ἐφτάσε νὰ γίνῃ μεγαλέμπορος καὶ νὰ θησαυρίσῃ. Ὅταν ὁ κύκνος πέταξε πάνω ἀπὸ ἓνα λιβάδι, ὅπου βρισκόταν ξαπλωμένος ἓνας μικρὸς βοσκός, ἄγγιξε τὴ φυλλωσιά ἑνὸς δέντρου κ' ἓνα κλαδάκι ἔπεσε στὸ χέρι του. Τὸ πῆρε τὸ βοσκόπουλο, κοίταξε μὲ προσοχὴ κάθε του φυλλαράκι, κ' ἔπειτα βάλθηκε νὰ συλλογιέται τὰ τόσα θαύματα τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Κάποιος καλὸς γείτονας ἔστειλε τὸ μικρὸ βοσκό στὸ Σχολεῖο: ἔγινε ἓνας σοφὸς ξακουστός.

Πετώντας ὁ κύκνος πάνω ἀπὸ μιὰ καταγάλην λίμνης, ποὺ στίς ὀχθές της ἦταν λίτες καὶ χαμόκλαδα, ἔπεσε νὰ κολυμπήσῃ. Μιά φτωχὴ γυναικούλα, ποῦχε πάρει μαζί της τὸ ἀγοράκι της καὶ τριγυρνοῦσε μαζεύοντας πεσμένα ξερόκλαδα γιὰ τὴ φωτιά, τὸν εἶδε καὶ στάθηκε νὰ τὸν καμαρώσῃ. Σὲ λίγο ὁ κύκνος τῆς εὐτυχίας βγήκε ἀπὸ τὸ νερό, σεργιάνισε γιὰ λίγο στὴν ὀχθη κ' ἔπειτα σήκωσε φτερό. Ἐκεῖ ποὺ εἶχε περπατήσει ἡ γυναικούλα εἶδε νὰ λάμπῃ κάτι. Ἐτρεξε, καὶ βρῆκε ἓνα αὐγὸ χρυσό! Μόλις τὸ πῆρε ἀκούσε ἓνα τικ - τὰκ νὰ βγαίνει ἀπὸ μέσα του, κ' εἶδε σὲ λίγο νὰ σπάζῃ τὸ τσόφλι καὶ νὰ πετάγεται ἓνας κύκνος μικροῦτσικος μὲ μαλαματένια φτερά καὶ μὲ τέσσερα ἀκριβὰ δαχτυλίδια περασμένα στὸ λαιμό του. Ἡ γυναικούλα, ποὺ εἶχε κι ἄλλα τρία παιδιά, κατάλαβε. Γιὰ τὰ παιδιά της ἦτανε τὰ δαχτυλίδια. Τὰ ξεπέρασε λοιπὸν ἀπὸ τὸ λαιμὸ τοῦ μικροῦ κύκνου μὲ προσοχή, κι ὅταν τέλειωσε τὸν χάρδεψε τρυφερά. Αὐτὸς, τῆς ἔρριξε μιὰ γλυκεῖα ματιὰ κ' ἔπειτα πέταξε μακριά.

ΕΡΓΑΤΕΣ

Στοῦ πλατάνου τὸν ἴσκιο, τὸ μεσημέρι, ἀκουμπιμένοι στὸ χῶμα, ξεκουράζονται αὐτοὶ ποὺ δὲν ἔχουν ἱστορία — οἱ ἐργάτες.

Μιλοῦνε κινώντας τὴ γροθιά των — σὰ νὰ δουλεύουν. Συνοδεύει τὶς ἀγαθές των κουβέντες ἡ αἰώνια χειρονομία ποὺ χτίζει, αὐτὴ ποὺ ὕψωσε καταπρόσωπα τοῦ θανάτου τὶς Πυραμίδες, τὸ δωρικὸ ναό, τὶς πέτρινες γοθικὲς προσευχές.

Κανένας δὲ θὰ τοὺς μάθῃ! Ξέρουν τὴ δημιουργία χωρὶς ὑπογραφή.

Μὰ ἐνῶ βυθίζονται στὴ λήθη τῶν ἀνθρώπων, ἡ πλάσι ποὺ ἔχει ἐπάνω της τὰ σημάδια τῆς δυνάμει των καὶ τῆς τόλμης των τοὺς θυμᾶται — καθὼς θυμόμαστε τοὺς ἀγαπημένους μας. Δίχως τὸ λοστὸ στοὺς γοφούς της, δίχως τὸ φουρνέλο στὴ πέτρα τῆς καρδιάς της, δίχως τὸν ἀθάνατο ἀχὸ τους συλλογιέται πόσο θὰ ἦταν στεῖρα, βαρεῖα ἀπ' τὴν ἀνεργὴν ἐνέργεια καὶ τὴν ἄκαρπην ὁμορφιά, ρωτώντας γιὰ σκοπὸ της χωρὶς νὰ τὸ μάθῃ.

Καὶ τὸ στοχασμὸς της τὸν βλέπῃ αὐτὸ τὸ ἀνοιξιὰτικο μεσημέρι στὸ ρυάκι τοῦ λαμπροῦ φωτός, ποὺ σμαραγδένιο καὶ ρόδινο μαζί, σταλάζοντας μέσ' ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν πλατάνων, τρέχει ἐπάνω στὰ ποκάμισά σας, καθὼς σαλεύετε μιλώντας, γιγάντιοι δουλευτάδες, ὦ σύντροφοί μου!!

Πῆγε στὸ σπίτι ἡ φτωχὴ γυναίκα, φάναξε καὶ τ' ἄλλα της παιδιά, καὶ πέρασε ἀπὸ ἓνα δαχτυλίδι στὸ χεράκι τοῦ καθενός: ὁ πρῶτος τῆς γιός, ποὺ δούλευε σ' ἓναν κανατὰ, ἔγινε μεγάλος γλύπτης. Ὁ δεύτερος, ποὺ τ' ἄρεσε νὰ μαζεὺν ἀγριολούλουδα κι ἀπ' αὐτὰ νὰ βγάλῃ χρώματα καὶ νὰ βάφῃ τ' ἀπλοῖκα σχέδιά του, ἔγινε ζωγράφος ξακουστός. Ὁ τρίτος ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδι καὶ τὸ βάλε στὸ στόμα, κάνοντάς το νὰ κουνουρίζῃ μὲς στὰ δόντια του. Ἦχος μαγευτικούς τοῦφερε σ' αὐτὰ τὸ κουνούρισμα, ἐξαισίες μελωδίες: ἔγινε διάσημος μουσικός. Ὁ μικρότερος εἶχε ἀδύνατη κρᾶσι, ἦταν ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ γεννήθηκε χλωμός κι ἀσθενικός. Δὲ δυνάμωσε πολὺ, ἀφοῦ μάλιστα περιφρονοῦσε τὴν ὕλη καὶ τρεφότανε μὲ χόρτα καὶ μὲ καρπούς, ὅμως ἔγινε μεγάλος ποιητής. Ἡ φωτεινὴ του σκέψι ἀπλώνονταν πάνω ἀπ' ὅλο τὸν κόσμον καὶ τὸ πέταγμα τῆς ἐμοίαζε μὲ τοῦ κύκνου τὸ πέταγμα. Ἡ δόξα τὸν στεφάνωσε καὶ τ' ὄνομά του ἔγινε ἀθάνατο.

Τέλειωσε ἡ Ἡλιαχτίδα, κ' ἐχάθηκε στὴ στιγμή. — Τίποτα δὲν κατάλαβα, εἶπε ὁ Ἀέρας.

— Ἀμ ἐγὼ; ἔκανε ἡ Βροχή περιφρονητικὰ. Κόντεψα ν' ἀποκοιμηθῶ.

Σεῖς, ἀγαπημένα μου παιδιά, τί λέτε; Ἄν πιστεύετε πὼς ἐτοῦτη ἡ ἱστορία δὲν ἀξίζει τίποτα, νὰ μοῦ τὸ πῆτε ἐλεύθερα. Δὲν εἶμαι ἐγὼ ποὺ τὴ διηγῆθα, ἀλλὰ ἡ χρυσὴ Ἡλιαχτίδα.

(Διασκευή) ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΤΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ

Του ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΕΙΝΟ τὸν παλιὸν καιρὸ, ἓνας πλούσιος πραγματευτὴς πού 'χε τοῦ κόσμου τ' ἀγαθὰ, γυρνοῦσε μὲ τὴν ἀκριβὴ πραγματεία του φορτωμένη σὲ μιὰ μούλα χρυσοκάπουλη ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία, καὶ θησαύριζε. Κάποια μέρα τοῦ Γενάρη τοῦ ἔτυχε νὰ βρεθῇ ἔξω ἀπὸ ἓνα φτωχὸ χωριουδάκι. Εἶχε ἀρχίσει νὰ βραδυάζει. Μὴ βρίσκοντας μέρος νὰ παγιάσει, ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγῃ σ' ἓνα καλύβι ἐρημικὸ. Πρόθυμος ὁ ἀγαθὸς νοικοκύρης, τὸν καλοδέχτηκε, ἔβαλε τὸ ζῶο του στὸ χορτόπλεχτο παχνί, πού ἦταν ἄδειο γιατί εἶχε ἀναγκαστῇ νὰ πουλήσῃ τὸ μονάκριβο καματερό του, μοιράστηκε μαζὶ του τὸ λιγοστὸ φαγάκι του. Ἐπειτα τὸν ἔβαλε νὰ κοιμηθῇ στὴ μιὰ γωνιά, ἐνῶ στὴν ἄλλη ξάπλωσε ὁ ἴδιος δίπλα στὴ γυναίκα του, πού πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες εἶχε γεννήσει ἓνα ὁμορφο κοριτσάκι.

Εἶχε νυχτώσει πιά καλὰ κι ὅλοι ἡσυχάζανε, ὅταν ἄξαφνα ἔγινε ἓνας παράξενος ἀνάλαφρος θόρυβος. Δὲν τὸν ἄκουσε παρὰ μονάχα ὁ πραγματευτὴς, πού δὲν καλοκοιμότανε, γιατί εἶχε συνηθίσει νὰ γέρνῃ σὲ κρεβάτια μαλακά. Γύρισε ἀμέσως ἀπὸ τ' ἄλλο πλευρὸ, καὶ τὶ νὰ ἰδῇ; Τὸ πορτάκι τῆς καλύβας ἦταν μισά-

νοικτο, καὶ πλημμυρισμένες ἀπὸ ἓνα φῶς θαμπωτικὸ πρόβαιναν ἢ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη τρεῖς Νεραίδες. Ἦταν ὁλότελα διαφορετικὲς, ὅμως ἡ καθεμιὰ τους εἶχε κάλλη κι ὁμορφιὲς πού καμμιά γυναίκα δὲν ἔχει. Προχώρησαν ἀλαφροπερπάτητες καὶ στάθηκαν ἀπάνω ἀπὸ τὸ μωρό, πού εἶχε κλεισμένα τὰ ματάκια του καὶ γλυκανάσαινε μὲ τὸ δαχτυλάκι του βαλμένο στὸ στόμα.

Γούρλωσε τὰ μάτια ὁ πραγματευτὴς, δίχως ὅμως νὰ βγάλῃ λαλιά. Καμώθηκε πὼς κοιμότανε καὶ βάλθηκε νὰ ἰδῇ τὸ τί θὰ γίνῃ. Ἀνθρώπος διαβασμένος καὶ κοσμογυρισμένος δὲν ἄργησε νὰ καταλάβῃ πὼς ἦταν οἱ τρεῖς Μοῖρες! Μὲ τεντωμένο αὐτὶ καὶ κοιμένη ἀνάσα, τίς ἄκουσε νὰ μιλάνε γιὰ τὴν τύχη τοῦ παιδιοῦ.

— Λέω πὼς δὲν πρέπει νὰ ζήσει παραπάνω ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια, εἶπε ἡ πρώτη.

— Ὅχι, ὅχι, τὴν ἔκοψε ἡ δεύτερη. Νὰ ζήσει πολλὰ χρόνια, πάρα πολλὰ, ἀλλὰ φτωχικά, καὶ νὰ πεθάνῃ δίχως ποτὲ νὰ ἰδῇ στεφάνι.

Ἡ τρίτη ἦταν πιὸ καλὴ καὶ πιὸ ἀποφασιστικὴ:

— Ἀστε τὰ λόγια. Γιατὶ νὰ μὴ χαρῇ τὴ ζωὴ καὶ τίς γλύκες τῆς;

Κοιτάζτε αὐτὸ τὸν ἄντρα πού κοιμάται ἀπέναντι. Ἐχει πολὺ χρῆμα. Εἴσαστε σύμφωνες νὰ τὸν παντρευτῇ καὶ νὰ καλοπεράσῃ;

Ρίξαν μιὰ ματιὰ οἱ ἄλλες σὲ δαῦτον, καὶ καθὼς ἦτανε βιαστικὲς εἶπαν ἓνα ναί, ἄρπαξαν τὴν καλόγνωμη ἀδερφή τους πού 'χε βρεῖ τὴ σωστὴ λύσι καὶ χάθηκαν, τυλιγμένες πάντα ἀπὸ τὸ ἀπόκοσμο φῶς.

Ὅταν ἀπλώθηκε τὸ σκοτάδι στὴν καλύβη, ὁ πραγματευτὴς ἄρχισε νὰ συλλογιέται. Πὼς μπορούσε νὰ παντρευτῇ κεῖνο τὸ μωρό; Ἦταν βέβαια νιός, ἀλλὰ ὅσο νὰ μεγαλώσῃ αὐτό, ζῆσε Μάη μου νὰ φᾶς τριφύλλι. Ἐπειτα, τί νὰ τὴν κάνῃ μιὰ θεόφτωχη καὶ ἄξεστη χωριάτισσα; Δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσῃ ἔτσι τὰ πράγματα...

Συαλίζοντας ὁλοένα μέσα στὸ μυαλό του, καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ δαίμονα, βρῆκε ἐπιτέλους τὴ λύσι. Σηκώθηκε ἀπὸ τὸ στρώμα ἀθόρυβα, σίμωσε στὴν κοιμισμένη μάνα, ἄρπαξε προσεχτικὰ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τῆς τὸ βυζανιάρικο, καὶ πετάχτηκε σβέλτα, ἔξω ἀπὸ τὸ καλύβι. Εἶχε χιονίσει πολὺ. Ἀπίθωσε ἀπάνου στὸ παχὺ κατάπλο στρῶμα τὸ παιδί, σίγουρος πὼς ἡ αὐ-

γὴ θὰ τὸ βρῇ νεκρό, θαμμένο ἀπὸ τὸ χιόνι, κ' ἐφυγε δίχως νὰ ρίξῃ οὔτε μιὰ ματιὰ. Καθὼς ὅμως δὲν εἶχε πῆξῃ τὸ χιόνι δὲ στάθηκε ψηλὰ τὸ παιδί, μὰ μῆτε γλίστρησε στὴ γῆ, γιατί ἔτυχε νὰ πιαστῇ ἀπὸ ἓνα φουρκαδέλι τοῦ φράχτη. Τὸ κρῦο κι ὁ πόνος τὸ ἀνάγκασαν νὰ ζυπνήσῃ καὶ νὰ βάλῃ τίς φωνές. Τρομαγμένος ὁ πραγματευτὴς βιάστηκε νὰ σηκώσῃ τίς πραγμάτειες του, νὰ πεταχτῇ στὸ παχνί, νὰ πάρῃ τ' ἄλογό του, καὶ νὰ χαθῇ μέσα στὴν κατάσπρη καὶ κρῦα νύχτα.

Οἱ φωνές τοῦ μωροῦ ζύπνησαν τοὺς δόλιους τοὺς γονιούς. Χύθηκε ἔξω ὁ πατέρας, εἶδε τὸ κακὸ πού τοὺς ἔγινε, πῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸ παιδί καὶ γύρισε στὸ καλύβι. Στὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ, πού ἄναψε, εἶδε πὼς ἡ κοιλίτσα του ἦταν τρυπημένη ἀπὸ τὸ φουρκαδέλι. Δίχως στιγμή νὰ χάσῃ τὸ συγκύρισε, τὸ τύλιξε καλὰ κ' ἔτρεξε στὸ γιατρό, πού δὲν ἦτανε πολὺ ἀλάργα. Κ' ἐκεῖνος ἔβαλε τὰ δυνατὰ του καὶ κατάφερε νὰ τὸ σώσῃ. Ἦτανε πιά μιὰ χαρά, καὶ μονάχα κάποια σημάδια γύρω ἀπὸ τὸν ἀφαλό του θύμιζαν τὸ ἐγκλημα τοῦ πραγματευτῆ.

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ πέρασαν γοργά, γίνθηκε κοπέλα καμαρωτὴ ἡ σημαδεμένη μικρή, κι ὁ πραγματευτὴς, πού βαστιότανε καλὰ καὶ δὲν εἶχε παντρευτῇ, ἔτυχε νὰ βρεθῇ, ξεστρατισμένος, ἔξω ἀπὸ τὴ βρύσι τοῦ μικροῦ χωριοῦ, δίχως ὅμως νὰ θυμᾶται τίποτα ἀπὸ τὰ περασμένα, μῆτε νὰ ξέρῃ ὅτι εἶχε κι ἄλλοτε περάσει ἀπὸ κεῖ.

Καθὼς διψοῦσε κι ὁ ἴδιος καὶ τ' ἄλογό του, σίμωσε στὴ βρύσι καὶ θαμπώθηκε ἀπὸ τὴν ὁμορφιά μιᾶς λυγερῆς πού γέμιζε τὴ στάμνα τῆς. Ἐκεῖνη οὔτε σήκωσε τὸ κεφάλι νὰ τὸν κοιτάξῃ, παρὰ ἅμα ἐτοιμάστηκε κίνησε γιὰ τὸ σπίτι, ἐνῶ αὐτὸς στάθηκε νὰ τὴν καμαρώνῃ, ἀλλοπαρμένος, ὥσπου πρόβαλε ἓνας γέροντας.

— Ποιὰ εἶναι τοῦτῃ ἡ κοπέλα, τὸν ρώτησε ἀνυπόμονα δείχνοντάς την.

— Τὶ τρέχει; ἔκανε ἀγριεμένος ὁ χωριάτης. Ποιοὶ εἶναι οἱ σκοποὶ σου;

— Θέλω νὰ τὴν παντρευτῶ.

— Ἄν εἶναι ἔτσι, ἄσε με νὰ τὰ κανονίσω. Εἶναι ἀνιψιά μου.

Γιὰ νὰ μὴν πολυλογοῦμε, πῆγαν

ὅλα καλὰ, καὶ πρὶν νὰ κλείσῃ βδομάδα ἔγινε ὁ γάμος μὲ μεγάλα ξεφαντώματα. Τὰ γονικά τῆς νύφης, θέλεις γιατί εἶχανε πολὺ γερᾶσει, θέλεις γιατί ὁ γαμπρός, ἂν καὶ καλοστεκούμενος, εἶχε ἀλλάξει, δὲν τὸν ἐγνώρισαν. Τὸν ἔκαναν παιδί τους μ' ὅλη τους τὴν καρδιά κ' ἐνοιώθαν χαρὰ καὶ περηφάνεια γιὰ τὴν καλὴ τύχη τῆς κόρης τους. Ἀλλὰ κι αὐτὸς δὲ θυμήθηκε τίποτα, ἴσως γιατί ἦταν σκοτεινὰ κείνη τὴ νύχτα, μπορεῖ καὶ γιατί τὸ στέκι τους ἦταν διαφορετικὸ· εἶχαν πουλήσει ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ χωράφι καὶ ζοῦσαν σ' ἓνα σπιτάκι ὑποφερτό, πού χτίσανε μὲ πλῆθρες.

Ὁ γαμπρὸς βιαζότανε νὰ πάῃ τὴ νύφη στὸ δικό του σπίτι, τὸ ἀρχοντικό. Φύγανε λοιπὸν τὴν ἄλλη μέρα καβάλα σὲ δυὸ ἀκριβοπληρωμένα φαριά, ἐνῶ οἱ δικοὶ τους ἔχυναν δάκρυα πολλὰ — τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς, τοῦ χωρισμοῦ τὰ δάκρυα.

Ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας στιγμή πού τὴν ἔκανε δική του τὴ λυγερὴ ὁ πραγματευτὴς, εἶδε τὰ σημάδια τῆς κοιλιάς. Δὲ μίλησε. Τὰ ξανάειδε, μὰ καὶ πάλι δὲν εἶπε τίποτα, γιατί φοβότανε μήπως τὴν κακοκαρδίσει. Τέλος ἓνα βράδυ δὲ βᾶσταζε:

— Πές μου, καλὴ μου, τί σημάδια εἶναι τοῦτα; τὴ ρώτησε δειλά.

— Τὶ νὰ σοῦ πῶ; Μῆτε καὶ γὼ δὲν ξέρω καλὰ - καλὰ...

— Πῶς; Δὲ φρόντισες νὰ μάθῃς γιατί γινήκανε; Δὲ σοῦ μίλησε ποτὲς ἡ μάνα γι' αὐτά;

— Κάτι μοῦχε πῇ, πάνε χρόνια τώρα. Μὰ δὲ μοῦ τὸ ξεκαθάρισε. Μοιάζει μὲ παραμῦθι. Κάποτε, λέει, ὅταν ἦμουνα μωρὸ, μάζεψε ὁ πατέρας ἀπὸ τὸ δρόμο ἓναν ἔμπορο περαστικό, τὸν τάισε, τοῦ ὅσωσε νὰ κοιμηθῇ. Ἡ μάνα ἦταν λεχώνη. Ξαφνικά μέσα στὴ νύχτα σηκώθηκε ἐκεῖνος, καί, δίχως νὰ τοῦ φταίξω, μὲ πέταξε ἀπάνω στὸ χιόνι. Ὑστερα γίνθηκε καπνός. Καθὼς ἔτυχε νὰ πιαστῶ ἀπὸ ἓνα φουρκαδέλι τοῦ φράχτη, πού δὲ φαινότανε, τρυπήθηκα. Μ' ἔκανε καλὰ ὁ γιατρός, ἀλλὰ μείναν τὰ σημάδια...

— Ἀχ, γλυκειά μου γυναικούλα, τὴν ἔκοψε ἀναστενάζοντας βαθιὰ ὁ ἄντρας τῆς. Δὲν εἶναι παραμῦθι. Ἔτσι ὅπως τὰ λὲς ἔγιναν ὅλα, κι ὁ φταίχτης εἶμαι ἐγώ. Ψῆλωσε ὁ νοῦς μου σὰν ἄκουσα τίς Μοῖρες νὰ λένε πὼς ἀποφάσισαν νὰ παντρευτοῦμε ἅμα μεγαλώσῃς. Ἡμου-

να κοτζᾶμ ἄντρας. Εἶπα: Θὰ μείνω ἀνύπαντρος, λοιπὸν, ὡς τότε; Καί τί; Θὰ πάρω μιὰν ἀπένταρη μικρή, καὶ ποῖος ξέρεῖ τί λογιῆς, ὅταν θάχω πιά γεράσει; Κάτι μ' ἐσπρωξε νὰ κάνω τὸ κακὸ, πιστεύοντας ὅτι δὲν ἦτανε μεγάλο, μιὰ καὶ μόλις εἶχες γεννηθῇ καὶ δὲν ἤξερες τίποτα ἀπὸ τίς χαρὲς τοῦ κόσμου. Θάρρεψα γιὰ μιὰ στιγμή πὼς ἦμουν ἄξιος ν' ἀλλάξω τὸ δρόμο τῆς τύχης. Μὰ νὰ πού γελάστηκα.

— Δόξα νάχῃ ὁ Πάντοδύναμος — κ' εἴμαστε τώρα ἀντάμα καὶ σὲ χαίρομαι, καὶ σὲ καμαρώνω. Τὶ τὰ θέλεις; Ὅ,τι γράφει, δὲν ξεγράφει!

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΙΑΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 21)

— Μεγάλο, κύριοι. Ὁ Στωϊκὸς φιλόσοφος ἔλεγε: «Οὐ τὰ πράγματα, ἀλλὰ ἡ περὶ αὐτῶν δόξα (=ὅχι τὰ πράγματα, ἀλλ' αὐτὸ πού πιστεύουμε γιὰ κείνα). Τὸ φιλοσοφικό, λοιπὸν, αὐτὸ δόγμα βρῆκε μιὰ μοναδικὴ παραδειγματικὴ ἔκφρασι στὴ μασκαράτα αὐτή, πού τὴν ὀνομάζετε βρώμικη. Ὁ ἄνθρωπος πού ἔτρωγε, φιλοσοφικώτατα τὰ μακαρόνια του στὸ ἀμεταχείριστο ἀγγεῖο τῆς νυχτός, ἦταν σὰν νὰ λήν στοὺς ἀφιλοσόφητους διαβάτες: «Ὅλα τὰ πράγματα, κύριοι, εἶναι μιὰ ἰδέα. Κ' ἐγώ, πού τρώω τὰ μακαρόνια μου μέσα σ' αὐτὸ τὸ καθῆκι, μὲ συγχώρεση, σὰς βεβαιώνω πὼς τὰ τρώω πολὺ καθαρότερα ἀπὸ σᾶς, πού τὰ τρώτε μέσα στὰ φαρφουρένια πιάτα τοῦ ξενοδοχείου». Ἀλλὰ ἓνα τέτοιο μᾶθημα, κύριοι, σὰς φαίνεται जुदाῖο καὶ βρώμικο; Ὁ Ἐπίκτητος καὶ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος θὰ τὸ χειροκροτοῦσαν.

Ὁ κ. Ἀσοφος ἔφτασε στὸ φιλοσοφικό του συμπέρασμα:

— Ἡ ἐλληνικὴ ἀποκριά, κύριοι, ἐκφυλίστηκε. Τὸ εὐθύμο λαϊκὸ πνεῦμα ἔπαυσε νὰ δημιουργῇ, ὅπως ἔπαυσε νὰ δημιουργῇ καὶ τὸ λαϊκὸ αἰσθημα. Ἐχασε τάχα τὴ δημιουργικὴ του ικανότητα; Ὅχι. Θὰ ἦταν θλιβερό νὰ τὸ πιστέψῃ κανεῖς. Ἐχασε, ἀπλοῦστατα, τὴν ἐμπιστοσύνη στὴν ἴδια του ἄξια. Ἀς εὐχηθοῦμε νὰ τὴν ξαναποχτήσῃ. Καὶ τότε θὰ ἔχουμε μιὰ καινούργια του ἀνθηση, ὅχι μονάχα στὸν εὐθύμο κύκλο τῆς ἀποκριᾶς.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΟΙ ΕΡΗΜΟΙ ΩΣ ΒΙΟΤΟΠΟΙ

Οι αστροναύτες του «Σκάυ - Λάμπ», περιγράφοντας πριν από μερικές εβδομάδες την εικόνα που παρουσιάζει ο πλανήτης μας όταν τον βλέπτε κανείς από εκεί ψηλά, μās είπαν ότι αλλιώς εμφανίζονταν την επιφάνεια της γης και διαφορετική την αντίκρουσαν από το ύψος που βρίσκονται. Η επιφάνεια της γης, μās είπαν, δεν είναι μια καταπράσινη έκταση, όπως την είχαν φαντασθή. Ένα μεγάλο μέρος της στερεάς επιφανείας της αποτελεί απέραντες έρημους, στις οποίες δεν φαίνεται να υπάρχει ούτε το ελάχιστο σημάδι ζωής.

Και πραγματικά έτσι είναι. Οι άνδρες και άγονες περιοχές της γης, αυτές που συνήθως ονομάζουμε έρημους, καταλαμβάνουν περίπου το ένα πέμπτο της επιφανείας της ξηράς. Και για να καταλάβουμε καλύτερα τη σημασία που έχει το γεγονός αυτό, αρκεί να αναφέρουμε ότι οι έρημοι έχουν έκταση ίση περίπου με την έκταση όλης της Αφρικής. Είναι δε αξιοπαρατήρητο ένα γεγονός: ότι οι έρημοι δεν είναι σκορπισμένες ακανόνιστα εδώ και εκεί επάνω στην επιφάνεια της γης, αλλά σχηματίζουν, θα μπορούσε να πη κανείς, μια ζώνη, που περιβάλλει γύρω - γύρω τη γη, από τη μια και την άλλη πλευρά των δύο τροπικών κύκλων και διακόπτεται μόνο από τους ωκεανούς. Η ζώνη δηλαδή των ερήμων που περιβάλλει τη γη είναι περίπου το ανάλογο της ζώνης των δασών των κωνοφόρων, που εκτείνεται στο βόρειο ημισφαίριο του πλανήτη μας. Έτσι αν ξεκινήσει κανείς από τη δυτική ακτή της Αφρικής, πετώντας μ' ένα αεροπλάνο με κατεύθυνση προς ανατολάς, θα διασχίσει την έρημο της Σαχάρας. Ύστερα θα πετάξει πάνω από την έρημο της Αραβίας, της Γκόμπι και του Θιβέτ. Εξακολουθώντας το ταξίδι του προς την ίδια κατεύθυνση θα περάσει τον Ειρηνικό ωκεανό και όταν θα φθάσει στην αμερικανική ήπειρο από κάτω θα αντικρύσει πάλι έρημο. Τέλος διασχίζοντας τον Ατλαντικό θα φθάσει στο σημείο που ξεκίνησε.

Εν τούτοις οι περιοχές αυτές, οι έρημοι δηλαδή, δεν είναι σε όλες τις ηπείρους όμοιες. Άλλες είναι ύψιπεδα από βράχους άγριους και γυμνούς. Άλλοι μοιάζουν με απέραντες αλλά κατάξερους πεδιάδες, σκεπασμένες με πέτρες και χαλίκια. Άλλες περιοχές είναι σκεπασμένες με άμμο, ή οποία σχηματίζει τεράστιους λόφους, οι οποίοι μετακινούνται συνεχώς και αλλάζουν σχήματα κάτω από την επίδραση του ανέμου. Και όταν καμιά φορά δεν φυσά άνεμος, όταν βλέπτε κανείς την άμμουδερή αυτή έρημο από ψηλά, σχηματίζει την εντύπωση ότι αντικρύζει κάποια τρικυμισμένη θάλασσα, της οποίας τα κύματα επέτρωσαν και έμειναν άκίνητα.

Στις έρημους οι βροχές είναι πολύ σπάνιες. Στο κέντρο μάλιστα των ερήμων περνούν πολλές φορές χρόνια ολόκληρα για να πάει κάποια ψιχάλα. Κι όταν όμως τύχη να πέσει κάποια ζωογόνος βροχούλα στο πυρωμένο έδαφος, εξατμίζεται άμέσως. Ελαφρές βροχές δέχονται μονάχα οι περιοχές των ερήμων που γειτονεύουν με χώρες τροπικές ή εύκρατες περιοχές.

Άλλα και στην περίπτωση αυτή το ποσόν της βροχής δεν είναι άρκετο. Τις περισσότερες μάλιστα φορές οι βροχές αυτές είναι ραγδαίες και μπορεί να σχηματίσουν χειμάρρους ή μικρές λίμνες, οι οποίες όμως γρήγορα αποξηραίνονται.

Αφού λοιπόν στις έρημους δεν υπάρχει νερό ή, και εκεί που βρέχει καμιά φορά δεν είναι άρκετο, καταλαβαίνουμε πώς δεν είναι δυνατόν να ευδοκιμήσουν φυτά και να ζήσουν ζώα. Άλλωστε, εκτός από την έλλειψη του νερού, εμπόδιο για την ανάπτυξη φυτών και ζώων αποτελεί και η υψηλή θερμοκρασία του περιβάλλοντος. Στην κοιλάδα του θανάτου, π.χ. μια περιοχή της έρημου της Καλιφόρνιας, έχει σημειωθεί θερμοκρασία 57 βαθμών, όση δηλαδή έχει το νερό, που χαρακτηρίζουμε ως καυτό και δεν μπορούμε ούτε το χέρι μας να βάλουμε μέσα, γιατί θα ζεματιστή.

Μια άποψη της Σαχάρας από αεροπλάνο. Οι σωροί της άμμου μοιάζουν με παγωμένα κύματα. Πουθενά δεν διακρίνεται ούτε ίχνος ζωής.

Και όχι μόνον η θερμότης την ημέρα είναι πολύ υψηλή και η ζέστη αποπνικτική, αλλά και το κρύο τη νύχτα γίνεται τόσο διαπεραστικό, ώστε σε άλλες περιοχές θα έπεφτε παγετός. Και τοῦτο γίνεται, γιατί ο ουρανός εκεί οὐδέποτε έχει σύννεφα. Έτσι μόλις βασιλέψη ο ήλιος, η θερμότης, που επήρε το έδαφος από τον ήλιο κατά την ημέρα, ακτινοβολείται και χάνεται στο διάστημα. Όστε εκτός από τη μεγάλη θερμοκρασία που επικρατεί στις έρημους κατά την ημέρα, και το δυνατό ψύχος της νύχτας αποτελεί εμπόδιο για την ανάπτυξη της ζωής.

Και όμως. Παρά την έλλειψη του νερού, παρά την υψηλή θερμοκρασία της ημέρας και το δριμύτατο ψύχος της νύχτας, και σ' αυτές ακόμη τις τόσο αφιλόξενες, τις τόσο εχθρικές, θα λέγαμε, περιοχές των ερήμων για κάθε ζωντανό οργανισμό, υπάρχει ζωή.

Είπαμε προηγουμένως ότι οι περιοχές των ερήμων που γειτονεύουν με τροπικές ή εύκρατες χώρες δέχονται μικρά ποσά βροχής. Οι βροχές δε αυτές πέφτουν κυρίως την άνοιξη. Αυτή την ελάχιστη δροσιά χρησιμοποιούν τα φυτά της έρημου για να ανθίσουν και να καρποφορήσουν και απ' αυτή την ελάχιστη βλάστηση γίνεται δυνατόν να παρατηρηθούν μερικά είδη μικρών ζώων.

Στην έρημο η ζωή κάνει πιδ έντονη την εμφάνισή της την αὐγή και το σούρουπο. Ποντικοί, μικρές αλεπούδες, διάφορα έρπετα τότε βγαίνουν από τα υπόγεια καταφύγια των για να αναζητήσουν τροφή. Κατά την ημέρα μένουν κρυμμένα στο έδαφος, σε τρύπες που ανοίγουν τα ίδια, όπου η θερμοκρασία είναι σχεδόν σταθερή και όπωςσδήποτε χαμηλότερη από τη

Ο θρησκευτικός λυρισμός

«Εν μέσω των Διδασκάλων»

Η ξεραίλα που οι σοφοί Ραβίνοι απ' τα στεγνά τους αναδίνουν στήθη στα διψασμένα όπως 'μιλάγαν πλήθη, έλπίδα ανάσας στο 'Ισραήλ δεν δίνει.

Κήρυγμα κούφιο αὐξάνει την δόνη του αλύτρωτου, που ὡς ἐκλεκτός ἐκλήθη της οίκουμένης ὁδηγός, κ' ἡ λήθη, σκέπασμα τάφου, στη φθορά τον κλείνει.

Μα ξάφνου δροσοδόλημα, που πνέει σαν από κάμπο απέραντο ανθισμένο σ' ανοίξης ὄρθρο, φέρνουν λόγοι νέοι,

που «έν τῷ 'Ιερῷ ἐν μέσω» καθισμένο «τῶν Διδασκάλων», απαντώντας λέει το Τέκνο του Θεού, στη γῆ σταλμένο.

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

μεγάλη θερμοκρασία του περιβάλλοντος. Η ζωή των πλασμάτων αυτών είναι δύσκολη. Τα περισσότερα δεν πίνουν νερό σχεδόν ποτέ. Τους είναι άρκετο το νερό, που περιέχουν τα φυτά που τρώνε ή τα ζώα που γίνονται λεία τους. Έν τούτοις, παρά τις τόσες δυσκολίες, ακόμη και στις πιδ άνδρες περιοχές των ερήμων, όπως είναι η κεντρική Σαχάρα, είναι δυνατόν να συναντήσει κανείς μερικά έντομα, που τρέφονται από τα ξερά χόρτα, φύλλα και κλαδιά, που παρασύρει ὡς εκεί ο άνεμος από τις γειτονικές περιοχές. Και τα έντομα αυτά αποτελούν με τη σειρά τους, τροφή για σαῦρες, ἀράχνες και σκορπιούς.

Μόλις βρέξη οι διάφοροι σπόροι που ίσως ἐπι χρόνια περίμεναν τη στιγμή αυτή, φυτρώνουν και σε μερικές ημέρες ανθίζουν και καρποφορούν, ὡστε να μην εξαφανισθή το είδος των.

Τι έννοούμε όμως, όταν λέμε έρημος; με άλλα λόγια ποιά είναι τα χαρακτηριστικά της έρημου; Έπειδή το σπουδαιότερο, το πιδ απαραίτητο στοιχείο για την ανάπτυξη και συντήρησι ζώων και φυτών είναι το νερό, οι γεωγράφοι και οι φυσιοδίφες χαρακτηρίζουν ὡς έρημο κάθε περιοχή της γης, όπου ἡ βροχή που πέφτει ὅλο το χρόνο δεν περνά τους ἑκοσι πέντε πόντους. Σύμφωνα με αυτό τον ὀρισμό τα 14 ἑκατοστά της επιφανείας της γης πρέπει να θεωρηθῶν ὡς έρημοι.

Η πιδ μεγάλη έρημος είναι ἡ Σαχάρα, που εκτείνεται από τον Ατλαντικό ὡκεανό ὡς στην Έρυθρά θάλασσα. Η έκτασίς της φθάνει τα 9.000.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, είναι δηλαδή 75 φορές πιδ μεγάλη από την πατρίδα μας.

Ὡς έρημοι θα μπορούσαν να χαρακτηρισθῶν και οι τοῦνδρες της βορείου Εὐρώπης, της Σιβηρίας, της Αλάσκας και του Καναδά. Σ' αυτές δεν λείπει το νερό - ἴσα - ἴσα υπάρχει ἄφθονο. Με τη διαφορά ὅτι ὅλο το χρόνο είναι παγωμένο ὡς άρκετο βάθος μέσα στο έδαφος. Έτσι θα μπορούσε κανείς να τις ὀνομάσει παγωμένες έρημους.

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Φύλακας στην Άδυναμία δόθηκε ἡ Ύπομονή. Η Άνυπομονησία συχνά καταστρέφει τη Δύναμι.

* Ύπομονή! ἀδελφή σοβαρώτερη της Ἐλπίδας, σωτήριο βάλσαμο που γιατρεύεις την ψυχή, θαυμαστή δύναμι της βουλήσεως που κατορθώνει να μη βούλεται με μια παθητική ἄντοχή, — ποιὸς ἀσθενὴς δὲν αἰσθάνθηκε την εὐτυχὴ στιγμή της γοητείας σου! Ποιὸς γιατρός δὲν ξέρει πὼς οι παροξυσμοὶ τοῦ πυρετοῦ ὑποχωροῦν μπροστά σου, ἐνῶ διπλασιάζονται ὅταν σὺ ἀπομακρύνεσαι ἀπὸ τὸ κρεβάτι τοῦ ἀρρώστου! Σὺ βοηθεῖς να δαμάζωναι οἱ δριμύτεροι πόνοι, σὺ ἐπιταχύνεις τις πιδ δύσκολες θεραπείες! Σὺ εἶσαι ἡ δύναμι τοῦ ἀδύνατου, σὺ εἶσαι ἡ τελειότερη, ἡ ὠραιότερη ἀποκάλυψι της ψυχῆς σάν δύναμης ἱκανῆς να γιατρέυη τὸ σῶμα.

* Η ἐκπλήρωσι τοῦ καθήκοντος εἶναι ἡ πηγὴ της καθαρᾶς συνείδησης. Ἀλλὰ ἡ καθαρὰ συνείδησις εἶναι ἡ πηγὴ της γαλήνης, καὶ μόνο στη γαλήνη βλασταίνει τὸ ἄβρὸ φυτὸ της εὐτυχίας σ' αὐτὸ τὸν κόσμο.

* «Ο,τι ἐλπίζει κανεὶς δυνατό, πραγματοποιεῖται». Τολμηρὸς ὁ λόγος, ἀλλὰ κλείνει μέσα του θαυμαστὴ παρηγορία.

* Τότε μόνον ἀρνούμεθα πραγματικῶς τὸ χυδαῖο, τὸ κακὸ, τὸ ψεύτικο, τὸ ἄσχημο, ὅταν τ' ἀντικαθιστοῦμε με τὸ εὐγενικὸ, τὸ ἀγαθὸ, τὸ ἀληθινὸ, τὸ ὠραῖο.

* Για να γίνη ἡ ἐνεργητικότης τοῦ ἀνθρώπου ἀληθινή εὐλογία, τρεῖς ὅροι εἶναι ἀπαραίτητοι :

Α' Πρέπει να κρατιέται σὸ σωστὸ μέτρο με τὴν ἀποφυγὴ κάθε ὑπερβολῆς. «Σπῆυδε βραδέως».

Β' Να ἐκτελῇ με ἀγάπη, καὶ σὴν κατάλληλη ὥρα, τὰ ἔργα που της ταιριάζουν.

Γ' Να ἔχη διαλείμματα ἀναπαύσεως καὶ να ποιῇ κίλλη τις ἐργασίες. Τέτοια εἶναι ἡ ἀνθρώπινη φύσι: περισσότερο ἀνακουφίζει ἡ ἀλλαγὴ παρὰ ἡ ἀνάπαυσι.

* Μόνον ὁ διανοητικῶς ἰσχυρὸς καὶ ἠθικῶς μορφωμένος ἀνθρώπος κατορθώνει να διατηρῇ μέσα του κάποια γαλήνη που, στις τρικυμίες της ζωῆς, σάν τὸ σημεῖο τοῦ Ἀρχιμήδη, δίνει στήριγμα σὴ σκέψι. Κι αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν ἀληθινή εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου.

* Ὅσοι παραβλέπουν τὴ μεγάλη ἐπίδρασι που ἔχει ἡ ψυχὴ σὸ σῶμα, ἀναχωροῦν ἀπὸ τὴ λανθασμένη ἀρχὴ ὅτι : «καθεὶς που ζῇ, ζῇ ἀπὸ αἰτία που βρίσκεται ἀπὲξω του». Μὰ τότε ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἦταν ἐν' ἀφηρημένο μηδέν. Ἐνῶ, ἀπεναντίας, ἡ ζωὴ ἐνεργεῖ ἀπὸ τὰ μέσα πρὸς τὰ ἔξω.

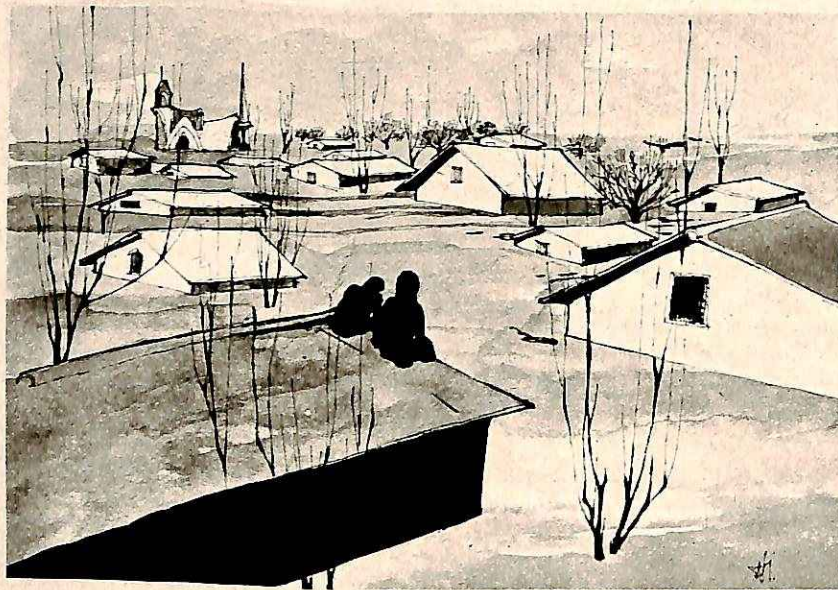
* Πάντα να παρατηρῇ κανεὶς, πάντα να σκέπτεται, πάντα να μαθαίνῃ : αὐτὸ εἶναι ἡ Ζωὴ, ἀπ' αὐτὸ πηγάζει τὸ ἐνδιαφέρον μας γιὰ τὴ ζωὴ, αὐτὸ διατρεῖ τὸ ρεῦμα της ζωῆς μας κ' ἐμποδίζει τὴ σῆψι του. Πολὺ σωστὰ εἶπαν : «Ὅποιος δὲν ποθεῖ πιδ τίποτα, εἶναι ἄξιος ἐνταφιασμοῦ».

(Ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ διασῆμου συγγραφέως της «Υγιεινῆς της Ψυχῆς» Ἐδουάρδου Φωχτερς-λέμπεν)

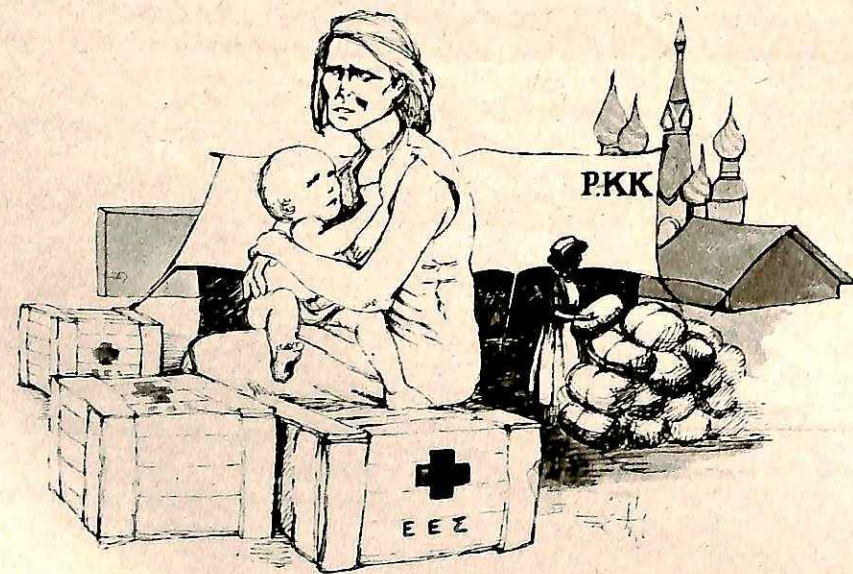
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

1879-1899

Υπό Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΑΔΗ

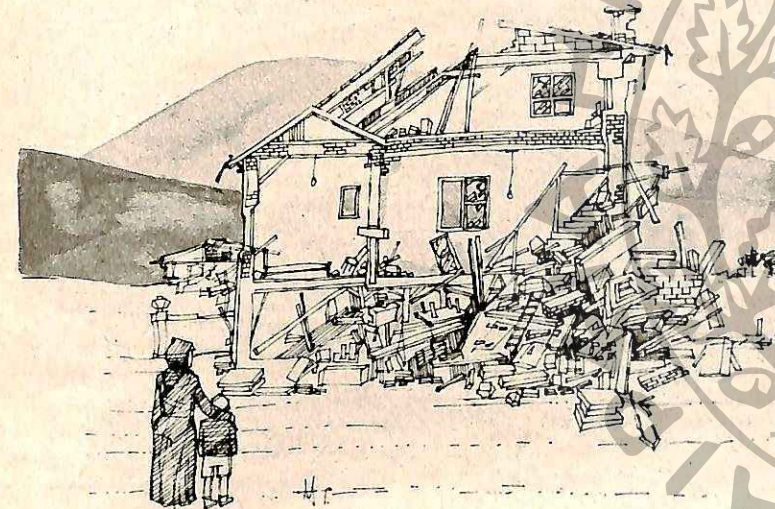
Αλλά και έξω του Ελληνικού χώρου επεκτείνεται ο Ε.Ε.Σ. την παροχήν βοήθειας προς δοκιμαζομένους πληθυσμούς: 1879 εις τούς πλημμυροπαθείς της Ισπανίας, 1880 εις τόν λιμοκτονούντα πληθυσμόν της Αρμενίας και τούς σεισμοπαθείς της Ιταλίας, 1882 εις τήν χολεροπληκτον Αίγυπτον, 1883 εις τούς σεισμοπαθείς της Γάβρας, 1885 και 1891 εις τούς σεισμοπαθείς και τούς πλημμυροπαθείς της Ισπανίας, 1892 εις τόν πληγέντα από σιτοδείαν ρωσικόν λαόν, 1896 εις τούς πλημμυροπαθείς του Μαυροβουνίου.

Ιδιαίτερος συγκλονισμός τον Ε.Ε.Σ. αϊ καταστροφαι που πλήττον τόπους έξω της Ελληνικής επικρατείας, αλλά κατοικουμένους από πνικρὸν ἑλληνικὸν πληθυσμόν. Καί ἔρχεται ἀγωγὸς εἰς τούς πυροπαθείς της Ἀδριανουπόλεως καὶ της Κωνσταντινουπόλεως (1887), εἰς τούς λιμώττοντας της Ἡπείρου (1888, Τουρκικῆς ἀκόμη τότε), εἰς τούς πλημμυροπαθείς της Κύπρου (1895) κλπ.

2

Σεισμοί: Ὁ Ἑγγελάδος ἐνεθυμήθη συχνὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ μέχρι λήξεως τοῦ 19οῦ αἰῶνος καὶ ἐπληξε: 1880 τὴν Χίον, 1885 τὴν Κόρινθον, 1886 τὴν Μεσσηνίαν, 1893 τὴν Ζάκυνθον, 1894 τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Εὐβοίαν, 1899 τὴν Δ. Πελοπόννησον.

Πρώτος πάντοτε ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἔδωκε τὸ «παράν» εἰς τούς τόπους τῆς καταστροφῆς, διὰ τὰ περιθάλψῃ τὰ θύματα καὶ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ὁμαλοῦ ρυθμοῦ τῆς ζωῆς.

(Συνεχίζεται)

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΙΤΤΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΝ ΒΟΥΛΑ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ κ. Θ. ΓΑΡΟΦΑΛΙΔΗΝ

Στιγμιότυπον από την τελετήν της Πίττας εις τὸ ἐν Βούλᾳ Ἀσκληπιεῖον. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ὁ κ. Πρόεδρος, ἡ κυρία Γαροφαλίδου καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Ν. Κονιαλίδης.

Κατὰ τὴν κοπὴν τῆς πίττας τοῦ ἐν Βούλᾳ Ἀσκληπιείου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Γ. Μαρίνος ἐπέδωκε εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Θ. Γαροφαλίδην περγαμινὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεγράφη ἀπόφασις τῆς Ἐφορείας Ἀσκληπιείων τοῦ Ε.Ε.Σ. διὰ τῆς ὁποίας ἀνακηρύσσεται ἰσόβιος Πρόεδρος αὐτῆς, τυνίσας ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὅτι ὁ τιμώμενος ὑπῆρξεν ὁ δημιουργὸς τοῦ Ἀσκληπιείου καὶ ὅτι χάρις εἰς τὰς προσπάθειάς του ἀνεπτύχθη τὸ Νοσοκομεῖον τοῦτο ὥστε νὰ καταστῇ πρότυπον εἰς τὸ εἶδος του.

Ὁ κ. Γαροφαλίδης, ἐν μέσῳ τῶν χειροκροτημάτων τῶν πολυπληθῶν κεκλημένων εἰς τὴν τελετήν, ἀπήντησεν λίαν συγκινημένος εὐχαριστῶν.

Κατωτέρω δημοσιεύομε τὸ τέλος τῆς γλαφυρᾶς καὶ λίαν συγκινητικῆς ὁμιλίας τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Γεωρ. Μαρίνου καθὼς καὶ τὸ κείμενον τοῦ ψηφίσματος τῆς Ἐφορείας :

«Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἀσκληπιείου στερηθεῖσα τῆς παρουσίας τούτου ὡς Προέδρου τῆς λόγῳ τῶν πολλαπλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν εἰς ἀνώτερα ἔργα, ἀπεφάσισεν

ὥπως ἀνακηρύξῃ τὸν Καθηγητὴν κ. Γαροφαλίδην ἐπίτιμον Πρόεδρον αὐτῆς καὶ ἐγχειρίζῃ δι' ἐμοῦ τὴν περγαμινὴν ταύτην, εἰς τὴν ἐν ὀλίγοις ἱστορεῖται τὸ ἔργον τοῦ ἀνδρός. Ἡ περγαμινὴ αὕτη θὰ ἀποτελῇ διὰ τὸν σεμνὸν ἐπιστήμονα, ὅ,τι ὁ κότινος ἀπετέλει διὰ τοὺς Ἀρχαίους Ὀλυμπιονίκας ἀθλητάς, διότι ὁ Καθηγητὴς Γαροφαλίδης ὑπῆρξεν πρωταθλητὴς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ ἐν τῇ ἱατρικῇ Ἐπιστήμῃ».

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἐδοξε τῇ Ἐφορείᾳ τῶν Ἀσκληπιείων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Γεώργιος Μαρίνος ὁ τῆς Ἐφορείας Πρόεδρος εἶπεν :

Ἐπειδὴ Θεόδωρος Γαροφαλίδης, Καθηγητὴς τῆς ἱατρικῆς τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου, σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας οὐδὲν ἐλλείπων εἰς ἄκρον τῆς τέχνης τῆς ἱατρικῆς ἐλήλακεν

Ἐπειδὴ δ' οὗτος ἐπὶ ἐνιαυτοὺς πενήκοντα τοῦ ἐν Βούλᾳ Ἀττικῆς Ἀσκληπιείου προστάς τῶν ἐκ νοσημάτων τῶν ὁστῶν πασχόντων ἀόκνως ἐπεμελήθη, ἐπιστημονικῆς δ' εὐσυνειδησίας, τάξεως καὶ ἐπιμελείας ὑπογραμμὸν ἑαυτὸν παρενδει-

κνύμενος καὶ τὴν τοῦ Ἰδρύματος λειτουργίαν εὐστόχως καὶ λυσitelῶς καὶ ὑποδειγματικῶς κατευθύνων, κάλλιστον τὸ Ἀσκληπιεῖον τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις κορυφαῖον ἀνέδειξεν.

Ἐπειδὴ δ' ἐτι τῆς Ὀρθοπαιδικῆς εἰδικότητος τὰ μάλιστα δεινὸν καὶ σοφὸν καὶ ἐμπειρὸν διδάσκαλον ἑαυτὸν ἀπέδειξε καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐμπειρίας καὶ τέχνης ὑποδείγματα τοῖς ἐν τῷ Ἰδρύματι ἐταίροις καὶ διαδόχοις δαψιλῶς μετέδωκεν

Ἐπειδὴ δὲ τέλος πρό τινας κοινῇ ψήφῳ εἰς τὸ σεμνὸν τοῦ Προέδρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἀξίωμα αἰρεθεὶς οὐ διαλείπει μεριμνῶν περὶ τῆς ἀρτίας τοῦ ἐν Βούλᾳ Ἀσκληπιείου λειτουργίας.

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘῆ

Δεδόχθαι τῇ τῶν Ἀσκληπιείων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Ἐφορείᾳ Θεόδωρον Γαροφαλίδην, Πρόεδρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἰσόβιον ἑαυτῆς Πρόεδρον ἐπὶ τιμῇ ἀνακηρύξαι ἀριστοπονίας ἱατρικῆς ἔνεκα καὶ ἀρετῆς, ἀναγράψαι δὲ τὸ ψηφίσμα τότε ἐπὶ μεμβράνης καὶ ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ ἐπιδοῦναι αὐτῷ.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις μηνὸς Δεκεμβρίου ὀγδόῃ ἔτους τρίτου καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑνακοσιοστοῦ καὶ χιλιοστοῦ.

Τῆς Ἐφορείας ὁ Πρόεδρος Γ. Μαρίνος Ἀντιπρόεδροι : Ν. Κονιαλίδης, Ι. Μαρχόπουλος.

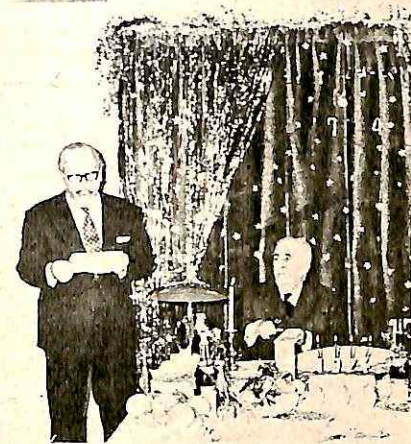
Τὰ Μέλη : Μ. Γερμανός, Σπ. Ζαμπέλης, Κ. Παπαπάνος, Γ. Πεσμαζόγλου, Ν. Ἀραβαντινοῦ, Ν. Δημητριάδου, Πην. Πατέλη, Ἰππ. Ἰγγλέσης.

Ὁ Γραμματεὺς Κ. Στέφας.

ΕΙΣ ΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Τὴν 14 παρελθόντος, εἰς ἀτρόσφαιραν ἑορταστικὴν, ἐκόπη ἡ πίττα τοῦ εἰς Ἀμπελοκήπους Νοσοκομείου τοῦ Ε.Ε.Σ. παρουσίᾳ τοῦ Προέδρου Καθηγητοῦ κ. Θ. Γαροφαλίδη, μελῶν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου, τῶν Ἐφορειῶν, Καθηγητῶν - Διευθυντῶν Κλινικῶν, Ἱατρῶν, Ἀδελ-

φῶν Νοσοκόμων καὶ ἐκλεκτῶν μελῶν τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας. Εἰς τὴν εἰκόνα ὁ κ. Πρόεδρος

τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ε.Ε.Σ. ὁμιλῶν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Νοσοκομείου Καθηγητὴς κ. Γ. Ράμμος.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΠΤΥΧΙΩΝ ΕΙΣ ΕΘΕΛ. Α/ΦΑΣ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ

Τὴν 16.12.1973 διωργανώθη ὑπὸ τοῦ Τμήματος Ε.Ε.Σ. Τριπόλεως με ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν ἑορταστικὴ ἐκδήλωσις διὰ τὴν ἀπονόμην πτυχίων εἰς Ἐθελοντάς Ἀδελφάς. Εἰς

Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν ἑορτήν.

τὴν ἑορτὴν παρέστησαν ὁ Νομάρχης Ἀρκαδίας κ. Ι. Καλογεράτος, ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως κ. Σούντρης, ἐκπρόσωποι τῶν Δημοσίων καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν καὶ πλῆθος ἐκλεκτοῦ κόσμου.

Πρὸ τῆς ἐπιδόσεως ὁμιλήσεν ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Θεόκλητος σχετικῶς μετὰ τὸ Χριστιανικὸν ἔργον τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀποστολὴν τοῦ Σώματος τῶν Ἀδελφῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πρὸς τοῦτο μεταβάς εἰς Τρίπολιν, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Διευθυγούσης Ἀδελφῆς δεσπ. Στ. Παπαμικρούλη καὶ τοῦ Διευθυντοῦ Δ)νσεως Ἐπαρχ. Τμημάτων κ. Β. Οἰκονόμου, Ἀντιπρόεδρος τοῦ Κεντρικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κ. Γεώργ. Παπαδάκος, ὅστις ἐν συντομίᾳ καὶ μετὰ σαφήνειαν ἀνέπτυξε τὸ ἐπιτελούμενον ὑπὸ τοῦ Ε.Ε.Σ. Ἐθνικὸν καὶ Ἀνθρωπιστικὸν Ἔργον καὶ τὸ προσφερόμενον ὑπὸ τῶν Ἀδελφῶν πολύτιμον τοιοῦτον, ἰδίως κατὰ τὰς Ἐθνικὰς δοκιμασίας τῆς Πατρίδος (πόλεμος 1940 - 1941, κατοχὴ, συμμοριτοπόλεμος).

Τὸ ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας κ. Θεοκλήτου ἀνασυγκροτηθὲν Συμβούλιον τοῦ Τμήματος Τριπόλεως ἐπιτελεῖ τὴν Ἐθνοκοινωνικὴν ἀποστολὴν του με ἀξίολογον δραστηριότητα.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. κ. Ν. ΚΟΝΙΑΛΙΔΗΣ ΙΣΟΒΙΟΝ ΕΠΙΤΙΜΟΝ ΜΕΛΟΣ ΤΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

Τὸ Προεδρεῖον τοῦ «Νέου Κύκλου Κωνσταντινουπολιτῶν» ἐπεσκέφθη τὴν 18ην παρελθόντος τὸν Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Νικόλ. Κονιαλίδην καὶ ἐπέδωκεν εἰς αὐτὸν ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνακηρύσσεται οὗτος ἰσόβιον Ἐπίτιμον Μέλος τοῦ Συλλόγου τούτου.

Εἰς τὸ ψηφίσμα τυνίζεται ἡ πολυσχιδὴς φιλανθρωπικὴ δράσις τοῦ τιμωμένου εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς ὑπὲρ τῶν ἀσθενεστέρων κοινωνικῶν τάξεων, καὶ ἰδιαιτέρως ὑπὲρ τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας προσφύγων.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

Ἡ Ἐπιτροπὴ Βραβεύσεως Λευκωμάτων σχολικῆς ἀλληλογραφίας ἀπένειμε τὰ ἀκόλουθα Βραβεῖα.

ΒΡΑΒΕΙΟΝ Α'

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Β' Θηλέων.
Ε' Θηλέων.
ΣΤ' Ἀρρένων.
ΣΤ' Θηλέων (τάξ. Γ2, Γ4).
Ζ' Ἀρρένων.
Ζ' Θηλέων.
20ὸν Θηλ. (πρῶν Δάφνης).
Α' Θηλ. Καλλιθέας (Λευκ. 2).
Β' Θηλ. Καλλιθέας.
Ἰδιωτικὴ Σχολὴ «Μαρία Κρίκου».
Ἰδιωτικὴ Σχολὴ Κρεαστοῦλη - Σταυράκη.
Πειρατικὸν Σχολεῖον Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
Σμαράγδειον Ἐκπαιδευτήριον Χρυσοδέργη.

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Β' Θηλέων.
Γ' Θηλέων.
Ἰωνίδειος Πειραματικὴ Σχολὴ (τάξ. Γ1).
Ἰωνίδειος Πρότυπος Σχολὴ (τάξ. Γ1, τμ. 2).
Λύκειον «Ἑλληνισμός» Λευκ. 3 (Νηπιὰν. τάξ. Α, Β), τάξ. Γ, Δ, Δημ.), τάξ. Ε', ΣΤ' Δημ.).

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἀρρένων Ἀργοστολίου (τάξ. Β'), (τάξ. Γ', Δ'), (Λευκ. 2).
Ἀρφαρῶν Καλαμάτας.

Γ' Θηλέων Θεσσαλονίκης.
Θηλέων 'Ιεραπέτρας.
Καλαβρύτων.
Θηλ. Κομοτινής.
Μικτών Λεωνιδίου Κυνουρίας 'Αρκα-
δίας.
Μικτών Μεγαλοπόλεως 'Αρκαδίας.
Θηλ. Ρεθύμνης.
Α' Θηλ. Τρικάλων.
Θηλ. Χαλκίδος.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΘΗΝΩΝ

Γ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
4ον Ταύρου.

Δ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
21ον.
23ον.
24ον.
45ον.

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙ-
ΚΗΣ

Δ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
Σκάλας 'Ωρωπού Ν. Παλατιών.
Ε'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
Καλυβίων 'Αττικής.

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ
6ον Αιγιάλεω.
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Δ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
Β' Αιγίνης
Α' Κερατσινίου
Ε'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
4ον 'Αγ. Δημητρίου (Μπραχάμι).
ΣΤ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
1ον 'Αμφιθέας.
Ζ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
6ον και 11ον Καλλιθέας.
10ον Καλλιθέας.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Αιανής Κοζάνης.
'Αξιουπόλεως Παιονίας.
Α' 'Αλεξανδρείας Βεροίας.
3ον 'Εδέσσης.
53ον Θεσσαλονίκης.
7ον Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης.
Ζ' Κατερίνης.
10ον Κατερίνης.
Λειβαδερού Δράμας (Λευκ. 2).
'Αγίου Πνεύματος Σερρών.
8ον Σταυρουπόλεως Θεσσαλονίκης.
Χωριστής Δράμας.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
'Ασίνης 'Ερμιονίδος.
Αύλωνος Μεσσηνίας.
Γερακίου Λακεδαιμόνος.
Καλλιθεακάμπου Πατρών.
10ον Πατρών.
ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Καλού Νερού Λαρίσης.
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ
'Ομαδικόν λεύκωμα Σχολ. 'Αμφιλο-
χίας.
1ον 'Αμφιλοχίας.
Καμίνου Βάλτου 'Αμφιλοχίας.
Α' Κατοχής Μεσολογγίου (τ. ΣΤ').
'Αγ. Νικολάου 'Αμφιλοχίας.
Πατισπούλου 'Αμφιλοχίας.
Σπάρτου Βάλτου 'Αμφιλοχίας.

ΘΡΑΚΗ
Διάφορα Δημ. Σχολεία Περιφέρειας Δι-
δυμοτείχου.
5ον Ξάνθης.

ΝΗΣΟΙ
3ον Χίου.

ΚΡΗΤΗ
'Αρμένων Σητείας.
25ον 'Ηρακλείου.
Β' 'Ιεραπέτρας.
Καλαμαύκας 'Ιεραπέτρας.
Μαλίων 'Ηρακλείου.
Σταυροχωρίου Σητείας.
9ον Χανίων.

ΒΡΑΒΕΙΟΝ Β'

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
13ον Θηλέων.
Μαρκοπούλου 'Αττικής.
Παπάγου.

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Α' 'Αρμένων Αιγιάλεω.
Ε' Θηλέων Πειραιώς.
'Ιδιωτική Σχολή 'Αρδανιτοπούλου.
Μικτών Καλλιπόλεως (τμήμα Α').
'Ιδιωτικόν Γυμνάσιον Νικάνδρου Αι-
γιάλεω.

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
Θηλέων 'Αργοστολίου.
Οικονομικόν 'Αρμένων Θεσσαλονίκης
(τάξις Δ1).
Θηλέων Κοζάνης (τάξ. Α1), (τάξ.
Α2), (τάξ. Α3), (Λευκ. 3).
Γερακίου Λακεδαιμόνος.
Β' Θηλ. Μυτιλήνης (Λευκ. 3).
Μικτών Νεμέας Κορινθίας.
Παραμυθίας.
Οικονομικόν Ρόδου.
Θηλέων Ναυπλίου (Λευκ. 2).
Οικονομικόν Σερρών (τάξ. Γ2), (τά-
ξις Γ3), (Λευκ. 2).

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΘΗΝΩΝ
Ε'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
26ον.

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ
Γ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
3ον 'Ανω Λιοσίων.
Ε'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
8ον 'Ελευσίνος.

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Γ' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
11ον Νικαίας.
Ε'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
Α' 'Ηλιουπόλεως.

Β'. 'Ηλιουπόλεως.
Γ'. 'Ηλιουπόλεως (Λευκ. 2).
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
'Αναρράχης 'Εορδαίας.
Δάφνης Βισαλτίας Σερρών.
Α' Δεσκάτης Γρεβενών.
Β' Δεσκάτης Γρεβενών.
'Ελατοχωρίου Πιερίας.
1ον Θεσσαλονίκης (Λευκ. 6).
Καλλιθέας Κατερίνης.
Καλοχωρίου Θεσσαλονίκης.
Β' Λαγκαδά.
6ον Σταυρουπόλεως Θεσσαλονίκης.
ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Νεοχωρίου Βραγκιανών Μουζακίου.
Πηνεϊάδος Τρικάλων.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
6ον Αιγίου.
5ον 'Αργους.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ
'Αγριδίου 'Αμφιλοχίας.
'Αμοργιανών »
'Αμπελακίου »
1ον Βαλμάδος »
Βέργας »
Δουνεϊκων Μεσολογγίου.
'Εμπεσσού 'Αμφιλοχίας.
Θεριακισίου Βάλτου »
Καμαρακίου »
Κεχρινιάς »
Πλαγιάς »
Παγωνιάς »
Τρικλίνου »
Στάνου »
Τάρλας »

ΘΡΑΚΗ
Διαλαμπής Κομοτινής.

ΝΗΣΟΙ
Καρουσάδων Κερκύρας.
Κρεμαστής Ρόδου.
7ον Χίου.

ΚΡΗΤΗ
Βώρων Πυργιωτίσσης 'Ηρακλείου.
'Ανω Ζαρού Μοιρών 'Ηρακλείου.
8ον Περιβολίου Ρεθύμνης.
'Αγίας Τριάδος Σητείας.

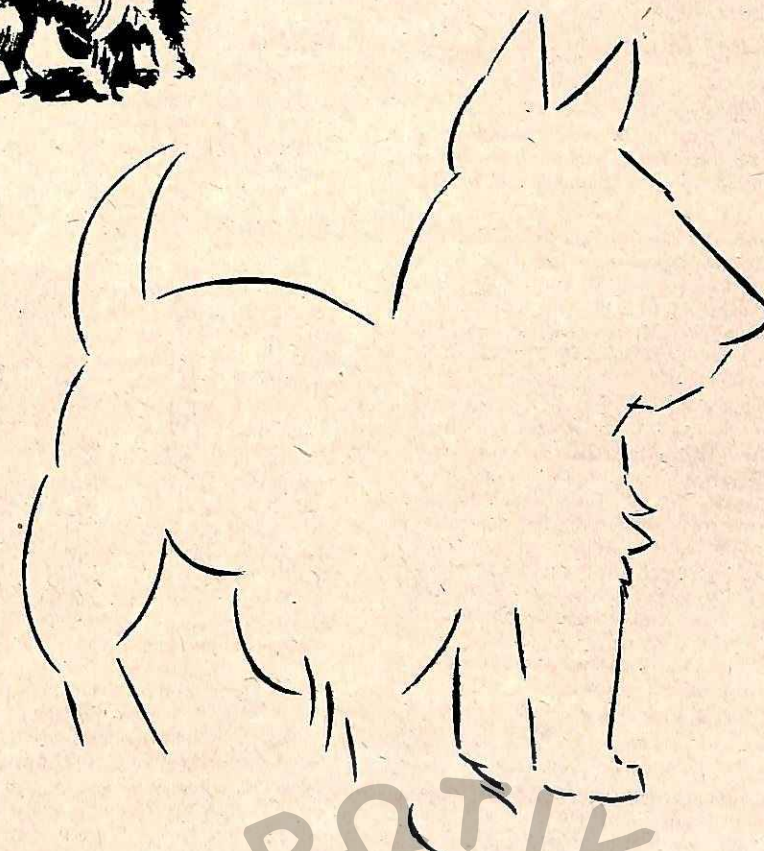
ΒΡΑΒΕΙΟΝ Γ'

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Α' Θηλέων.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Α' Βεροίας.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ
'Αμυρίου 'Ελασσόνας.
Βερδικούσης 'Ελασσόνας.
Α' Καρδίτσας (3 φυτολόγια).

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ
'Ανοϊσιάτικου 'Αμφιλοχίας.
'Αρειάδος »
1ον 'Ελατοχωρίου »
Λαγκαδάς Βάλτου »
Μαλατιέικων »
Μαλεσιάνος »
'Αγίου Μηνά »
Μοναστηρακίου »
Μπούκας »
Παλαμπελών »
Τσούκας »
'Υπαπαντής »
Χαλκιοπούλου »

Σχεδιάστε αυτό το σκυλάκι...

...και στείλτε το μας
για να σας πούμε τις έντυπώσεις μας

Σας άρεσει να σχεδιάζετε;
Τότε, πάρτε στο χέρι σας ένα ρολόκι, είτε ένα μαρκα-
δόρο ή χρωματιστά κραγιόνια - δεν έχει σημασία - και
σχεδιάστε το σκυλάκι της εικόνας μας, προσπαθώντας
να μοιάζι όσο μπορείτε περισσότερο, με την μικρο-
γραφία του που βρίσκεται επάνω αριστερά. Φτιάξτε το
ασπρόμαυρο ή με χρώματα - όπως προτιμάτε.
'Εστω και αν δεν κάνετε κανένα άριστο έργο, εστω
κι' αν το σχέδιό σας είναι άδεια, θα σας πούμε τις
επίσεις και συμβουλές μας.
Μαζί, θα σας στείλωμε και ένα πολυτελές εικονογρα-
φημένο τεύχος για τη Μέθοδο ABC, Σχεδίου - Ζωγρα-
φικής (όλα αυτά δωρεάν και χωρίς καμιά υποχρέω-
σι σας).
'Αρκεί να το θελήσετε, και αυτή η Μέθοδος θα σας
κάνη να περάσετε μέσα σε λίγες εβδομάδες από το
απλό "έροσπεχνικά σκιτσάκια", στο γερό και καλοχι-
σμένο σχέδιο με αξιώσεις. 'Επειτα θα γνωρίσετε διά-
φορα τεχνικά μέσα, εκφραστικά και πλούσια σε από-
δοσι, όπως το κάρβουνο, το παστέλ, ή σπινγκίνα, ή
πένα, ή μονόχρωμη και ή πολύχρωμη ύδατογραφία,
ή γκούας, ή έλαιογραφία κλπ. Και γρήγορα το σχέδιό
θα γίνει ή χαρά της ζωής σας!
'Εμπρός λοιπόν! Σχεδιάστε το σκυλάκι της εικόνας και
στείλτε μας αυτό το φύλλο. Θα είναι ίσως το ξεκίνημα
για μια συνεργασία μας, γεμάτη ενδιαφέρον και ανέλ-
πιστες πραγματοποιήσεις.
'Εσπεκλείστε δρχ. 4 σε γραμματόσημα για έξοδα.
ΟΝΟΜΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΑΣΧΟΛΙΑ ΤΗΛ. ΗΛΙΚΙΑ

ΣΧΟΛΗ ΑΕΟ Σχεδίου - Ζωγραφικής
'Αθήνα: Πανεπιστημίου 10 - τηλ. 817.811
Θεσσαλονίκη: Τομιακή 68 - τηλ. 232.370

"Ενας δίσκος ΔΩΡΕΑΝ σας αποκαλύπτει πώς θα μάθετε εύκολα, άνετα, ΣΕ 3 ΜΗΝΕΣ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΠΑΙΔΙ
ΣΕ 3 ΜΗΝΕΣ ΘΑ ΜΙΑΝ ΑΓΓΛΙΚΑ
'Η ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΗ ΓΛΩΣΣΑ

Το LINGUAPHONE, αντί να προσπαθή
να σας πείση με τὰ, ἄλλωστε ἀνεξάντλητα,
ἐπιχειρήματά του για τὴν ἀποτελεσματικότητά
του, σὰς προσφέρει ἕνα χειροπιαστὸ ἀποδει-
κτικὸ μέσο, ἀπλὸ καὶ πρακτικὸ, γιὰ νὰ πεν-
σῆτε μόνοι σας: "Ενα δίσκο, πὸν σὰς τὸν πα-
ρέχουμε δωρεάν καὶ χωρὶς καμιάν ὑποχρέωσι
σας.

"Ἄνετα, στὸ σπίτι σας, θὰ δῆτε πὼς θὰ μάθετε μιὰ
ξένη γλῶσσα εὐκόλα, γρήγορα καὶ διὰ τὸ Lingua-
phone εἶναι ἀκριβὲς ὅτι σὰς χρειάζεται.

Δὲν θέλουμε νὰ σὰς πείσουμε με λόγια, ἀλλὰ με γεγο-
νότα. Θέλουμε ν' ἀποφασίσετε σεῖς ἐντελὲς μόνοι σας.

Συμπληρώστε καὶ στείλτε μας ἄμεσα σήμερα τὸ κα-
τωτέρω δελτίο, καί, ἐκτός ἀπὸ τὸν δίσκο με τὰ δείγ-
ματα μαθημάτων σὲ 4 γλῶσσες καὶ με τὸ ἔντυπο κεί-
μενο τῶν μαθημάτων αὐτῶν, θὰ λάβετε καὶ ἕνα 26σε-
λιδιο εἰκονογραφημένο τεύχος με κάθε πληροφορία καὶ
λεπτομερὴ ἀνάλυσι τῆς Μεθόδου LINGUAPHONE.

- Τὸ LINGUAPHONE βοηθεῖ τοὺς σπουδαστὰς του, διορθώνοντάς τους δω-
ρεάν, τίς προαιρετικὰς γραπτὰς ἀσκήσεις τους.
- Τὸ LINGUAPHONE εἶναι ὁ μόνος παγκόσμιος ὀργανισμὸς διδασκαλίας
ξένων γλωσσῶν πὸν σὰς παρέχει σειρὰς δίσκων καὶ βιβλίων γιὰ 37 γλῶσσες!

ΠΑΡΕΙΣ ΣΕΙΡΕΣ ΔΙΣΚΩΝ 45 ΣΤΡΟΦΩΝ
ΕἶΤΕ ΜΑΓΝΗΤΟΤΑΙΝΙΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΣΣΕΤΤΑΣ
Πρὸς τὸ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
Πανεπιστημίου 10 - 'Αθήνας (134)
Τοιμιοκή 68 - Θεσσαλονίκη

LINGUAPHONE

Παρακαλῶ στείλτε μου δωρεάν καὶ χωρὶς καμιάν ὑποχρέωσι μου 1) Τὸν δίσκο σας με ἀπο-
σπάσματα μαθημάτων Linguaphone σὲ 4 γλῶσσες, γιὰ νὰ σχηματίσω σαφὴ ἀντίληψιν τῆς
ἀποτελεσματικότητος τοῦ Linguaphone. 2) Τὸ ἔντυπο συμπλήρωμά του, με τὰ κείμενα τῶν
ἀποσπασμάτων. 3) Τὸ ἀναλυτικὸν σας Τεύχος. 'Εσπεκλείω καὶ δρχ. 7,50 γιὰ ἔξοδα ἀποστο-
λῆς.

ΟΝΟΜΑ (ΕΤΩΝ)
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ἢ ἀσχολία ΤΗΛ.
ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

'Η ξένη γλῶσσα πὸν με ἐνδιαφέρει εἶναι ή
Μ' ἐνδιαφέρει γιὰ: ἐπαγγελματικὰς ἀνάγκες, μόρφωσι, σπουδὰς, ἐπιστημονικὰς μελέτες,
ὕποτροφι, ταξίδια (ὕπογραμμιστε δ,τι σὰς ἀφορᾷ).

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ 50ετηρίδος ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ Ε.Σ.Ν.

Εντός του 1974 ο Βρετανικός Έρυθρος Σταυρός θα εορτάσει την 50ήν επέτειον της ίδρύσεώς του. Διά τον πανηγυρικών εορτασμών του γεγονότος τούτου ο Βρετανικός Ε.Σ.Ν. απέφασκε μεταξύ άλλων τον καταρτισμόν ενός «Οικογενειακού Λευκώματος», απεικονίζοντας με φωτογραφίας ή σκίτσα την δράσιν του Ε.Σ.Ν. όλου του κόσμου από της ίδρύσεώς των μέχρι σήμερον.

Προς τούτο ο Βρετανικός Ε.Σ.Ν. παρακαλεί τους αδελφούς Ε.Σ.Ν. να ετοιμάσουν το Λεύκωμα τούτο με τα ακόλουθα στοιχεία:

1) Έξ φωτογραφίας από την δράσιν των μελών του Έρυθρου Σταυρού Νεότητος κατά τα παρελθόντα 50 έτη (ή όσα έτη υπάρχει ο Ε.Σ.Ν. της Χώρας). Αι φωτογραφίαι να είναι ασπρόμαυραι, διαστάσεων 30X25 εκ. ή παρπλησίων.

2) Έξ απεικονίσεις ομάδων Ε.Σ.Ν. ανά δύο δι' έκαστην των κατωτέρω ηλικιών: 8—10 ετών, 11—13 και 14—16 ετών, αι όποίαι δέον να δίδουν εικόνα της ζωής έκάστης ηλικίας.

Είς τας απεικονίσεις ταύτας δέον να περιλαμβάνονται: Αποψις της πόλεως και της Χώρας της ομάδος (ταχ)κά δελτάρια). Φωτογραφία ή σκίτσο της στολής του Ε.Σ.Ν. της ομάδος, έφ' όσον χρησιμοποιείται τιαυτή.

3) Φωτογραφία ή σκίτσο έθνικης ένδυμασίας.

4) Σκίτσα ή φωτογραφίαι, αι όποίαι θα παρουσιάζουν την ομάδα έν δράσει είς ώρισμένας Έρυθροσταυρικές έκδηλώσεις, με σύν-

τομον σχετικήν περιγραφήν.

5) Σχολικόν πρόγραμμα μαθημάτων.

Αθλοπαιδιαι—Δημοφιλείς τραγουδιαι και γενικώς πάν ό,τι ενδιαφέρει την ομάδα κατά τας έλευθέρας ώρας της.

Σκίτσον ή εικόνα, έσωτερικού και έξωτερικού, συνήθους τύπου κατοικίας.

Προσφιλή φαγητά.

Συλλογή γραμματοσήμων και σημείωμα έμφαίνον το όνομα της ομάδος, τον αριθμόν των μελών της, όριον ηλικίας αυτών και πόσον χρόνον διαθέτει αυτή την έβδομάδα, δι' έρυθροσταυρικήν εργασίαν.

Το Λεύκωμα τούτο θα έκτεθι είς την Διεθνή Διάσκεψιν των αρχηγών Έρυθρών Σταυρών Νεότητος, ήτις θα λάβη χώραν είς το Κέντρον Εκπαιδεύσεως του Βρετανικού Ε.Σ.Ν. τον Ιούλιον του 1974, θα παραμείνι δέ έκτεθει μένον μέχρι τέλους του έτους.

Μετά την έκθεσιν αι άποσταλσόμεναι, ως άνωτέρω, απεικονίσεις θα διανεμηθούν είς ομάδας του Έρυθρου Σταυρού, αι όποίαι θα άποστείλουν άνάλογον ύλικόν είς άναπόδοσιν.

Με την πεποίθησιν ότι τα Σχολεία μας θα άναποκριθούν, έν τω μέτρω του δυνατού, είς την ως άνω πρόσκλησιν του Βρετανικού Ε.Σ.Ν., παρακαλούμεν όπως το συγκεντρωθησόμενον ύλικόν άποσταλή είς τα Γραφεία μας το 6 ρ α δ ύ τ ε ρ ο ν μ έ χ ρ ι τ έ λ ο υ ς Μ α ρ τ ί ο υ 1 9 7 4.

ρεστιάδος και 3 σάκκους είς το Δημ. Σχολ. Βελεντζικού Άρτης.

Το 1ον Δημ. Σχολ. Μαρκοπούλου Άττικής, 10 χαρτ)τια είς το Δημ. Σχολ. Πηγών Άρτης.

Το 2ον Γυμνάσι. Θηλέων Πειραιώς, 6 σάκκους είς το Δημ. Σχολ. Οίας Θήρας.

Το 1ον Δημ. Σχολ. Κορυδαλλού Άθηνών, 5 χαρτ)τια είς το Δημ. Σχολ. Χρυσανγής Παραμυθιάς.

Το 1ον Δημ. Σχολ. Παιανίας Άττικής, 13 χαρτ)τια είς το Δημ. Σχολ. Νικηφόρου Δράμας.

Το 2ον Δημ. Σχολ. Παιανίας Άττικής, ανά 9 και 10 χαρτ)τια είς τα Δημ. Σχολεία Κεφαλοδύσου Αιτωλικού και Σαμονίδας Σουλίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΕ ΕΙΣ ΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΩΝ

Μιά Έκκλησία κινδυνεύει να καταστραφεί. Στα Έλληνοαλβανικά σύνορα, στους πρόποδες της κορυφής Άλεβίτσα του νομού Καστοριάς, υπάρχουν τα χαλάσματα του χωριού Καληβρύση. Ο άνεμος και ή θύελλα του τελευταίου πολέμου, άπ' όλο το χωριό άφησε άθικτη μόνον την Έκκλησία του Αγίου Δημητρίου, μα τώρα κι αυτή κινδυνεύει να καταστραφεί από τις καιρικές συνθήκες. Βροχές, χιόνια και καταιγίδες την κτυπούν αλύπητα.

Κατά καιρούς διάφορες μικροεπισκευές έγιναν από τον Σύλλογο Καληβρυσιωτών «Η Άλεβίτσα». Ήδη έχει χαλάσει ή σκεπή. Έφυγαν οι πλάκες της στέγης και τα νερά τρέχουν στο ναό, ό όποιος κινδυνεύει να καταστραφεί όλοσχερώς.

Όσοι πονάτε την Έκκλησία αυτήν και θέλετε να βοηθήσετε για την διατήρησή της, γράψετε και στείλετε την συνδρομήν σας στον Σύλλογο Καληβρυσιωτών «Η Άλεβίτσα», Κωνσταντινουπόλεως 14, Θεσσαλονίκη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Βοήθεια είς σεισμοπλήκτους και ένδεείς
Help to the needy

Βοήθεια είς Κοινότητες και σχολεία
Health in the Home

Ε.Σ.Ν. 6ου Γυμν. Άρρένων Άθηνών
Juniors of 6th High School for boys Athens

Ε.Σ.Ν. 7ου και 118ου Δημ. Σχολ. Άθηνών
Juniors of 7th and 118th Elem. School Athens

Ε.Σ.Ν. Γυμνασίου Θηλέων Κηφισιάς
Juniors of High School for Girls Kifissia Attica

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Κορυδαλλού Άθηνών
Juniors of 1st Elem. School Korydalos Athens

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Μεγάρων Άττικής
Juniors of 1st Elem. School Megara Attica

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Άγ. Ιωάννου Ρέντη Πειραιώς
Juniors of 1st Elem. School Ag. Joannis Piraeus

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κονίτσης
Juniors of Elem. School Konitsa

Ε.Σ.Ν. 5ου Δημ. Σχολ. Εάνθης
Juniors of 5th Elem. School Xanthe

ΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ

(Άποστολαι είδών μέσω ήμών)

Το Δημ. Σχολ. Γλυφάδας Φακίδος 1 δέμα δια το Δημ. Σχολ. Καλυβίων Ήλεις.

Το Δημ. Σχολ. Θροφαρίου Κορινθίας, 1 δέμα δια το Δημ. Σχολ. Πραμάντων Ιωαννίνων.

Το Ιδιωτ. Σχολ. Μ. Χατζήμπεη Άθηνών, 3 σάκκους και 1 δέμα δια το Δημ. Σχολ. Μανωλιάσσης Ήπειρου, 5 σάκκους και 1 δέμα δια το Δημ. Σχολ. Κουρέντων Ιωαννίνων και 3 σάκκους δια το Δημ. Σχολ. Πετρίλου Καρδίτσας.

Το Δημ. Σχολ. Π. Τσαμτσούρη — Άνεστοπούλου Γλυφάδας Άττικής, 3 σάκκους και 2 χαρτ)τια δια το Δημ. Σχολ. Λαγοβουνίου Καλαβρύτων, 6 χαρτ)τια δια το Δημ. Σχολ. Κραστικών Καλαβρύτων, 2 σάκκους και 2 χαρτ)τια δια το Δημ. Σχολ. Φελίου Γρεβενών και 2 σάκκους και 8 χαρτ)τια δια το Δημ. Σχολ. Καλοχίου Γρεβενών.

Το 22ον Δημ. Σχολ. Πειραιώς, 7 δέματα δια το Δημ. Σχολ. Γερακαρίου Δωδώνης.

Το Δημ. Σχολ. Νηπιδίτου Ήρακλείου, 1 δέμα δια το Δημ. Σχολ. Μικράς Γοτίστης Ζαγορίου.

Το Δημ. Σχολ. Όρεινού Ήραπέτρας Κρήτης, 1 δέμα δια το Δημ. Σχολ. Μικ'ας Γοτίστης Ιωαννίνων.

Το ΙΒ' Γυμνάσιον Θηλέων Άθηνών ανά 4 σάκκους δια τα Δημοτικά Σχολεία Τσόπελλα και Λογγάδων Ιωαννίνων και ανά 3 σάκκους δια τα Δημ. Σχολεία Παλαιομουχουσίου, Σαμονίδας και Τσαγγαρίου Σουλίου Ιωαννίνων.

Το Γυμνάσιον Κορωπίου Άττικής, 9 σάκκους δια το Δημ. Σχολείον Χρυσής Καστοριάς.

Το Δημ. Σχολ. Ήλισίων Άθηνών, 4 δέματα δια το Δημ. Σχολ. Κοίτας Λακωνίας.

Το Γυμνάσιον οικισμού Παπάγου, ανά 4 σάκκους είς τα Δημ. Σχολεία Ήλιωρράχης Κονίτσης και Πετρωτού Ό-

Ο

ΠΑΠΟΥΣ

ΘΥΜΑΤΑΙ

Χειμωνιάτικη μέρα, μισοσκοτεινή στην τραχειά γῆ τῆς Ἠπείρου.

— Παπά χιονίζει, ἀνάγκαισε ὁ Θύμιος ὁρθὸς μπρὸς στὸ παράθυρο.

— Ἐ! πάντα στὰ μέρη τὰ δικά μας τὸν Φεβρουάριο χιονίζει, ἀπάντησε ἀπὸ τῆς γωνίας του κοντὰ στὸ τζάκι ὁ παπούς. Ἔτσι χιονίζει καὶ τότε...

Σώπασε σὰν νὰ ξαναζοῦσε περασμένους καιροὺς ἀσβηστους ἀπὸ τῆς μνήμης.

— Πότε; ρώτησε τὸ παιδί βλέποντας πὼς δὲν ἐρχότανε συνέχεια.

— Τότε πού λευτερωθήκαμε.

— Τὸ θυμάσαι παπού;

— Πὼς νὰ μὴν τὸ θυμάμαι; Ἦμουν δεκατεσσάρων χρόνων τότε... Ὁ τόπος ὅλος σειόταν ἀπ' τὸ κανονίδι.

Τὸ παιδί ἄφησε τὸ παράθυρο καὶ πλησίασε μ' ἐνδιαφέρον τὸ γέρο.

— Κράτησε πολλές μέρες ἡ μάχη; ρώτησε.

— Μέρεις; Τὶ λές!... Μῆνες... μῆνες ὁλόκληρους οἱ δικοί μας εἶχανε ζώσει τὰ Γιάννενα... Βα-

στοῦσε γερὰ τὸ Μπιζάνι, κ' οἱ δικοί μας κάτω χαμηλὰ πρὸς τὴ Μανωλιάσα θερίζονταν ἀπὸ τὰ βόλια μὰ κι ἀπὸ τὸ κρύο. Πάνω ἀπὸ μέτρο ἔφτανε τὸ χιόνι κι ὅλημερίς τ' αὐτιά μας βουίζανε ἀπὸ τὶς κανονιὲς τοῦ Μπιζανιοῦ. Ἀκόμα καὶ τὴ νύχτα μέσα στὸ σκοτάδι βλέπαμε ν' ἀστράφτουνε ἀπὸ μακριὰ τὰ κανόνια κ' ἔπειτα, πρὶν προλάβῃς νὰ πῆς τρεῖς φορές «Κύριε Ἐλέησον», ἀκούονταν τὸ μούγγρισμα τους καὶ βλέπαμε τὶς ὀβίδες νὰ σκάζουν.

— Δὲ φοβόσαστε;

— Φοβόμαστε — μὰ πιότερο λυπόμαστε τὰ παλληκάρια, πού γιὰ νὰ λευτερώσουν ἐμᾶς, ξεπάγιαζαν στὸ χιόνι.

Ἐγειρε πρὸς τὴ φωτιά, ἄπλωσε τὰ γέρικα χέρια του νὰ τὰ ζεστάνῃ καὶ χωρὶς νὰ τὸν ρωτήσουν συνέχισε, λὲς καὶ μόνολογοῦσε :

— Θυμᾶμαι μιὰ νύχτα παγωνιάς, πού κρέμονταν κρύσταλλα ἀπὸ τὴ σκεπή. Ἡ πνοή σου κοβόταν ἀπ' τὸ κρύο. Ἡ μάνα μου — ἅγιο νᾶναι τὸ χῶμα πού τὴ σκέπαζε — φόρτωσε τὸ γαϊδάρο καυσόξυλα, πῆρε μιὰ τσότρα τσίπουρο, ἔκρυψε στὴν ποδιά της ἓνα τροκάνι καὶ κίνησε μέσ' στὸ σκοτάδι.

— «Ποῦ πᾶς μάνα», τὴ ρώτησα. — Πᾶω ξύλα καὶ τσίπουρο νὰ ζεσταθοῦν ἐκεῖνοι πού πολεμᾶνε γιὰ χάρι μας», μοῦ ἀποκρίθη. Δὲν στοχαζόταν ἡ δόλια πὼς ἡ φωτιά θὲ νᾶδινε στόχο στοὺς Τούρκους...

Ἐσύ, παπού, δὲν ἐπῆγες μαζί της; ρώτησε ὁ Θύμιος, πού κρεμασμένος ἀπὸ τὰ χεῖλη του, ἀκούγε τὴν παλιά αὐτὴ ἱστορία.

— Πῆγα! πὼς δὲν πῆγα!... Ἀπὸ μονοπάτια, πού μονάχα ἐμεῖς ξέραμε, κάνοντας κύκλο μεγάλο, δυὸ ὥρες δρόμο, ξεγλιστρήσαμε καὶ φτάσαμε σιμὰ στὶς ἐλληνικὲς γραμμές. Ἐκεῖ ξεφορτώσαμε τὸ γαϊδούρι καὶ ἀρχίσαμε νὰ σημαίνουμε μὲ τὸ τροκάνι νὰ μᾶς ἀκούσουν καὶ νὰ μὴ τυχόν μᾶς χτυπήσουν. Ἐπειτα ἡ μάνα μου ἔβαλε χωνὶ τὰ χέρια καὶ φώναξε : «Ἀ-δέρφια, σᾶς φέραμε ξύλα καὶ τσίπουρο νὰ ζεσταθῆτε». Δυὸ φορές τὸ φώναξε μέσα στὴ παγωμένη νύχτα...

Ἦρθαν νὰ τὰ πάρουν; τὸν ἔκοψε ὁ ἐγγονός.

— Δὲν ξέρω, γιατί κινήσαμε νὰ φύγουμε πρὶν ξημερώσει. Ἡ πούλια ἔγερνε στὴ δύση καὶ βιαζόμαστε μὴ λάχῃ καὶ μᾶς πάρουν εἰδησι οἱ Τούρκοι... Ἦταν Φεβρουάριος, ὅπως τώρα κ' ἤμουν σὰν καὶ σᾶς...

Κοντοστάθηκε νὰ πάρῃ ἀνάσα κ' ἡ ἐγγόνα του τὸν ρώτησε :

— Καὶ δὲν ἐκρύωνες;

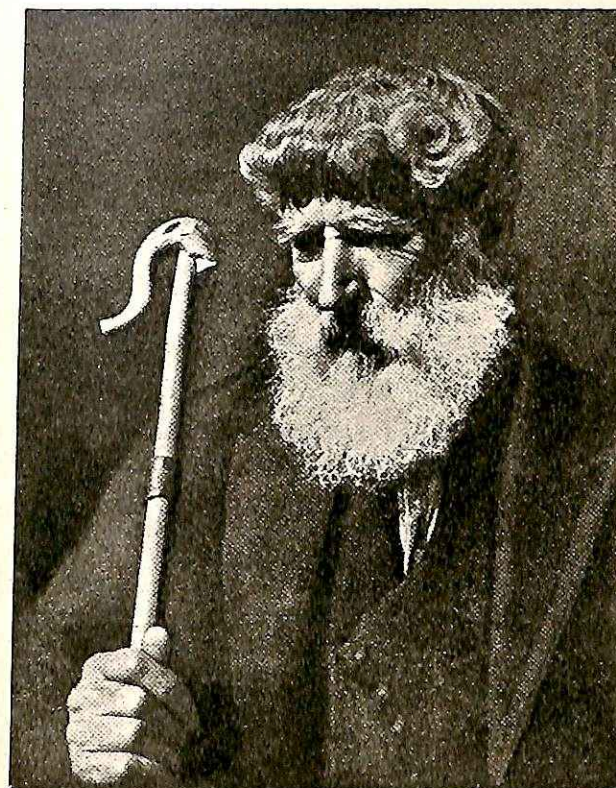
— Τὸ αἷμα μου ἔβραζε. Ντρεπόμουν νὰ κάθουμαι ἐγώ, σκλάβος τῶν Τούρκων κι ἄλλοι ν' ἀφήνουνε τὴν καλοπέρασί τους καὶ νᾶρχωνται νὰ σκοτώνωνται γιὰ τὴ δική μας λευτεριά. Γι' αὐτό...

Πάλι σταμάτησε ὁ παπούς, λὲς καὶ τριγυρνώντας στὰ περασμένα ξέχασε πὼς τέσσερα ζευγάρια παιδικὰ αὐτιά περίμεναν μὲ ἀγωνία ν' ἀκούσουν τὴ συνέχεια.

— Λέγε, παπού! Γιατί σταμάτησες; εἶπε σκουντώντας τὸν ἓνα ἀπὸ τὰ ἐγγόνια του.

Ἐκεῖνος φάνηκε σὰν νὰ ξαναγυρνοῦσε ξαφνικά κοντὰ τους.

— Γι' αὐτό, συνέχισε, τὴν ἄλλη νύχτα τυλίχτηκα στὴν κάπα μου κι ἀλαφροπατώντας νὰ μὴν ξυπνήσω

ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

τὴ μάνα μου, βγήκα ἀπὸ τὸ καλύβι καὶ πῆρα τὰ ἴδια μονοπάτια πούχαμε πάρει τὴν προηγούμενη νύχτα μ' ἐκείνη. Μὰ τώρα δὲ σταμάτησά ὀγδόντα μέτρα πέρα ἀπ' τὰ προχώματα. Σὰν ἔφτασα ἐκεῖ κοντὰ, ἔπεσα μὲ τὴν κοιλιὰ καὶ τοὺς ἐσφύριξα : «Ἑλληνας εἶμαι. Μὴ ρίξετε».

— Σ' ἀκουσαν, καλὲ παπού;

— Μ' ἀκουσαν καὶ μ' ἀποκρίθηκαν. Ἔτσι σερνάμενος σὰ φίδι στὸ χῶμα πλησίασα τὸν πρῶτο Ἑλληνα στρατιώτη.

Στάθηκε πάλι ὁ γέρος καὶ τὸ στήθος του φούσκωσε ἀπὸ βαθεῖα ἀνάσα.

— Ἐ! σεῖς, παιδιά μου, πού γεννηθήκατε ἐλεύθεροι δὲν μπορεῖτε νὰ καταλάβετε τί σήμαινε γιὰ μᾶς τοὺς σκλάβους, στρατιώτης δικός μας... Μοῦρθε νὰ πέσω νὰ φιλήσω τὰ λασπωμένα ἄρβυλά του γιὰ νὰ τοῦ πῶ πόσην εὐγνωμοσύνη ἐνοιωθᾶ... «Τὶ θὲς ἐδῶ;» ρώτησε. «Ἦρθα γιὰ ἐθελοντής». — «Τράβα πὶδ μέσα νᾶβρης κάποιον ἀξιωματικό». Σερνάμενος προχώρησα. Βρῆκα κι ἄλλους — κι ὅλοι μὲ στέλναν ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ. Ἔτσι, στὸ τέλος ἔφτασα μαζί μ' ἓναν πού μὲ συνόδευε σὲ κάποιο ἀντίσκηνο. Σήκωσε τὴν ἀκρὴ καὶ μπήκαμε. Τρεῖς-τέσσερις γαλονάδες κάθονταν ἐκεῖ. Ὅταν ἀκούσαν γιὰ τοῦτο σκοπὸ πῆγαίνα, ξεσπάσανε σὲ γέλια.

— Μὰ ἐσύ εἶσαι παιδί — μοῦπε ἓνας.

— Εἶμαι κοντός, δικαιολογήθηκα, μὰ δὲν εἶμαι μικρός.

Σήκωσαν τὸ φανάρι πούχαν πάνω στὸ τραπέζι καὶ τὸ ζυγώσανε στὸ πρόσωπό μου.

— Ποιὸν πᾶς νὰ κοροϊδέψης; Δὲν εἶσαι οὔτε δεκα-

πέντε χρονῶν, εἶπε ὁ πρῶτος. Δὲν ἔχομε δικαίωμα νὰ παίρνουμε παιδιά.

— Μπορῶ νὰ κρατῶ τοῦφέκι, διαμαρτυρήθηκα. Εἶμαι σπουδαῖος στὸ σημάδι.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔπαψαν νὰ γελοῦν. Ἀμίλητοι κοιτάζονταν μεταξύ τους κ' ἔπειτα ἔσκυψαν κι ἀρχίσαν κᾶτι νὰ σιγοκουβεντιάσουν. Ἐνας σήκωσε πάλι τὸ κεφάλι.

— Ἀπὸ ποῦ εἶσαι; μ' ἐρώτησε.

— Ἀπὸ τοὺς Μελιγγούς, ἐδῶ, πιὸ πάνω ἀπ' τὸ Μπιζάνι.

— Ἀ! τὸ ξέρεις;

— Βέβαια. Ἐκεῖ ἔβροσκα τὰ γίδια μας τὸ καλοκαίρι.

— Ψηλὰ στὸ βουνό;

— Πολὺ ψηλά.

— Πιὸ ψηλὰ ἀπ' τὸ Μπιζάνι;

— Πιὸ ψηλὰ!

Οἱ ἀξιωματικοὶ μ' ἀκούγανε σοβαροί, μ' ἐνδιαφέρον. Ἀλλάξαν πάλι μιὰ ματιά, πάλι ἔσκυψαν τὰ κεφάλια, πάλι σιγοκουβεντιάσαν.

— Ποιὸ μονοπάτι ἔπαιρνες γιὰ νὰ πᾶς ἐκεῖ ψηλὰ; μ' ἐρώτησαν σὲ λίγο.

— Δὲν ὑπάρχει μονοπάτι. Γιδόστρατα μονάχα, ἀποκρίθηκα.

— Εἶσαι ἄξιος νὰ μᾶς τὰ δείξης;

— Μετὰ χαρᾶς, ἀπάντησα.

Μεῖνε λοιπὸν νὰ ξεκουραστῇς κι αὔριο πάρε μαζί σου δυὸ φαντάρους νὰ τοὺς τὰ δείξης χωρὶς νὰ σᾶς δῇ τούρκικο μάτι.

— Κάλιο νὰ πᾶμε τώρα... Δὲν εἶμαι κουρασμένος καὶ στὸ σκοτάδι εἶμαι πιὸ σίγουρος, ἀποκρίθηκα.

— Μὰ ἂν λαθέψης;

Γέλασα μὲ τὴ σειρά μου. Πὼς μπορούσα νὰ λαθέψω, ἀφοῦ ἀπὸ τὸν καιρὸ πού στυλώθηκα στὰ πόδια μου γυρνοῦσα σ' αὐτὰ τὰ κατσαβραχα κ' ἤξερα κάθε πέτρα καὶ κάθε πουρνάρι...

Γελοῦσε καὶ τώρα ὁ γέροντας ὅσο συλλογιόταν πὼς τὸν νόμισαν ἱκανὸ νὰ χάσῃ τὸ δρόμο σ' αὐτὰ τὰ μέρη.

— Ἐπειτα; ρώτησε ὁ Θύμιος, ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τὰ ἐγγόνια του.

— Ἐπειτα μοῦ δώσανε δυὸ νομάτους... Εἶχανε ἀπὸ δυὸ γαλόνια στὰ μανίκια τους καὶ κινήσαμε ἀπὸ μονοπάτια πού μόνο τὰ γίδια μᾶς εἶχαν ὁρμηνέψῃ. Τὸ χῶμα ἦταν παγωμένο, ὁ δρόμος πολὺς... Δέκα φορές κόντεψε κάποιος ἀπὸ μᾶς νὰ γλιστρήσῃ — ἂν κ' οἱ δυὸ ἄλλοι ἦταν βουνησίοι ὅπως ἐγώ. Φτάσαμε τέλος σὲ πλαγιά ἐκεῖ ὅπου τὸ Μπιζάνι φαινόταν ἑκατὸ μέτρα πιὸ χαμηλὰ της. — «Ἐδῶ πρέπει ν' ἀνεβάσωμε τὰ κανόνια», εἶπε ὁ ἓνας. Σταμάτησε πάλι ὁ παπούς, ἐνῶ ἓνα χαμόγελο ἱκανοποίησεως φώτιζε τὸ ρυτιδωμένο πρόσωπό του.

— Λοιπὸν; Λοιπὸν; ἔκαναν τὰ παιδιά.

— Ἐ καλὰ, δὲν τὸ ξέρετε; Ὅταν ἀνέβασαν ὡς ἐκεῖ οἱ δικοί μας τὰ κανόνια τὸ Μπιζάνι βουβάθηκε κ' ἔπαψε νὰ σκορπᾷ τὸ θάνατο, ἀφοῦ ἦτανε κυκλωμένο. Σὲ λίγες μέρες τὰ Γιάννενα γνωρίσανε τὴ λευτεριά. Ἦτανε τότε 22 Φεβρουάριου τοῦ 1912.

ΜΥΡΜΗΓΚΙΑ ΚΗΠΟΥΡΟΙ

Στις τροπικές περιοχές της Αμερικής υπάρχει ένα είδος μυρμηγκιών που σε ώρισμένη εποχή κάνουν ομαδική εξόρμησι και γυμνώνουν μεγάλες φυτείες από τα πράσινα φύλλα τους, τα οποία μεταφέρουν στη φωλιά τους. Στην αρχή νομίστηκε ότι τα μυρμηγκία αποθηκεύουν τα φύλλα και τρέφονται από αυτά. Προσεκτικότερες όμως παρατηρήσεις απέδειξαν ότι τα μυρμηγκία μασούν τα φύλλα, τα μετατρέπουν σε πολτό και τα αποθηκεύουν έτσι μέσα σε υπόγειους θαλάμους. Ύστερα σ π έ ρ ο υ ν επάνω στον πολτό ένα ώριμο είδος μύκητος που πληθαίνει γρήγορα χάρις στις άφθονες θρεπτικές ουσίες που έχει ο πολτός αλλά και χάρις στις αδιάκοπες περιποιήσεις των μυρμηγκιών, που φροντίζουν να απομακρύνουν άμέσως κάθε άλλο ξένο βλαβερό μύκητα. Οι μικροσκοπικοί μύκητες, που αυξάνουν με τόσες περιποιήσεις, σχηματίζουν στην κορυφή τους ένα στρογγυλό κεφαλάκι γεμάτο θρεπτικές ουσίες, με τις οποίες τρέφονται τα μυρμηγκία. Τα μυρμηγκία που τρέφονται με τον τρόπο αυτό παρουσιάζουν διαφορετική διάπλασι, ανάλογα με την εργασία που προσφέρουν. Έτσι συναντώνται μέσα στην ίδια φωλιά σωματώδη μυρμηγκία που κουβαλούν τα φύλλα, άλλα, λιγώτερο σωματώδη, που ασχολούνται με την πολτοποίηση των φύλλων και άλλα, πολύ μικρόσωμα κ' εύκινητα, οι καθ' έαυτο κηπουροί, που τρέχουν αδιάκοπα ανάμεσα στις φυτείες.

Έκτος από τα μυρμηγκία, με την καλλιέργεια των μυκήτων ασχολούνται και ώρισμα είδη σκαθαριών, που γεννούν τα αυγά τους επάνω στο φλοιό των δέντρων. Για πολύν καιρό τα σκαθάρια αυτά ήταν πραγματικό αίνιγμα για την επιστήμη. Στην αρχή νομίστηκε ότι, αντίθετα με τους φυσικούς νόμους τα νεογνά τους τρέφονταν από την κυτταρίνη του φλοιού. Αργότερα εξακριβώθηκε ότι τα σκαθάρια αυτά μεταφέρουν και φ υ τ ε ύ ο υ ν στο μέρος όπου πρόκειται να γεννήσουν τα αυγά τους ένα είδος μυκήτων που έχουν την ιδιότητα να

αφομοιώνουν την κυτταρίνη. Από τους μύκητες αυτούς, τους οποίους το σκαθάρι προσέχει και περιποιείται ώσπου να αναπτυχθούν, τρέφονται τα νεογνά του στα πρώτα βήματα της ζωής τους.

*

ΖΩΑ ΜΕ ΤΕΧΝΗΤΟ ΦΩΤΙΣΜΟ

Είναι γνωστόν ότι πολλά έντομα και ακόμη περισσότερα θαλάσσια ζώα εκπέμπουν τη νύχτα φώς. Στα τροπικά δάση άφθονούν οι λαμπρές πεταλούδες που, καθώς πετούν ομαδικά, σχηματίζουν ένα φωτεινό σύννεφο.

Στην αρχή είχε πιστευθεί ότι όλα τα ζώα που εκπέμπουν φώς, το παράγουν μόνα τους. Αργότερα όμως οι διολόγοι έκαναν την καταπληκτική ανακάλυψη ότι τα περισσότερα από τα λαμπρά ζώα χρησιμοποιούν ξένους φωτοβόλους μικροοργανισμούς που τους εγκαθιστούν σε κατάλληλα σημεία του σώματός τους και τους παρέχουν για αντάλλαγμα τροφή και προστασία. Πολλά από τα έτερόφωτα ζώα έχουν ειδικά όργανα, έφωδισμένα με κάτοπτρα και με φακούς, για να ενισχύουν το φώς των φωτοβόλων παρασίτων τους!

ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ

*

ΚΑΘΑΡΟΓΛΩΣΣΗΜΑΤΑ

[Λέγονται και γλωσσοδέτες, ουσιαστικά όμως πρόκειται για γ λ ω σ σ ο λ ύ τ ε ς, γιατί μ' αυτούς το παιδί γυμνάζεται να προφέρει μεγάλες και δύσκολες λέξεις, λύνεται δηλαδή η γλώσσα του και τρέχει].

Καλημέρα καμηλήρη,
καμηλήρη καλημέρα.

Το βράχο - βράχο πήγαινα
το βλάχου τα σφαχτά τ'ρωγα.

Κούπα καπακωτή,
καπακωμένη κούπα,
κούπα ξεκαπάκωτη,
ξεκαπακωμένη κούπα.

Ασπρη πέτρα ξέξασπρη
κι απ' τον ήλιο ξεξασπρώτερη.

Πέφτην έκοψα το πεύκο,
πέφτη πεύτει ο πεύκος κάτω;

Ποντικός τρυπάει το κρούπι
κι αν τρυπήση αυτό το κρούπι,
δω χαρά στον πόντικα
τόν ποντικοτρυποκρούπι.

Η συνιά μας ή διπλή,
ή διπλογυρι - γυριστή,
κάνει τα σύκα τα διπλά
τα διπλογυρι - γυριστά,
πάει ο σκύλος ο διπλός,
ο διπλογυρι - γυριστός,
να φάη τα σύκα τα διπλά
τα διπλογυρι - γυριστά.

Έβγῆκα στην πήλινη, τη δειλίνη,
στην πιρνολινοκούκουρη,
να μαζέψω τα πήλινα, τα δειλίνα
τα πιρνολινοκούκουρα
κ' ήρθε ο λύκος ο πήλινος, ο δειλινός
ο πιρνολινοκούκουρος,
να μου φάη την όρνιθα
την πήλινη, τη δειλίνη
την πιρνολινοκούκουρη,
που κάνει τ' αυγά τα πήλινα,
τα δειλίνα, τα πιρνολινοκούκουρα.

ΛΑΟΓΡΑΦΟΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ ΟΤΙ :

1) Πρέπει να συμπληρωθούν και να μᾶς σταλούν τὸ τ α χ ύ τ ε ρ ο ν : τὸ Γενικὸν Δελτίον ἑγγραφῆς τοῦ σχολείου εἰς τὸν Ε.Ε.Σ.Ν. καὶ αἱ καταστάσεις ἑγγραφῆς Ἑρυθροσταυριτῶν.

2) Ἐπιστροφῇ φυλλαδίων Περιοδικοῦ γίνονται δεκταὶ μόνον μέχρι τέλους τοῦ ἐπομένου μηνός· δηλ. τεύχη Ἰανουαρίου θὰ γίνονται δεκτὰ μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1974.

3) Τὰ ἐμβάσματα διὰ τὸ Περιοδικὸν νὰ μὴ στέλλωνται προσωπικῶς, ἀλλὰ ἀπροσώπως : « Ἐ λ λ η ν ι κ ὸ ν Ἑ ρ υ θ ρ ὸ ν Σ τ α υ ρ ὸ ν Ν ε ὅ τ η ο ς », ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 1.

4) Πρέπει νὰ στέλλετε εἰς τὰ γραφεῖα μας σύντομον περίληψιν τῆς Ἑρυθροσταυρικῆς δράσεως τῶν μαθητῶν, διὰ νὰ δημοσιεύωμεν εἰς τὸ Περιοδικὸν καὶ νὰ ἐνημερώνωμεν σχετικῶς τὴν Γενεήν.

5) Αἱ ἀποστελλόμεναι πρὸς δημοσίευσιν φωτογραφίαι νὰ ἀπεικονίζουν Ἑρυθροσταυρικὴν δράσιν καὶ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν παραστατικώτεραι, ὥστε ἡ ἐπεξήγησις νὰ εἶναι σχεδὸν περιττὴ καὶ τὰ πρόσωπα νὰ φαίνωνται τελείως ἀπερροφημένα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν ἐκτελοῦν.

Τὰ παιδιά ἔφεραν τὸν τραυματιὰν στὸ γραφεῖον τοῦ Γυμνασιάρχου, τὰ μικρὰ παιδιά τῆς Πρώτης. Τὸν εὗρῆκαν ἔξω ἀπὸ τὸν περίβολο τοῦ Γυμνασίου, δίπλα στὸ ἐκκλησάκι τοῦ Σταυροῦ, κτυπημένον με τοφεκι, ἀνάσκελα. Σπασμένο τὸ φτερό κρεμότανε λίγο, κτυπημένο τὸ πόδι. Ἐνα χαριτωμένο πουλάκι καφέ, με στίγματα πὺδ ἀνοιχτά, με μεγάλα, ἐκφραστικὰ καὶ ὁμορφα μάτια. Ἐνα ἀγόρι τὸ κρατοῦσε στὴ φούχτα του, προσέχοντας νὰ μὴ τὸ σφίγγῃ· τὰ ἄλλα ἔτρεχαν κοντὰ, ἀριστερά, δεξιά, πίσω.

— Κύριε, τὸ εὗρῆκαμε κάτω στὴ γῆ, δὲν μπορεῖ νὰ πετᾷ. Κάποιος τὸ ἐκτύπησε, νά! κοιτάξετε!

Ὁ μικρὸς ἔκαμε νὰ σηκώσῃ τὴν πονεμένη φτερούγα. Τὸ πουλὶ ἔβγαλε μιὰ πνιγμένη φωνὴ καὶ μετὰ μὲ τὴν μυτίτσα του ἔκαμε νὰ τσιμπήσῃ, τὸ χέρι τοῦ παιδιοῦ — ἀνήμερι, ἄμυνα πονεμένου πιτσιρίκου ἐναντίον τρομεροῦ γίγαντος, πού ἐφρόντιζε γιὰ τὸ καλὸ του.

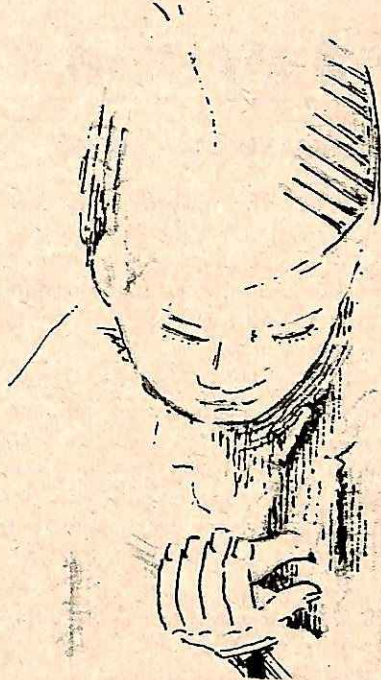
— Κύριε, πονεῖ, γι' αὐτὸ θέλει νὰ με τσιμπήσῃ...

Τὸ παιδί ἐχαλάρωσε τὰ δάκτυλα. Τὸ πρόσωπό του ἐξέφραζε συμπόνια. Τὸ πουλὶ μετὰ τὸ χαλάρωμα τῶν δακτύλων ἀνεκουφίσθη καὶ ἡσύχασε. Κοίταξε γύρω, ἀπορημένο, αὐτὰ τὰ παραξενὰ μεγαθήρια. Πού τὸ περιστοιχίζαν, καὶ δὲν μπορούσε νὰ ξεχωρίσῃ ποῖ ἀπ' ὅλα τοῦκανε τὸ μεγάλο κακό. Ἀκουσε τὴν τουφεκιά. Ποῦ; πότε; Ἀπόνεσε πολὺ, ἔπεσε κάτω, δὲν θυμόταν ἄλλο, μὰ τώρα ἔβλεπε πολλὰ θηρία σὰν αὐτὸ, πού τὸ κτύπησε. Ἀσφαλῶς εἶχε φθάσει ἡ τελευταία του στιγμή. Τὸ κεφαλάκι του, πού περισσεύε ἀπὸ τὴν φούχτα τοῦ παιδιοῦ, γύριζε ὀλόγυρα, τὰ μάτια του κοιτούσαν με τέτοιαν ἐκφρασι, πού ἔλεγε ὅτι καλὰ καταλάβαινε σὲ τί τὸ ὠδήγησε ἡ τύχη του ἀπὸ τὴν ὥρα, πού τὸ πέταγμά του τὸ ἔφερε ἐπάνω ἀπὸ τὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ, πού ἀνάμεσά τους ἐκινούντο αὐτὰ τὰ μεγαλόσωμα ζῶα μετὰ τὰ δυὸ πόδια.

— Κύριε, φαίνεται, ὅτι πονεῖ καὶ φοβάται. Ἡ καρδιά του κτυπᾷ πολὺ δυνατὰ.

— Κύριε, πρέπει νὰ τὰ τουφεκίσουν οἱ κυνηγοὶ τόσο μικρὰ πουλάκια;

Ἐνας μικρὸς ἔφερε ἓνα κλουβί, ἀπ' αὐτὰ πού βάζουν μέσα ἄλλα δυστυχισμένα πλάσματα τὰ λεγόμενα « Ὠδινὰ πτηνά », πού ἡ ἐγκάθειρξίς των μέχρι θανάτου ἐκ μα-

Ο ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ

ρασμοῦ τυγχάνει « νόμιμος ». Τὸ κλουβὶ ἐτοποθετήθηκε στὸ μέσο τοῦ τραπέζιου καὶ ὁ τραυματίας ἐναπετέθη μετὰ προσοχῇ μέσα. Ἐγείρε στὸ ἓνα πλευρὸ καὶ δὲν μπορούσε μῆτε νὰ πετᾷ, μῆτε νὰ σταθῇ ἴσια. Τὰ μάτια του ἔβλεπαν με φόβον τὰ γύρω συμβαίνοντα. Τὰ μάτια τῶν παιδιῶν ἦσαν ὅλα καρφωμένα στὸ κλουβί, λὲς κι ἀχάδευαν τὸν τραυματία, λὲς καὶ ἤθελαν μετὰ τὴν μαγνητικὴ δύναμι τῆς ματιᾶς νὰ ἐπιδράσουν εὐεργετικὰ ἐπάνω του. Ἐνὸς πολὺ μικροῦ μαθητοῦ τὰ μάτια ἦσαν βουρκωμένα κ' ἐμοιαζαν πολὺ μετὰ τὰ μάτια τοῦ ἀθῶου πλάσματος, πού ἦταν μέσα στὸ κλουβί.

— Νὰ πᾶτε νὰ τοῦ φέρετε νερὸ καὶ νὰ τοῦ μαζέψετε ἀπὸ τὸν κῆπο σκουλήκια, ἀπ' αὐτὰ πού γράφει ἡ Ζωολογία, ὅτι ζοῦνε στὸ χῶμα.

Τὰ παιδιά σκόρπισαν με προθυμία. Ὁλὴ ἡ καλωσύνη, πού κρύβεται στὴν ψυχὴ γιὰ τὴν ἀθῶα ζωὴ, πού κινδυνεύει, ἔξεσπασε σὲ μιὰ πρόθυμη κίνησι συμπαραστάσεως. Ἐφεραν νερὸ, σκουλήκια, τὰ ρίξαν στὸ κλουβί με τέτοια προθυμία προσφοράς, πού ἔβλεπε ὅτι ἂν γινόταν νὰ σωθῇ ὁ τραυματίας, θὰ πετοῦσαν εὐχαρίστως καὶ τὸ χαρτζηλίκι, καὶ τὰ σακκάκια καὶ τὰ πουκάμισα ἀκόμη. Ἐκτύπησε τὸ κλουβὶ καὶ τὰ παιδιά μῆχανε

στὸ μάθημα. Μὰ στὸ ἄλλο διάλειμμα ὅλα πάλι ἔτρεξαν γύρω στὸ κλουβί.

— « Μὴ μιλάτε, γιατί φοβάται. Μόνο νὰ τὸ βλέπετε ». Οἱ μυιὲς ἔπαψαν ἀμέσως. Μιὰ στιγμὴ ὁ μικρὸς τραυματίας ἀνωρθώθηκε στὰ πόδια του, μὰ τὸ ἓνα τοῦ φτεροῦ κρεμότανε κτυπημένο. Ἐσκυψε, ἔπιασε μετὰ τὸ ράμφος του ἓνα σκουλήκι, καὶ τὸ κατεβρόχθισε. Ἀλαλαγμὸς ἐνθουσιασμοῦ διέκοψε τὸ γεῦμα τοῦ φιλοξενουμένου. Ἐλαμψαν τὰ μάτια ἀπὸ ἀστραπὲς χαρᾶς.

— Κύριε, τρώγει. Θὰ ζήσῃ, θὰ γίνῃ καλὰ! Τὸ μεγάλο νέο ἀπλώθηκε σ' ὅλο τὸ προαύλιο καὶ παρεμέρισε κάθε ἄλλο ἐνδιαφέρον. Τὰ παιδιά ἐσκόρπισαν, ἐσχόλασαν μετὰ τὴν χαρούμενην ἐλπίδα : « τὸ πουλάκι θὰ ζήσῃ ».

Ἐπεσε ἡ νύκτα καὶ ὁ τραυματίας ἐξάρωσε σὲ μιὰ γωνιά τῆς φυλάκῃς του καὶ κοιμήθηκε. Μόλις ὅμως ξέφεξε, ἄρχισε νὰ ζωηρεύῃ, νὰ ξεφωνίζει, νὰ φτερουγίζει, ὅσο τοῦ ἐπέτρεπε τὸ πληγωμένο τοῦ φτεροῦ, νὰ προσπαθῇ νὰ πετᾷ πέρα στὸν γαλάζιον οὐρανόν. Σὲ λίγο οἱ φωνὲς του ἔγιναν κραυγὲς διαμαρτυρίας γιὰ τὴ φυλάκισί του καὶ τὸ φτερούγισμά του ἀπελπισμένη πάλῃ. Οἱ ἄνθρωποι μπορεῖ νὰ ἐπενόησαν τὴ φυλάκην, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸς τοῦς. Καμμιά ὅμως κοινωνία πουλιῶν δὲν ἐθέσπισε τέτοιον θεσμό γιὰ τὰ πουλάκια. Ὁ μικροσκοπικὸς τραυματίας δὲν τὸ παραδεχότανε. Ἐξακολουθοῦσε νὰ κτυπᾷ τὸ κεφάλι του στὰ σύρματα, πού τοῦ στερούσε τὴν ἐλευθερίαν. Κάποτε σταματοῦσε, ἐκοίταζεν ὀλόγυρα, λὲς μετὰ παράπονο, πού οἱ ἄνθρωποι ὄχι μόνον τὸν ἐπλήγωσαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐσκλάβωσαν. Αἵματα ἄρχισαν νὰ τρέχουν ἀπὸ τὸ χαριτωμένο κεφαλάκι του καὶ νὰ στάζουν κάτω στὸ πάτωμα.

— Κύριε, θὰ σκοτωθῇ μόνο του, νὰ τὸ ἀφήσωμε ἐλεύθερό στὸν κῆπο.

Τὸ κλουβί ἀνοίξε, ὁ φυλακισμένος ἔβγαλε ἀμέσως τὴν ἐξοδὸ κ' ἐπήδησε μετὰ τόση ζωντάνια, πού ἔλεγε ὅτι δὲν πονοῦσε πιά. Ἀρχισε νὰ φτερουγίζει. Ἐτρεξε στὸν κῆπο καὶ χάθηκε στὰ λουλούδια καὶ στὰ δένδρα. Ἀλλοιῶτε καλὰ δὲν ἀκούσθηκε τώρα. Κάτι πού κανένα φωνητικὸ μηχανήμα δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὸ ἀποδώσῃ ἀκριβῶς.

(Απόσπασμα)
ΓΕΩΡΓ. Α. ΚΑΜΑΚΑΡΗΣ
Γυμνασιάρχης — Μῆλος

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Νιώσκαφτος ό τάφος
του καλού μπαμπά·
σώπασαν τ' άηδόνια,
δέν λαλούνε πιά...

"Επαψαν νά χύνουν
γύρωθε ευωδιά
ή ξανθή γαζία
κι ή τριανταφυλλιά.

"Ομως ό πατέρας
ζή στον ούρανό
δίπλα στους άγγέλους,
στον καλό Θεό.

Κι από καί μ' άγάπη,
θά μās εύλογή,
θά μās προστατεύη
σ' όλη την ζωή.

Κι όταν θά σαλπίση
άγγελος Χριστού
στην χαρά θά ζούμε
όλοι του Θεού.

ΑΘΗΝΑ-Ι.Σ ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ
Καθηγήτρια

ΕΜΠΡΟΣ!

Είναι σκληρός ό άγώνας της ζωής·
κι ό δρόμος σου μ' άγκάθια είναι
(σπαρμένος).

Πολλές φορές θά πέσης καταγής
σά θάσαι άπ' τ' άνηφόρι κουρα-
(σμένος).

Στό πέλαγος του πόνου σάν βρε-
(θής,

σάν αντικρύσης κύμα άγριεμένο,
«Ω! μάνα, μάνα μου γλυκειά θά
(πής,

τάχα γιατί νά μ' έχης γεννημένο;».·
'Ατέλειωτος άγώνας ή ζωή,
μά ή πίστι σου στό τέλος θά νι-
(κήση.

Γερά πατώντας διάβαινε στη γή,
κι ή μέρα του θριάμβου δέ θ' άρ-
(γήση.

ΔΙΟΝ. ΦΛΕΜΟΤΟΜΟΣ
Ε' τάξ. Γυμν. Ζακύνθου

ΔΕΙΛΙΝΟ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Οί θόρυβοι της ήμέρας ήσυχάζουν
σιγά - σιγά. Οί γεωργοί γυρίζουν
άπ' τὰ χωράφια τους κατάκοποι,
καταϊδρωμένοι, μά κι εύχαριστημέ-
νοι πού πέρασε πάλι μιὰ μέρα γε-
μάτη εργασία και πίστι.

Στην πλαγιά άκούγεται σιγανό,
μονότονο, τὸ κουδούνισμα του κο-
παδιού. Τὰ πρόβατα γυρίζουν στην
μάνδρα τους άργοπερπατώντας
σκυφτά, ενώ τὸ τραγούδι του βο-
σκου μοιάζει σάν άποχαιρετισμός
στη μέρα πού τρεμοσβύνει άγάλι -
άγάλι.

Ό ήλιος πλησιάζει στη δύση του,
μεγαλόπρεπα, βασιλικά.

"Ενα πανέμορφο χρώμα έχει βά-
ψει τὰ πάντα. Άπὸ τὸν μακρινὸν
ὀρίζοντα, ὡς τὶς σπαρμένες πλα-
γιές, ἐπάνω ἀπὸ τ' ἀμπέλια καὶ
τοὺς ἐλαιῶνες, πέρα ἀπὸ τὶς κο-
ρυφές τῶν λόφων καὶ τὰ πράσι-
να σύνορα τοῦ δάσους, τὸ φῶς τὸ
ἀσημόχρυσο διαδέχεται τὸ τριαντα-
φυλλένιο, τὸ μενεξεδένιο. Αὐτὴ ἡ
γοητεία πού διαρκεῖ τόσο λίγο, πού
ἀγκαλιάζει τὸν κάμπο, τὰ βουνά, τὴ
θάλασσα, τούτῃ τὴν ἀξέχαστη στι-
γμή, πού πλέκει μιὰ πορφύρενια ἀ-
λυσίδα τὸ περιβάλλον αὐτὸ τὸ πα-
ραμυθένιο, μὲ φόντο τὶς τελευταῖες
ἀνταύγειες τοῦ βουτηγμένου στὸ
κόκκινο ἡλίου, πάνω στὸν οὐρανὸ
πού ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζῃ. Εἶ-
ναι ἓνα ποίημα. "Ενα ἐξάισιο
ποίημα πού τὸ χαίρονται χιλιάδες
ἄνθρωποι καὶ πού κανεὶς δὲ μπο-
ρεῖ νὰ τὸ ἐκφράσῃ μὲ λόγια.

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ
Πάνορμον Μυλ)μου Κρήτης

ΗΛΙΟΓΕΡΜΑ

Ό Φοῖβος μὲ τὸ ἄρμα του τρέ-
χει στὸ γαλάζιο καὶ ἐναέριο δρόμο
τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ μελίχρωμο φῶς
του τραδιέται πρὸς τὰ σύνορα τῆς
δύσεως. Τ' ἀπαλὰ συννεφάκια παίρ-
νουν ἓνα ρόδινο χρώμα. Χρυσοὶ κα-
ταρράκτες βάφουν τὸ οὐράνιο στε-
ρέωμα. Οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ρί-
χνουν τὸ τελευταῖο θλέμμα τους,
σὰ νὰ θέλουν νὰ ἀποχαιρετίσουν
τὴν καταπράσινη φύσι.

Αὐτὴ τὴν στιγμή ὁ πάταγος τῆς

καθημερινῆς ἐργασίας λιγοστεύει.
Κατάκοποι γυρίζουν οἱ ἄνθρωποι
στὰ σπιτία τους γιὰ νὰ βρουν τὴν
ἀνάπαυσι καὶ τὴ γαλήνη.

Τὰ πουλάκια πετοῦν μὲ δυνατὰ
ξεφωνητὰ ἀπὸ τὶς φυλλωσιές τῶν
δένδρων. Θαρρεῖς πὼς δοξολογοῦν
τὸν "Υψιστο πού μὲ τόση σοφία
ἐπλάσε τὸν κόσμο.

Τὰ λουλούδια κλίνουν τὰ βελου-
δένια πέταλά τους, ἀφοῦ πλέον ἔ-
φυγε ὁ ζωοδότης τῶν-θερμὸς ήλιος.
Ό πελώριος θαυτορφύρος δί-
σκος ὁλοένα βυθίζεται. Σὲ λίγο δὲν
φαίνεται πιά. Μύρια ἀχνὰ χρώμα-
τα στεφανώνουν τὸν ὀρίζοντα. Τί ὡ-
ραία στιγμή! Τί θεσπέσια εἰκόνα,
πού μήτε ὁ μεγαλύτερος καλλιτέ-
χνης δὲ θά μπορούσε ν' ἀποδώσῃ
πιστά.

ΜΑΡΙΑ ΣΑΡΡΗ
Β' τάξ. Γυμνασίου Βραχατίου

ΖΗΤΩ Η ΑΝΟΙΞΙ!

Τὸ λευκόμαλλο Χειμῶνα
ἄς τὸν διώξωμε καὶ πάλι,
κι ὁ καθένας μας ἄς ψάλῃ
μὲ τρελλή - τρελλή χαρά:

Ζήτω ἡ "Ανοιξὶ πού λιώνει
καὶ τοὺς πάγους καὶ τὰ χιόνια,
πού μās φέρνει χελιδόνια
καὶ λουλούδια δροσερά.

ΕΛΕΝΗ ΤΡ. ΤΣΟΤΚΑ
Β' τάξ. Α' Δημοτ. Μπραχατίου

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Πολλά είναι τὰ θύματα, κυ-
ρίως μεταξύ τῶν παιδιῶν,
τὰ ὁποῖα, ἀπὸ ἄγνοια τοῦ
σοβαροτάτου κινδύνου, πε-
ριεργάζονται ἐγκαταλελειμ-
μένα πολεμεφόδια (χειροβομ-
βίδες, νάρκες, κ.λ.π.). Γι'
αὐτὸ τονίζουμε καὶ πάλιν
ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιεργά-
ζωνται τέτοια ἀντικείμενα,
οὔτε ν' ἀφήνουν ἄλλους νὰ
τὰ πλησιάζουν, ἀλλὰ μόλις
τὰ ἀντικρύζουν, νὰ εἰδοποι-
οῦν ἀμέσως τὴν πλησιεστέ-
ραν ἀστυνομικὴν ἢ στρατιω-
τικὴν Ἀρχήν.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

"Ερχομαι, φίλε, ἀπὸ μακριὰ
κι ἂν εἶναι ὀρισμός σου,
θὰ χτίσω τὸ καλύθι μου
ἔξω ἀπ' τ' ἀρχοντικό σου.

✱

Εἴμαστε πέντε ἀδέρφια σεβαστὰ
μέσα σ' αὐτὴ τὴν πόλι
— αὐτὸ τὸ ξέρουν ὅλοι.
Τὸ πρῶτο ὅμως ἂν θγάλης
— διόλου μὴν ἀμφιβάλης —
θὰ νὰ γινούμε ἐπτά!

ΔΑΝΑΗ
Γυμνάσι. "Αργους

✱

ΣΑΣ ΡΩΤΩ

Καὶ παρακαλῶ νὰ ἀπαντήσετε
(στὸν ἑαυτό σας):

Ποιά εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ
κόσμου:

α') Στὴν παραγωγή πετρε-
λαίου

β') Στὴν παραγωγὴν οὐρανίου

γ') Στὴν παραγωγή χρυσοῦ

δ') Στὴν παραγωγή χαλκοῦ

ε') Στὴν παραγωγή σταφίδος.

ΑΝ. ΦΕΡΤΗΣ
Α' Γυμν. Πάφου

✱

ΜΗΠΩΣ ΞΕΡΕΤΕ

1) Πού καὶ πότε ἐγεννήθη ὁ με-
γαλύτερος ποιητὴς τῶν αἰώνων "Ο-
μηρος;

2) Πόσο εἶναι τὸ ὕψος τοῦ ἱεροῦ
δράχου (τῆς "Ακροπόλεως);

3) Ποῖός εἶναι σὲ μήκος ὁ μεγα-
λύτερος ποταμός;

ΑΙΝΙΓΜΑ

Εἶμαι πολὺ μικρούλης,
μ' ἀλλάζοντας τὸν τόνο
μιὰ πόλι τῆς Ἑλλάδος
ἀμέσως φανερώνω.

Κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ
Μαθητὴς Γυμνασίου Ἀθηνῶν

✱

"Αν μ' ἀφήσης ὅπως εἶμαι
μέγα μένω ἐρπετό,
ἂν τυχὸν ὁμως μ' ἀλλάξης
τὸ λαιμό, θὰ ἰδῆς σοφό.

ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΙΣΣΑ
Δημ. Σχολ. Λαμίας

ΣΠΑΖΟΚΕΦΑΛΙΑ

- 1) Κ.....
- 2) Κ.....
- 3) Κ.....
- 4) Κ.....
- 5) Κ.....
- 6) Κ.....

Πρόκειται γιὰ:

- 1) "Ενα ἀπὸ τὰ Δωδεκάνησα
- 2) "Ενα νησι τῆς Λατινικῆς Ἀ-
μερικῆς
- 3) "Ενα ὄρος τῆς Ἀφρικῆς
- 4) Μία Τουρκικὴ πόλι
- 5) Μία πόλι τῆς Β. Ἡπείρου
- 6) Κυβερνήτης μας παρ. αἱ.

ΜΗΝΑΣ ΑΛ.
Γερμανικὴ Σχολή

✱

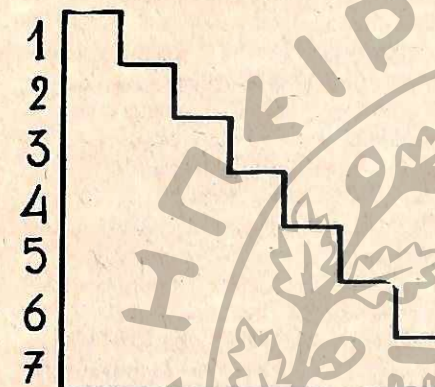
ΕΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Μιὰ φιάλη καὶ ἓνας φελλὸς στοι-
χίζουν ἐπτά δραχμὲς σὺν μία. Μπο-
ρεῖτε νὰ βρῆτε πόσο στοιχίζει ἡ φι-
άλῃ καὶ πόσο στοιχίζει ὁ φελλός,
ἂν σὰς πῶ πὼς ἡ φιάλη στοιχίζει
ἐπτά δραχμὲς περισσότερο ἀπὸ τὸ
φελλό;

ΜΥΡΣΙΝΗ
Δημοτ. Θεσσαλονίκης

✱

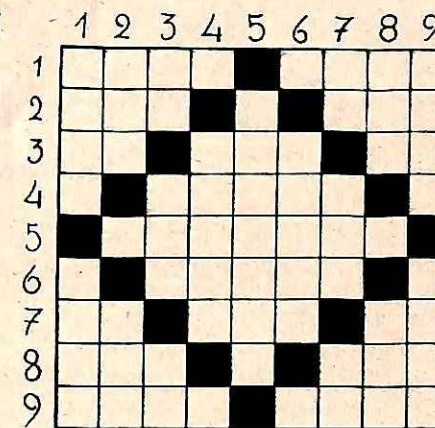
ΣΚΑΛΑ

1. Εἶναι καὶ τὸ μηδέν.
2. Τὸ ἥμισυ μεγάλων κερδῶν.
3. Εἶδος δένδρου.
4. Τὸ λένε οἱ ἀγορασταί.
5. Φαγητό.
6. Πόλις τῆς Ἀσίας.
7. Ἀπάντησις γυναικῶν.

Μαθηταὶ Δ' τάξ. Δημ.
Σχολῆς Πλακαλῶνων
Κισσάμου — Χανίων

ΣΤΑΥΡΟΠΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Τὸ κάνουμε ὅταν ἐπιθυμοῦμε
κάτι.— Ἑλληνικὴ πόλις.
2. Διαίρεσις τῆς ἡμέρας.— Τὰ 3/5
ἀπὸ τὸ... βάρος.
3. Θεὸς τῆς Αἰγύπτου.— Θεὰ τοῦ
Ὀλύμπου σύζυγος τοῦ Διός.—
"Ομοία γράμματα.
5. Τὴν ἀποτελοῦν συνδεδεμένοι κρί-
κοι.
7. Λεπτὸ νῆμα (καθαρεύουσα).—
Νησι τοῦ Αἰγαίου.— Ἐρωτᾶ.
8. Ἀπορρυπαντικό.— Εἶναι ὁ Θεός.
9. Τραγούδι.— Πιάνει τοὺς ποντι-
κούς.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Χρονικὸ ἐπίρρημα. —Νόμισμα
μεγάλῃς ἀξίας.
2. Συμπεραίνει.— Σῆμα κινδύνου.
3. Χρησιμοποιεῖται ἐπὶ ὄρκου.—
Καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀποτελεῖται ὁ
ἄνθρωπος.— Συνεχόμενα στὸ
ἀλφάβητο.
5. Ὑπέφερε πολλὰ γιὰ μās.
7. Ὁ ἀριθμὸς 102 μὲ γράμματα.—
Ρῆμα σχετικὸ μὲ τὸ 9α ὀριζον-
τίως.— Βυζαντινὴ νότα.
8. «"Η... ἢ ἐπὶ τὰς». — Ἀκολουθεῖ
τὸ «τίς».
9. Τὸ σφάζουμε τὸ Πάσχα.— Ἀ-
σιατικὸ κράτος.

ΜΑΡΙΑ ΒΑΡΑΚΑΙΩΤΟΥ
Γυμν. Φαρσάλων

ΔΩΣΤΕ ΛΙΓΟ ΑΙΜΑ

Δίδοντας λίγο αἷμα δὲν
υποφέρουμε, οὔτε διατρέ-
χουμε κανένα κίνδυνο.

Μὲ τὴν εὐεργετικὴν αὐ-
τῇ πράξῃ σώζουμε τὴ ζωὴ
ἐνὸς συνανθρώπου μας.

ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Γ. ΑΘΑΝΑΣ : 'Ακαδημαϊκός	ΟΡ. ΛΟΥΡΙΑΔΗΣ : 'Ομότ. Καθηγητής
Γ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ : Καθηγητής της	Πανεπιστημίου 'Αθηνών
Παντείου 'Αν. Σχ. 'Επιστημών	Μ. ΤΟΜΠΡΟΣ : 'Ακαδημαϊκός
Ι. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ : 'Ακαδη-	Θ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ - ΔΙΟΜΗΔΗΣ : 'Εθνι-
μαϊκός	κόν 'Αριστείων Γραμμάτων και Τεχνών
Β. ΚΟΥΡΙΑΣ : Καθηγητής Πανεπιστη-	Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ : 'Ακαδημαϊ-
μίου 'Αθηνών	κός
Γ. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ : Γεν. Διευθυντής	Ι. ΧΑΡΑΜΗΣ : 'Ακαδημαϊκός
'Υπουργ. Πολιτισμού και 'Επιστημών	ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ : 'Ακαδημαϊκός

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

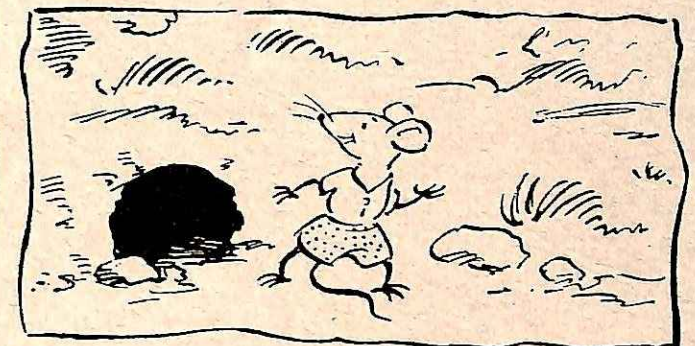
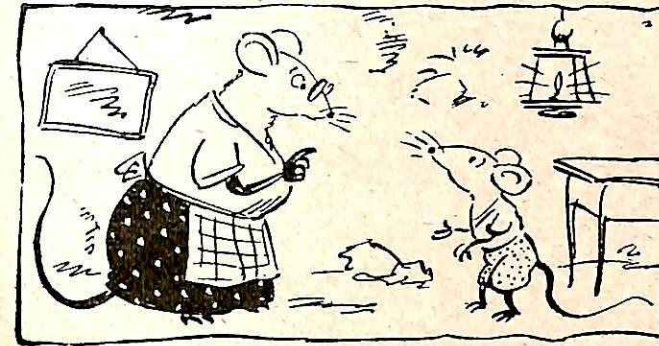
Σελίς	Page
A.B.: Πώς εσώθη ένα πουλάκι.....	1
Π. NIPBANA: Τὸ πνεῦμα τῆς 'Αποκριᾶς.....	2
Κ. ΠΑΛΑΜΑ: Βροχή.....	3
Σ. ΜΕΛΑ: Κοσμικά πουλιά.....	4
ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ: 'Αστρονομικά.....	5
Α. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ: 'Η Μητέρα.....	6
Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ: Μπούρμπουλας και Πεταλούδα..	7
Α. ΤΟΛΣΤΟΙ: 'Η μητρική στοργή (Διασκευή ΠΑΝ).	8
Π. ΧΑΡΗ: 'Ο ίσιος δρόμος.....	8
Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ: Στίχοι.....	9
Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ: 'Ο πεύκος.....	9
Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: 'Ο ύπναρς.....	9
Ν. ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗ: 'Ο λάλος - παπαγάλος.....	9
Α. ΒΑΡΕΛΛΑ: Ζήτω οί διαγωνισμοί!.....	10
Χ. ΑΝΤΕΡΣΕΝ: Μιλάει μιὰ ἡλιαχτίδα (Διασκευή Σ.	11
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ).....	11
Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ: 'Ο ἐργάτης.....	11
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Τῆς τύχης τὰ γραμ-	12
μένα.....	12
Ν. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ: Οἱ ἔρημοι ὡς βιότοποι.....	14
Θ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Ποίημα.....	15
Ε. ΦΑΫΧΤΕΡΣ ΛΕΜΠΕΝ: Στοχασμοί.....	15
Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗ: 'Η ιστορία τοῦ Ε.Ε.Σ. Εἰκονο-	16
γραφημένη.....	16
ΚΙΝΗΣΙΣ - ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.....	18
Κ. ΣΦΑΕΛΛΟΥ: 'Ο παπὸς θυμᾶται.....	24
ΕΡΑΝΙΣΤΗ: 'Α' Απ' ὅσα διαβάζω.....	26
ΛΑΟΓΡΑΦΟΥ: Καθαρογλωσσήματα.....	26
Γ. Α. ΚΑΜΑΚΑΡΗ: 'Ο τραυματίας.....	27
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ.....	28
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ.....	29
Ι. ΒΕΡΝ: Ροβῦρος ὁ Κατακτητής.....	30
Β. ΠΑΠΑΕΦΘΥΜΙΟΥ - Α. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ - Α.	
ΒΩΤΤΗ: Στίχοι - Μουσική στὰ ἐσώφυλλα	
ΟΡ. ΛΟΥΡΙΑΔΗΣ: 'Ομότ. Καθηγητής	
Πανεπιστημίου 'Αθηνών	
Μ. ΤΟΜΠΡΟΣ: 'Ακαδημαϊκός	
Θ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ - ΔΙΟΜΗΔΗΣ: 'Εθνι-	
κόν 'Αριστείων Γραμμάτων και Τεχνών	
Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: 'Ακαδημαϊ-	
κός	
Ι. ΧΑΡΑΜΗΣ: 'Ακαδημαϊκός	
ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ: 'Ακαδημαϊκός	

Ο ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ είναι ἡ μόνη μεγάλη ιδέα πού γιὰ τὴ διάδοσί της
δὲν ἐχῦθη σταγόνα αἵματος.

Ἐνισχύσατε τὸ Ἔργο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

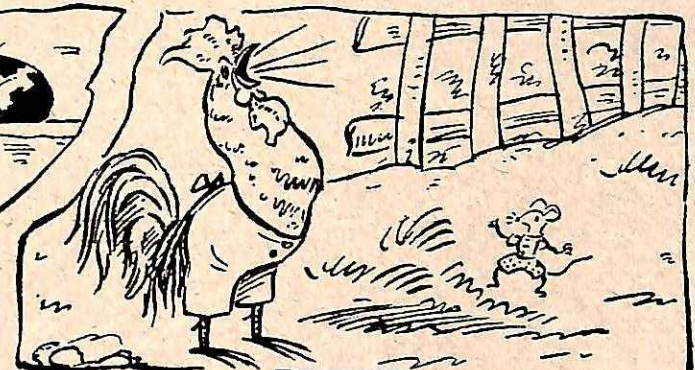
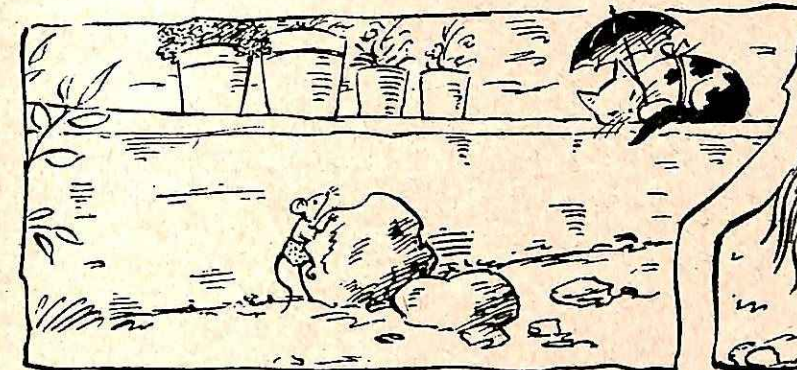
Ο ΑΜΥΑΛΟΣ Ο ΜΠΟΥΛΗΣ

Τοῦ ἐκλιπόντος συνεργάτου μας
Α. ΒΩΤΤΗ

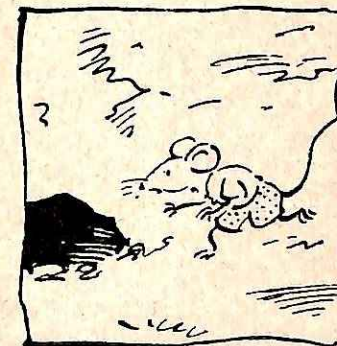
Ἡ ποντικίνα ἡ χοντρή, στὸ γιό της τὸ μικρούλη,
τὸν προκομμένο Μπούλη,
ἔλεγε καὶ ξανάλεγε: Ποτέ νὰ μὴν τολμήσης
ἀπ' τὴ φωλιά μας μόνος σου ἐσύ νὰ ξεπορτίσης.

Μ' αὐτὸς μιὰ μέρα τῶσκασε. Πηγαίνει ἀπάνω - κάτω,
κι ὅλο κοιτᾷ προσέχοντας μὴ δὴ κανένα γάτο,
πράμα πού τῶθελε, ἐπειδὴ
γάτο ποτέ δὲν εἶχε δὴ.

Καὶ νά, ἓνα ζωο μαλλιαρὸ στὸν ἥλιο ξαπλωμένο.
Τὸ βλέπει ὁ Μπούλης δαρετὸ καὶ μισοκοιμισμένο,
καὶ λέει: — Μπά! ποῖο νὰν' αὐτὸ τὸ ἥρεμο ζωάκι,
πούχει μουστάκια σὰν κ' ἐμέ; Ἄχ τί γλυκὸ μουτράκι!

Πάει καλημέρα νὰ τοῦ πῇ. Μὰ ξάφνου μὲ τρομάρα
βλέπει ἓνα τέρας παρδαλὸ μὲ μιὰν ἀγριοφωνάρα,
μὲ λιονταριοῦ περπατησιά, καὶ ξεφωνίζει: — Νάτο!
Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ θηριό, πού τ' ὀνομάζουν γάτο!

Καὶ μὲ τρεμούλα ἀβάσταχτη ὁ Μπούλης, συμφορά του,
τρέχει μὲ μιὰς καὶ χώνεται μέσ' στὴ μικρὴ φωλιά του,
κι ὅλα τὰ λέει στὴ μάνα του γονατιστὸς ἐμπρὸς της.
Κ' ἐκεῖνη, μόλις ἄκουσε ὅσα τῆς εἶπε ὁ γιός της,

τοῦ λέει: — Τὸ ζωο τὸ γλυκὸ, γιὰ ἡμερο πού μοιάζει,
ἦταν ὁ γάτος, τὸ θηριό τοὺς ποντικούς πού ἀρπάζει.
Καὶ τ' ἄλλο, πού τὸ λὲς θηριό, μικρὲ ξεμυαλισμένε,
ἦταν τὸ πιὸ ἀκίνδυνο, πού πετεινὸ τὸ λένε.

— Ἀλήθεια;! κάνει ὁ Μπούλης μας. Μ' αὐτό, μαμά, ποτέ μου
δὲ θὰ τὸ φανταζόμουν. Κι αὐτὴ τοῦ λέει: — Κουτέ μου...
ποτέ μὴν κρίνης κάποιον ἀπ' τὴν καλὴ θωριά του.
Νὰ βλέπης μόνο πρόσεχε τί κρύβει στὴν καρδιά του.

**καρῆτε τῶρα τὸ ταξίδι
στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὸ νέο μας**

**BOEING 747-200B
JUMBO JET**

**ΑΘΗΝΑΙ-ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΝΕΥ ΣΤΑΘΜΟΥ**

- Είναι τὸ μόνο BOEING 747-200B ποὺ συνδέει τὴν ΑΘΗΝΑ μὲ τὴ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ κατ' εὐθεΐαν, χωρὶς ἐνδιάμεσο σταθμὸ.
- Είναι τὸ πῶς σύγχρονο καὶ τεχνικῶς τελειότερο ἀεροσκάφος, τὸ ἰσχυρότερο τῆς οἰκογενείας τῶν 747, μὲ κινητῆρες JT9D-7A.
- Τὸ νέο μας BOEING 747-200B προσφέρει τὶς πῶς σύγχρονες ἀνέσεις, εὐρυχωρία καὶ πολυτέλεια στοὺς 389 ἐπιβάτες του.
- Χαρῆτε λοιπὸν καὶ σεῖς ἓνα ἀξέχαστο ταξίδι στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὸ γιγαντιαῖο μας JUMBO-JET.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες ἀπευθυνθῆτε στὸν Ταξιδιωτικὸ σας Πράκτορα ἢ στὴν «ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ»